

RNK
1758.

1158

RNK. I. 1158.

1. pe'ld. (telja)

TEMETESI P O M P A

Mellyel

AZ JO INDULATU KEGYES ERKÖL-
CSŰ S' NAGY REMENSEGŰ TEKIN-
TETES ES NEMZETES
NEHAI

BOCSKAI UJLAKI FERENCZNEK
AZ TEKINTETES és NEMZETES
BOCSKAI UJLAKI GYÓRCYNEK, és ke-
gyes erkölcsű házas társának TEKINTETES és
NEMZETES KOMLOSI MARIA Asszony-
nak szerelmes egyetlen egy engedelmes fiának,
meg hidegedet testének utolsó tisztesség tetetet
1673. Augusztusban és Septemberben, es most bol-
dog emlekezetire, s'azkegyes olvasoknak lelki e-
pülerekre, azon rendel a' mint celebratott, ki
bocsattatott.

D E B R E C E N B E N

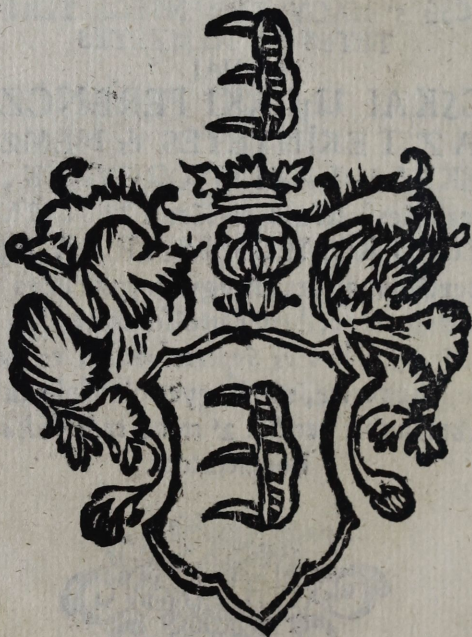
Nyomtattatott Karancsi György által 1674-ben.

Augusli. An. 1673. ETATIS SUÆ
AN. 17. die. 18.

GENEROSVS FRANCISCVS UJLAKI de BACZKA.

OBIIIT IN SZAMOS. UJLAK, die 5.

A' KEGYES OLVASÓHOZ.

Nemes, Nemzetes, Uri rendben hely-
 hetet Olvasok! kiknek temetcsé-
 gek kiváltképpen sokor e'féle te-
 metési Pompával ékesítenni; s' aláb
 való rendűek; kik is a' tisztességes temetcséget
 nagyra bűcsüllitek; Honnét vett leggyen eredetet a'
 temetcség? könnyen fel talállya, ha ki az ember-
 nek halál birtoka alá való közönséges rekedéseről
 meg emlékezik. Ugyan-is, ha a' halál az embe-
 ren erőt nem veszten vala, nem szűkölködik vala
 senki az élőknék utolsó szolgálattyaok nélkül; de,
 mivel a' halál a' bűn által, minden emberekre el-
 hata, Rom. 5. 12. a' természetnek indikálais, mind
 két félnek, erre mutatata utat. Mert mind magoka-
 nak az idővel el temettetendőknék, még életék-
 ben úgy teczet, hogy jövőendő temetcségekről vi-
 selőnek gondot mint jákob, erős parancsolator te-
 ve felőle. Gen. 49. 29. 30. 31. Mind azoknak,
 kik a' holtak körül való kötelek tiszteteket követtek,
 teczet meg holt ferelmeseiket ebbéli tisztességgel il-
 lerni; mint Abraham. Gen. 23. 3. 4. jácob. Gen. 35.
 19. 20. Még az Istennek előtteis, kemény ítéletet

murato fenyegetős volt ez, hogy az ember, sok a s
 sérgent való temetéseggel meg fosztatnak, a' mint
 ezt az Ur Isten keserves ítéletinek jeleül ki adgya.
 Jer. 8. 2. hogy még a' nagy rendeknek is, ne fedhet
 nek őszve tetemeket az eltakarításra. Ezenkép-
 pen, joakim ellen is terhes ítéletit mutatá az Isten,
 ezen dologtul való meg fosztásban, mely rea kö-
 vetkezendő vala. Jer. 22. 19. *Szamarának temetése-
 vel temettetik el, ki vonattatik, elvettetik a' jerusalem ka-
 pui kivül.* Ellenben az Ur Isten jó akarattjának
 szép jele ez, ha kinek még életben igiretben té-
 tetik tisztefféges eltakarítása: mellyet közle az
 Ur, hűséges szolgájával, az Abrahámmal. Gen.
 15. v. 15. Azonképpen, Abiával, előtte kedves
 Iffiuval. 1. Reg. 14. v. 13. jeles cselekedetir ha-
 gyatta Isten emlékezetben Dávidnak; ki mikor
 meghallotta volna, hogy a' jabs-Gelgádbéliek, a'
 Saul testet, a' Bethsán Városakerítéséről, elvivén,
 eltemették, követeket küldé hozzájuk illy izé-
 nettel: *Aldottak legyetek ti az Urtol, kik ezt az irgalmas-
 ságot cselekedtetek az ti Uratokkal, az Saullal, hogy eltemet-
 tetek őtet.* Annak okáért mostan az Ur cselekedgyék veletek
 irgalmaságot, és igazságot: *Sőt én is joltészlek veletek, hogy
 ezt cselekedtetek.* 2. Sam. 2. v. 5. 6. Maga az Jehova, amaz
 ő hűséges szolgáját a' Mójsést eltemette egy völgy-
 ben, hogy senki ne tudná temetéseinek helyét. Deut.
 34. v. 6. Kiti hogy az Ur eltemete, ezzel előtte va-
 lo kedvességet hűséges szolgájának, nagy tiszte-

Egy tétellel ki mutatá; hogy peng helyet el titko-
 lá, a' mint némellyeknek tétzik, cselekedre, hogy
 az Izrael fiai, meg gondolván az ő Isten előtt va-
 lo kedvességet, tetemivel való babonás elésekkel
 bálványozásra ne indulnának. El utollyára, me-
 tatlan dolog volna ez, hogy ha az Istennek csopor-
 tos ajándékival fel ékesítettetett ember, Isten ke-
 zeinek nemes munkája, holta után is, a' barmok-
 kal egyenlő sorsban vettetnők, kiknek testek va-
 daktul való el szaggatására vettetnők. Ennyi-
 vel is inkább peng, mivel hogy ezek a' hivek re-
 szejkről, lelkekből, testekben, az Isten lelkének templomi.
 1. Cor. 6. v. 19. 20. Mellyel nem adunk arra alkal-
 matosságot, hogy valaki a' pogányok vélekedését
 elő vévén, azt gondolja, hogy az el temettettek-
 nek lenne jobban dolgok holtok után, hogy nem
 a' temetés nélkül hagyattatának. Mivel nem
 függ a' léleknek boldogsága, a' testnek a' halál-
 ban el-viselet állapottjátul, hanem, azok boldogok az
 kik az Urban halnak meg Apoc. 14. v. 13. Az igaz Bi-
 ronak is fizetése a' szerent lézen, a' mint ki csele-
 kedett életében. Rom. 2. v. 7. 8. 9. 10. Keserves
 e' világ tekintetire nézve, gyalázatos szenvedésekre
 jutottak az Istennek hűséges szolgai régen, az Isten
 U. T. házának kezdetiben, némellyek meg kötötvetvén, né-
 mellyek fegyverrel levágattatván oktalán állatoknak bőrök-
 ben el hagyattattak. Kikre nem volt méltó ez világ, pusztá-
 ban bujdosztanak; mindazonáltal jó biznóságot vettének hitnek

által. Heb. 11. v. 36. 37. 38. 39. az üdvösségnek koronájá-
sidejében el vették, mivel az a' hitnek jutalma.
1. Pet. 1. v. 9. Azt sem tették itt fel az Istentől ta-
nult Szentek, eleitől fogva, hogy a' tisztességes te-
mettség, a' meg holtaknak valami vigasztalások-
ra, vagy elmuláta, szomorúságokra szolgálna,
mivel a' testüel vált lelkek, nem tudgya részzeiben,
s' nemeiben micsoda kővekezzeek, s' legyen az g-
lők között. Job. 14. v. 21. *Ha meg boldogulnak is az ő fiai,*
nem tudgya, ha meg szegyenülnek, azt sem veszi észében.
Josiásnak, amaz Istenes Királynak törtigireti Istene-
nek ezent erősíti, mely vagyon 2. Reg. 22. v. 20.
Annak okáért, imé én takarítlak tégedet az te Atyáidhoz,
és az te koporsódban békességgel visznek tégedet, és meg nem
láttyák az te szemeid azt a' nagy veszedelmet, melyet én ez
belyre hozok. Innét vagyon hogy a' régi Atyák között
nemelleyek erőssen tagadták a' holtak lelkeinek az
glők előtt való jelenését: 1. Mert haszontalan vol-
na az Abrahámnak bizonság tetele szerent. Luc. 16.
v. 31. *Ha Mojsést és az Prophétákat nem halgatttyák, annak*
sem hisznek, ha valamelly az halottak között fel támasztat-
nék is. 2. Mert ez uton, nagy rés nyitratnék arra, hogy
mikor a' pokolbéli ördög majmoskodik tettetvén
a' lelkeknek vizsgálza hozatását, mint vala Saul ide-
jében. 1. Sam. 28. v. 13. 14. 15. hinneek el az glők
valóságos voltát e' ründeres munkának.

Az glők vigasztaltatnak annak okáért e' teme-
tesbéli keresztyén cselekedet által, mind magok,
s' mind szerelmeseik részkekről. Magok részeről,
mikor

mikor kik tisztességes temetteréseket rendezhetnek
örülnek neki, s' mind szerelmeseznek tisztességes
temetéseket, ha kik látták, mind Istennek, s'
mind felebarátynak köszönik, s' hálállyák. A'
mellyeknek ez uton folyásából, ki jó illetlensége,
nemely Pogányoknak cselekedeteknek, kik a' holt
testeket, vagy a' tengerben vetették, vagy mint
a' gangjt úgy tartották, sok képpen való veszte-
gettetésre, szaggatásra bocsátottak fánt fándék-
kal, pogányi kegyetlen szokások szerént, melye-
ket el halgatok. Azok között, meg égettetések is
a' holt testeknek, illetlennék tartatik, a' meg iri-
dolgok szerint, s' nem javakattatik: 1. Mert az
régiszent Pátriarchák után, (kikről fellyebb) az
Apostoli szent gyülekezet is a' temetésnek rendit
meg tartotta. Aét. 5. v. 6. 7. 8. 9. és 8 v. 2. 2.
A' jóságnak cselekedeti erre mutat utat, ki az I-
sten Szolgájának tetemít meg menté a' meg égetés-
ről, mikor a' sok bálványozó Papoknak teteme-
ket meg égetnek. 2. Reg. 23. v. 16. 17. 18. Mondhatná
valaki: Lám meg égeték a' jábes Géliádbeliek a' Sa-
ul testét. 1. Sam. 31. v. 12. s' meg dicsiré őket éret-
te Dávid. 2. Sam. 2. v. 5. Felelet. 1. Nem volt
rendes dolog közöttök; gondolható dolog, azért
cselekedtek, hogy a' környül-metetlen pogányok-
tul az ó Királyok testét meg oltalmazhassák. 2. Nem
azért dicsiri őket, hogy megégettek, hanem hogy
éltek

életek veszedelmével nem gondolván, el hozták, s' el temették. Ellenverés. Ugy tetszik a' Sidok Historiájokból, rendes és jó szokások volt ez, 2.Chron. 16. v. 14. az Asa példájából; 2.Chr. 21. v. 19. Jorámébol; Jer. 34. v. 5. Sedechiásébol. Felelet az elsőre. Nem Asát mondgya az irás hogy meg égették, hanem a' fűszereket az ő tisztességére. A' másodikra. Nem a' mondatik, hogy Jorámnak eleit meg égették, hanem a' mint a' Jorám eleinek tisztességekre drága fűstöléseket tettek, úgy nem cselekedtek Jorámmal. A' harmadik hely is azon magyarázatu.

A' mi nézi a' temetés körül való ceremoniákat mellyek Prædicatiók, Orátiók, Rythmusokkal folynak, külön karban állanak. A' Rythmusok, Orátiók felől nincs olly erős trácsta, mivel azok inkább meg lehetnek az ilyen Pompában. A' Prædikátiók dolgában, mivel e' szent munka körül, holmi alkalmatlanság, hol a' hizelkedő Tanítók részéről, hol a' dicsíret kívánokérol, a' vigyázatlanság miatt, hamar bé fordul, egyéb terhes okokkal edgyűtt; Némely keresztyén szent vallásu Nemzetek, s' Gyülekezetek között nem gyakoroltarnak. Viszontag, némely keresztyén Nemzetek, Reformátusok között el követtetnek, mint Helvétjában, Nemeti országban, Angliában, azok között lőtt, s' világ eleiben terjedet, halotti ra.

lotti tanításoknak bokros bizonság tételek szerént,
s' a' mi szegény Nemzetünkben is fenn tartatnak,
s' ki szolgáltatnak.

Nem is ok nélkül cselekedtek, s' nem is va-
lami babonás tekintetből, vagy a' halottakért va-
ló törekedésekért, s' könyörgésekért, a' keresz-
tyének: mivel tudományok e' felől Istenes és bent
volt; hanem egyéb az élőnek köz javokra czélo-
zo okokból; mellyek között valok: 1. Hogy az
ilyen alkalmatossággal az embernek utolsó álla-
pottya, az arra való tanításokban, emlékezetben
jűne, mellyet Salamon világosít. Ecclesi. 7. v. 2.
2. Hogy így mind a' meg keseredtek, reménységek-
ben épüllyenek. 1. Thess. 4. v. 13. mind peniglen
mások tanulnyanak a' jó példákbol. Act. 9. v. 36. 37.
3. Hogy még az idegen vallásuak is halván az il-
lyen alkalmatosságbéli idvefféges tanításokat,
a' jó cselekedeteket látván dicsőítsék az Istent, ha mikor őket-
is meglátogatya. 1. Pet. 2. v. 12.

Ez szabados, és tisztességes temetési rendtar-
tást előtők viselvén, ez Istenes N. Szülők is, kik
Néhai boldog emlékezetű, jó erkölcsökben Isten
számára nevelt szerelmes Magzattyoknak, Nem-
zetes UJLAKI FERENCZ dicsőreter Istjunak, so-
moru halálával meg keserítették, kívának ezen te-
metési munkának rendir, folyasa szerént ki adatni,
kiknek kívánságokat értvén, meg nyugodván eb-
B ben,

bén, hogy nem valami haszontalan világi dicsőséget vadászván, hanem Isten dicsőségére néző szent indulatoktól vezérelve, igyekezzék emlékezetben hadni, ez igaz szülői szeretetnek gyümölcse. Mi is, kiknek szolgálatunk által e' szomorú alkalmatosság végben ment, a' meg szomorodott, s' meg sebherődött Szülőknek kívánságokat, jó Istenünk segedelme által tellyesítettük.

Internek, az Istentől hiteknek meg próbáltatására hivatott Nemzeti szülők, Istennek tiszteletéhez való nagyobb buzgóságokban, hűséges oltalma alá, szívesb, s' álhatarosb folyamodásokban, és Attyoknak tanácsát mindenekben jóvá hagyásokban, hiteknek, s' szent szereteteknek valóságos hűséget mutassák meg. Vele edgyütt minden keresztyén szülők, tanullynak minden kedves jószágokkal úgy élni, mintha nem is élnének. 1. Cor. 7. v. 29. 30. 31. Emlékezzenek meg az erejekben virágzó Ifiak, életeknek változás alá vetetett voltáról, az ő Ifuságokban. Ecclesi. 12. v. 3. hogy leheffenek erőssék, lakozzék az Istennek beszéde benne, és ama gonosz győzhessék meg. 1. Joh. 2. v. 14. Szánnya meg az irgalmas Isten el fogyott Nemzetünket, ne szaggassa ki szoros itéleti szerént gyűkereftől hazánknak igaz Fiait, ne fogyassa el közdöttünk lévő hazának hűséges oszlopait: Sőt állítsa fel erejében közdöttünk

zöttünk , dicsőségének hajlékát, állaffon ebben
naponként olytán Pásztorokat, Gyámolókat, kik
az ő országának dicsőiséget terjeszték , az igaz-
ságnak sívényében , tellyes erővel. Vezérrellye
elmejeket, valakik ez csekély munkácskában te-
kintendnek , vehessenek innét olytán jora valo
alkalmatosságot, melből a' jó Istennek hatalmas
és kegyelmes kezének gyümölcsöző jelen
volta elméretsejk meg , Amen.

ANNO 1674. ben, Boldog Aszszony havának
27 dik napján.

S. K. A. Sz. M. P.

ELSŐ PRÆDIKATIO.

Mellyet,

A' Tekintetes és Nemzetes BOCSKAI UJLAKI
GYÖRCY Uramnak, és kegyes életű, Tekinte-
tes s' Nemzetes KOMLOSI MARIA Asszonyinak,
edgyetlen egy szerelmes, szelid erkölcsű, nagy remé-
ségű, Istenben boldogul ki-múlt Fioknak, à Néhai Te-
kintetes és Nemzetes BOCSKAI UJLAKI FERENCZ-
nek, meg hidegedett teste felett, tött és prædikállott,
TEREMI ISTVAN, a' Jesus Christusnak a' Sza-
mos Ujlaki Ecclesiában alázatos Szolgája, 6. Aug.
az testnek koporsóban való tértetetésének előt-
te, Reggel 8. orakor.

TEXTVS. Psalm: 6. v. 2. 3. 4.

*Uram az te busulasodban ne fedgy meg engemet, és a' te há-
ragodban ne ostromozz engemet. Könyörülly rajtam Uram,
mert erőtlén vagyok, gyógyíts meg engemet Uram, mert meg
háborodtanak az én csontaim: Es az én lelkem igen meg-
háborodott: De te Uram miglen?*

A Z Istennek Fiain, s' Leányin forgo nyavalyák, nyomo-
ruságok, és Istennek látogatási, mellyeket vagy magok
személyében, vagy szerelmeseiben kóstolnak, és szen-
vednek; ellenben, az istenteleneknek virágzó sorfok s' ked-
ves állapattok, gyakran az Istennek hiveit meg szokták tán-
torítani, és Isten ellen való zugglodásra fel szokták indítani, a'
mi nagyobb, még az Istennek ama nagy, és szent embereit is,
az id;

az idvétségnek utáról, csak el nem szokták rántorítani. Példa lehet a' Szent Job Pátriárcha, kiről az Isten maga dicsíretet és fízen, még pedig a' Sárán előtt, Job. 1. v. 8. *Váde eszedben az én szolgámat a' lobot, hogy nincsen ő hozzá hasonló a' földön, a' ki olyan tökéletes, igaz, Istenféle ember volna, es a' gonoszok utalója?* De még is, mit csinál az ő nyavalyái között? Panaszlikodik. Job 21. v. 7. 13. *Mi az oka hogy a' gonoszok jó egészségben élnek, vénséget érnek, ennek felelte jó erővel bírnak?* &c. csak a' joban viszik véghez az ő napjokat. Jeremiást Isten meg annyá mehében, minék előtte születnék, meg szentelé. Jer. 1. v. 5. Mindazáltal, e' dolog felől, ugyan perben szállt Istennel, és vetelkedik, Jer. 12. v. 1. 2. *Igaz vagy Uram, ha perlek is veled, (így szoll) de mindazonáltal ugyan törvénekezem veled: Micsoda oka hogy ilyen boldogságos a' bütenek, nekutok?* &c. Dávid is (vagy az Aláph, ki a' Király akarattya szerént énekelvél, 1. Chr. 25. v. 2.) ezen dologért zugalodván így szoll: Psalm. 73. v. 12. 13. 14. *Imé a' gonosz emberek, mely nagy szerencsésen nevelik erejüket e' világon. Annak okáért én hiában rágóttam tisztán az én szívemet, és hiában mostam ártatlanságban az én kezeimet: mert minden nap nyomorgottam, és minden reggel ostoroztattam. Mindazonáltal, mind ennyi akadályok között is nem csüggedtenek el a' hivek, hanem Isten kegyelme által, fellyúl fordulván a' romlott természetén, az Urra nézzenek hiteknek szemével, várván ő tőle a' szabadulást.* Mich. 7. v. 7. az Urhoz ragaszkodtanak meg tanulván az Istennek szentséges helyében, hogy hamar el mulo a' hitetleneknek világi boldogságok. Psalm. 73. v. 17. 18. 19. *Sőt a' nyomoruságok alatt el alélt lelkeket ébreztetvén, erősgették magokat az Istenben való bizodalommal, mint David.* Psalm. 42. v. 6. 12: *Es leg nagyobb nyavalyájokban, nyomoruságokban is az Istenhez folyamodtanak. buzgo szívből származott könyörgések által, mint ugyan azon Dávid, ez kezünk alatt való Textusban.*

Melyben, *Summa szerént*, előnkben adatik az Isten haragjának s' busulásának terhe alatt nyegő Dávidnak buzgo könyörgése, annak indító okaival edgyütt. Melyre nézve ez Igeknek két Részei vadnak:

Az 1. ben vagy on Dávidnak buzgo könyörgése; a' 2. 3. vers:

Az 2. ban vadnak az indító okok, az 3. 4. versekben.

T E M E T E S I P O M P A.

E két Részek szerint, ez Igéknek együgyű magyarázattok, így következnek:

A Z E L S Ő R E S Z E B E N,

A' holott vagyon a' Könyörgés, kettőt kíván az Dávid Király, s' Prophéta egyszerűmind.

1. Annaka' gonosznak el távoztatását, vagy a' reá súlyosodott terheknek el fordítását, mely alatt nyeg, kesereg, és ugyan le horgadt vala; mikor így szoll: *Uram a' te busulásodban ne fedgy meg engemet, és az te haragodban ne ostromozz engemet.*

Itt kettő a' kérdés:

Elsőv; Hogy ha tulajdonítatik a' harag Istennek? és; Micsoda az Istennek haragja?

Felelet. A' harag az emberekben, a' szívnek vagy elmének felettrebb való meg indulása, és iszonyu fel háborodása; mely által az ember felgerjed, és indul, hogy ártson annak, a' ki ellen haragszik. A' Szent Írás az Istennek tulajdonit haragot és busulást, nem úgy mint ha az Istenben tulajdonképpen ilyen hertelen való fel indulás, és változás volna, a' minémű a' meg haragudott ember elmejében; mert az Isten nem olyan mint az ember, és nincs ő Felségében változás. Malach. 3. v. 6. Hanem, mikor emberi indulatok tulajdonítanak Istennek, úgy mint; Harag, Busulás, Gyűlölség, Meg bánás, &c. nem változó indulatokat jelentenek Istenben, hanem azokat a' bizonyos cselekedeteket, mellyek az olyan indulatokból bármaznak. Azért az Isten haragján a' Szent Írásban érttetetik: 1. Az Istennek igazságos tanácsa, s' akarattya; mely szerint a' bűnt büntetetlen nem akarja hadni, hanem meg akarja büntetni, és meg is bünteti: Joh. 3. v. 36. *A' ki nem hiszen a' Fiúnak, nem látta az életet, hanem, az Istennek haragja lelken rajta.* Rom. 1. v. 18. Nyilván vagyon az Istennek haragja menyből, az embereknek minden hitetlenségek, és hamiságok ellen. 2. Az Istennek bűn ellen való rettenetes fenyegetődzése, mely által a' bűnök ellen fenyegetődzik. Hof. 11. v. 9. *Nem cselekedszem az én haragomnak busulása szerint.* Az az, a' mint fenyegetődzem. Így ertis a' következendő locufokat is. Jer. 6. v. 11. Joh. 3. v. 9. 3. A' bűnnek büntetése; mellyet Isten bocsát vagy bocsátandó az bűnért az emberekre, ming, Matt. 3. v. 4. *Mérges kígyóknak nemzetsége!* Kicsoda intet meg titeket, hogy az Isten következő haragja

dő haragját el távoztatnátok? Így értes imezeket-is: Luc. 11. v. 23. Rom. 2. v. 8. *A' mi leczkénkben, kíváltképpen, a' másodfk értelemben vétetik az Istennek haragja, mint ha mondaná, az buzgo Prophéta: Uram a' te rettenetes fenyegetődzéled szerént, mellyel fenyegetődzőla' bűnökellen, ne büntets, és ne ostorozz engemet.*

Másodszor. Micsoda az Isten busulásában meg feddetni? és haragjában meg ostoroztatni?

Felelet. Busulásában feddi, és haragjában ostorozza Isten az embert, akkor, 1. Mikor az Észorofs igazsága szerént, és nem szeretéből bünteti; szeretetből szokta az ő hiveit fujtolni. Apoc. 3. v. 19. *A' kiket én szeretek meg feddem.* Ezt emlegeti Szent Pál. Heb. 12. v. 6. 2. Mikor oly ifzonyu az ostor, hogy az Atyai látogatásnak modgyát meg ha adgya; Ez ellen könyörög Jeremiás. Jer. 10. v. 24. *Ostorozz meg Uram engem, de kevéssé; ne a' te haragodban, hogy engem el ne vons.* 3. Midőn oly rettenetes az ostor, hogy az Istennek hozzánk való jó kedvét, és kegyelmének velünk való közlését ki rekeszti, és az ostorozásban Isten irgalmasságáról meg nem emlékezik. Ez ostorról félti vala Habacuck a' Sido népet. Hab. 3. v. 2. *Uram hallám a' te fenyegető beszédet, és meg rettenék: Uram a' te munkádat az őrszendejében elevenis meg, &c.* *Haragodban irgalmasságotl emlékezzél meg.* Ez ilyen ostor ellen könyörög Dávid a' mi leczkénkben.

II. Kivánnya az a' jót, a' melly nélkül szűkölködik vala, Tudni illik, a' meg gyógyulást: 1. Lelkére nézve; *Könyörű rajtam Uram.* Mint meg sebheterődött vala lelkében Dávid bűnei miatt, meg láthatni, Psalm. 51. v. 5. *Minekokaért lelki nyavalyájának meg orvoslására ohajja az Isten irgalmasságát; mint a' Publicánus.* Luc. 18. v. 13. 2. Testére nézve; *Gyógyis meg engemet, &c.* Testében-is szenvedet Dávid, mind betegséget, s' mindegyéb nyomoruságokat, mint ezen hatodik, harmincz nyolczadik, s' több Soltáriból kiretízik. Azért kivánnya testében való gyógyulást-is, nem hogy e' világ javaival hizlallya azt, hanem az Isten dicsőségének elő mozdisásáért. Psalm. 119. v. 175. *Ellyen az én lelkem, hogy dicsírsjen tegedet.* Psalm. 118. v. 17. *Nem ha'ók meg, hanem élék, és bíróiem az Urnak dögét,*

A' holott vadnak az indítóokok: meg kell tudni, hogy azok kétrendbeliek: Edgyik rendben azok vadnak, a' mellyektől ő inditatott ez könyörgésre; A' másik rendben pedig azok a' mellyekkel ő indította Istent az ő könyörgésének meg halgatására. Mind ezekben minémű *miserabilis persona* légyen ő, meg mutattya. Még mutattya pedig, 1. Közönségesen, maga személyéről szólván; mert (ugy mond) erőtlén vagyok. 2. Ré-szenként: *Testére nézve; mert meg háborodtanak (ugy mond) az én csontaim; holott a' csontoknak nevezetlén éri egész Testét. Lelkére nézve; Mert az én lelkem igen meg háborodott.* 3. Végre siralmas állapottyát is, mint egy panaszképpen jelenti; mikor így szól: De te Uram miglen? mint ha mondaná: Oh Uram bezzeg régulta kiáltok te hozzád! Te pedig miglen felelkezel-e len rolam mindenestől fogva? *Psal. 13. v. 2.*

E L S Ő T A N U S A G.

Nincsen az Istennek olly idő szerént való csapása, és ítélete, nincs olly külső Testi nyomoruság, melynek még az Istennek hívei is ez életben, a-lája nem volnának vettetésén.

Textusunkból foly ki; mert *Dávid Istennek szíve szerint való embere vala; A'rt. 13. v. 22.* Még-is azon panaszkodik hogy ő erőtlén, és az ő csontai meg háborodtanak, beteg, azért kívánnya meg gyógyulását, azért kéri Istent, hogy őt busulásában, és haragjában ne fedgye, s' ne ostromozza. Forgasd fel az egész Szent Írást, nem találsz oly világi nyomoruságnak nemét, mellyet az Isten hívei még nem költöztak volna, Abel megöletett; Noé a' habok között hanyatott; Abrahám, Isák, Jákob bujdosásban tölték éveiket, azért mondgya Jákob Pharahonak. *Gen. 47. v. 9.* *Az én bujdosásomnak esztendejének napjai, száz és harmincz esztendő, kevesek és nyomoruságok voltak az én életemnek esztendejének napjai, és nem értek az én Atyáimnak esztendeinek napjait, a' mellyekbenők bujdosak.* Izrael népe, az Egyiptomi iga alatt nyeg: Dávid számkivetésre kényszerítették menni; Ezechiás halálos betegségekben esik; K. Jánosnak fejét vészlik; Lázár a' Christus barátja meghal; Szent Istvánt meg kövezik. Es mi nem esett az Istennek hívein elcsúfol fogván?

Okai ennek ezek lehetnek:

1. Mert a' híveknek is azon egy közönséges természetek ugyan

vagyon másokkal; mely mivel romlandóság, változandóság, és halandóság alá vetett; akár mely féle gonoszoknak, melyek az halálnak követi, alája vagyon vetettvén, amaz terhes sententia szerént: Gen. 2. v. 17. *Valamely napon ejénde szímezt fának gyümölcsében, halálnak halálával halfiz meg.*

2. Mert egyetemben bűnt talál, és lát Isten még az ő hiveiben is, még penig néha azon bűnöket, az egy Szent Lélek ellen való vétken kívül, a' melyek találtnak a' hitetlenekben; 1. Talál eredet szerént való bűnt. Psalm. 51. v. 7. Rom. 5. v. 12. 2. Talál cselekedet szerént való bűnöket. Mert az igaz is elesik béiszer. Prov. 24. v. 16. Es senki nem mondhatja: *Tiszta az én szívem, tiszta vagyok az én bűnemtől.* Prov. 20. v. 9: Mert nincs ember a' ki nem vétkeznék. 1. Reg. 8. v. 46. Es, ki tudná bűneinek számát? Psalm. 19. v. 13. 3. Talál nagy, és czégeres vétkeket, mint a' Szenteknek a' Szent Írásban feljegyzett foglyatkozási bizonyittyák, melyeknek közönsége való meg említése elég ezen dolognak meg világosítására. Innen vagyon már, hogy azok a' nagy Szentek, Istennek rajtuk forgo csapási között meg esmértek és vallották az Istent igaznak lenni az ő itéletiben: a' többi között Dávid. Pal. 119. v. 137. Igaz vagy Uram, és igaz a' te itéleted:

Mondhainád ezekre: Nincs hát semmi különbség a' hiven forgo nyomorúságok között, és az hitetleneken lévő csapások között?

Felelet. Igen nagy különbség vagyon: 1. Merr noha mind kétrendbeliekre az Istentől bocsáttagnak, mindazáltal a' hivekre Istentől bocsáttatnak szeretéből, mint Atyától. Heb. 12. v. 6. Mert a' kit az Ur szeret, meg dorgálja, és a' kit Fiává fogadott meg ostromozza. Lásd. Apoc. 3. v. 19. De a' hitelenekre származik gyűlölségből, mint haragos és erős boszszu álló Birotul. Exod. 20. v. 5: 2. Nagy különbség vagyon végekre nézve; mert a' hiven soha nem forognak olly nyomorúságban, mely javokra nem volna. Rom. 8. v. 28. Mert a' nyomorúságok által, 1. Fel serkenti Isten az ővéit az bűnnek álmából, mint Manassést. Lásd. 2. Chr. 33. v. 11. Es Dávidot. Psalm. 119. v. 71. *Io Uram ennékem hogy meg alázál, hogy meg tanulnám a' te utaidat.* 2. Ez világtul el akarja szakasztani. 1. Cor. 11. v. 32. *Mikor büntettetünk, Az Uról tanítottunk, hogy*
C
ez világ-

7. T E M E T E S I P O M P A.

ez világgal el ne vessünk. 3. A' nyomorúságok által akarja Isten hogy az ő Fiának ábrázattyához formáltassanak a' hivek. Rom. 8. v. 29. A' Christus penig még rontatott. Efa. 53. v. 3. Es, szenvedvén mi érestünk példát hagyott, hogy az ő nyomdokát követnők. 1. Pet. 2. v. 21. Kit ha akarunk követni, fel kell az ő kereszttel vennünk. Matt. 16. v. 24. 4. Könnyörgés-béli buzgóságot fajtól ki az ő hiveiből; Efa. 26. v. 16. *Isten, az ő nyomorúságokban meg látogattak tégedet, alázatosan könnyörgöttek te néked, mikor a' te oltod rajtok volna.* Példa David. Psalm. 42. és 130. Ezechiás. Efa. 37. v. 14. 15. és 38. v. 1. 2. 5. Ez világi életet untattya meg az ő hiveivel, es ama mennyei házat kívántattya. Ugy cselekszik ez aránt Isten, mint az okos dajka, ki emlőjét keferű úrómmal kenimeg, hogy attul a' gyermek el idegenedgyek: így az Isten, a' keferű nyomorúságok által utáltattya meg e' világot, mint minden nyavalyáknak fforrályát, és kívántattya ellenben a' menyországot, mint nyugodalomnak helyét. Ez kényszeríté Illyést, hogy halálát kérje. 1. Reg. 19. v. 4. Ez kényszeríté Szent Pált is ezt mondani: Phil. 1. v. 23. *Kivánnék el költözni, és a' Christussal lenni, mert az minden-nél jobb.* Ellenben, a' Hitetleneknek veszedelmekre szolgál az ő nyomorúságok, mint Salamon mondgya: Prov. 24. v. 16. *A' hitetlen csak egy nyavalyává is el vessz.*

E L S Ő H A S Z O N, F E D D Ő.

I. Vétkeznek hát azok, kik látván az Isten hivein forgo nyomorúságokat, az Istennek hivei felől bal irilettel vadnak; és, vagy boszszanttyák a' nyomorúságokat látott hiveket; mint a' jobbot az ő baráti, és Dávidot az ő ellenségi, Sémei, Dog, &c. Vagy azt itélik a' hivek felől, hogy Isten tellyességgel el hátda őket. Illyenek ellen panaszkodik Dávid. Psalm. 71. v. 10. 11. *Miert nem gondollyák ezek meg? hogy, noha nincsoly idő szerént való nyomorúság, mellyek eraz Isten hivei meg nem kostolnának sok izben, mindazonáltal, mind azokban Isten az ő hiveihez úgy viseli magát, mint édes Atya, és azokat az ő hiveinek javokra szolgáltatattya, a' mint meg mutatuk.*

II. Meg feddernek azok-is, kik, holott Isten Fiának, és Leányinak tarttyák magokat, az Istentől reájok bocsátott nyomorúságok, és próbák között békételenkednek, Isten ellen

zugo-

zugolodnak, mint Cain, Gen. 4. v. 13. Kit Isten elűzvé szemei elől, azt mondgya: *Nagyobb az én büntetésem, mint én azé el bitorozhatnám.*

MASODIK HASZONINTÓ.

I. Megláthatok hát, ti Világnak Fiai! kik még a' nyomorúságot meg nem költöztátok, magatokat el ne hidgyétek, sokat magatoknak ne igirjétek; mert ha az Isten fiainak így vagyondolgot, ti mit várhattok? Mert ha az *őzöldellő fűnné mi velik, mi esik a' száraz fűnné?* Luc. 23. v. 31. Es, ha az igaz csak *alig* maradhat meg, az istentelen és bűnös ember *holott* maradhat meg? 1. Pet. 4. v. 18.

II, Ti pedig sok próbák, és keresztek alatt nyegő Lelkek, ne tartásatok idegen dolognak rajtatok forgo nyomorúságtokat; meg se rémüllyetek, hanem visellyetek békével a' mit el kell viselnetek. *A' ti békességes türemlőknek általa bírjátok a' silelkeiteket, a' mint a' Christus int.* Luc. 21. v. 19. Mely hogy lehessen, ezekről elmélkedgyetek: 1. Hogy ez Isten akaratya, a' kereszt-viselés; *kinek akaratya nélkül még hajunk szála sem esik a' földre.* Matt. 10. v. 20. Kit mi igaz hitek így tisztelünk: *Légyen meg a' te akaratod.* Matt. 6. v. 10. 2. Hogy ez nem idegen, hanem köz sors minden hitekkel; Társaink a' Pátriarchák, Prophéták, &c. Hadnag a' Christus. Ezért mondgya Szeni Péter. 1. Pet. 4. v. 12. 13. *Szerelmelem, ne rémüllyetek meg, mint idegenek, ama tűz által való kísértéstől, mellyti rajtatok léfzen a' ti meg próbálástokért, mint ha valami idegen dolog esnék rajtatok, sőt inkább hogy a' Christus szenvedésnek társai vadtok, azon örüllyetek, hogy mikor az ő dicsősége meg jelenik, akkor is örvendezvén vigadgyatok.* 3. Hogy érdemünk szerént látogat az Ur; sőt ezerszerre többet, s' nagyobbat érdemlenénk, mint a' siralmas Prophéta mondgya: Thren. 3. v. 41. *Mi vétkezünk, és engedeltenek voltunk, azért nem kedvezetté.* Es, az Anyaszentegyház. Mich. 7. v. 9. *Az Urnak baragját bitorozom, mert vétkeztem ő ellene.* 4. Hogy Istennek, mint szabadon uralkodo Urnak, jussa vagyondoljunk; mint a' fazakasnak a' Saron. Rom. 9. v. 21. *Ő teremtfi, ő kezeinek munkái vagyunk.* Psalm. 95. v. 7. Azért azt cselekedheti velünk, a' mit akar. Matt. 20. v. 15. Azért, Eli Pappal így szólunk: *ő az Ur, cselekedgye azt, a' mi jó, szemei előtt.* 1. Sam. 3: v. 18. Dáviddal így: meg nem mulok, számat meg nem nyitom *mert te cselekedied,* Ps. 39. v. 10.

Egyedül csak az Isten fő Orvos, ki mind lelki, s' mind testi nyavalyáinkból, betegségeinkből felgyógyíthat.

Ez Tanuság is ez Leczkéből fakad ki; Dávid, mind lelkében, s' mind testében beteg, s' imé gyógyulását ettől a' fő Orvos Doctortól, a' Jehovául kéri buzgó könyörgésében, melyet megnyervén, ezen Istennek tulajdonítja a' dicsőséget. Psálm. 103. v. 1. 2. 3. 4. Lásd erre, 1. Sam. 2. v. 6. és Psálm. 147. v. 3.

I. Lelki nyavalyáságunkból, s' beregségünkben egyedül Isten a' ki felgyógyíthat; Oka, mert a' bűnnek fájdalma, egyedül Isten kegyelméből gyógyulható: 1. Az Isten Decretumára nézve; Ephes. 1. v. 4. 5. 6. 7. Kiválaszt minket (ugy mond Szent Pál.) minnek előtte e' világnak fundamentomi felvettetésnek, kiket fiaivá fogadna a' Iesus Christus által a' magában az ő jó akaratjának jó kedve szerent, az ő dicsőséges kegyelmességének dicsőítetve; melyből minket ingyen kedvesekké tett amaz szerelmesben; kiből vagyunk váltásunk, az ő vére által, tudni illik, bűneinknek bocsánattya, az ő kegyelmességének gazdagsága szerent. 2. Az Isten igiretetre nézve; Ugyan-is, mikor a' mi háládatlan szüléink, a' paradicsomnak kertében, az Isten tilalma ellen, az őrdögnek sugallásából, az tiltott fának gyümölcsében őrték volna; a' gazdag kegyelmű Isten, nem úzé kiaddig őket az Eden kertéből, hanem amaz áldott magot, az Aszfzonyi állat magvát megígérte, ki megrontaná a' kigyónak fejét, Gen. 3. v. 15. Amaz igátságunk napját, kinek szárnya alatt egészég vagyunk, Mal. 4 v. 2. az az, lelki finlódásunk alól való meggyógyulás. 3. Az ő Fiának elbocsátására nézve is. Ugyan-is, az Isten az ő jövöltát, és az emberekhez való nagy szerelmét valóban megbizonyítja az ő szerető Fiában, elbocsátván őtet testben a' mi bűneinknek megfizetéseért; Ezért mondgya Ildvezitőnk, Joh. 3. v. 16. Ugy szerette Isten e' világot, hogy az ő edgyetlen egy szülött Fiát adná, hogy minden valaki hiszen ő benne, el ne veszzen, hanem örök élete legyen. Es, Szent Pál. Rom. 5: v. 8. Az Isten, mi hozzánk való szerelmét ebben mutatá meg, hogy mikor bűnösök volnánk, Christus mi éretünk meg halt.

Ezek így lévén, ilyen itt az erősség.

A' ki, az ő ingyen való jó kedvéből világ fundamentomának felveté-

felvetésének előtte, elrendelte volt minékünk szabaditoul Szent Fiát; nagy könyörületességéből mindgyárt a' Paradicsomban megigirte: és szerelméből bizonyos időben elis bocsátotta; annak kegyelméből gyógyulható a' bűnnek fájdalma: De, a' minem megmutattuk, az Isten az, a' ki megcselekedte ezeket. Azért csak Isten kegyelméből a' bűn meg bocsátható.

Az erősségnek második fogása kétség kívül lévén, az első is megmarad erejében: 1. Mert az Isten, az ő ingyen kegyeleméből rendeltetett, megigírtetett, és végre megadott Szent Fiának, vállára rakta a' mi bűneinket. Esa. 53. v. 6. 2. Cor. 5. v. 21. Kiaz Isten igazságának eleget tőtt, és az mi adósságinkat megfizette. Gal. 3. v. 13; és, 4. v. 5. 2. Mert ezen Szent Fiának vére tisztít ki minket minden bűneinkből. 1. Joh. 1. v. 7. Kit az Isten, rendelt engesztelő áldozatul, az ő véreben való hitnek általa. Rom. 3. v. 25. 3. Mert ugyan ezen Szent Fiában engesztelődött meg. Matt. 3. v. 17. Es, békéltet meg mi velünk. Rom. 5. v. 1. és 10. Az ő kegyelméből hát gyógyulható a' bűnnek fájdalma; Egyedül az Isten hára' mi lelki betegségünknek meggyógyítója. Magának tulajdonítta ezt az Isten maga is. Deut. 32. v. 39. Hof. 14. v. 5. Dávid is Istennek tulajdonítta ezt. Psalm. 147. v. 3.

II. Testi betegségünknek is Isten fő Orvos Doctora: Mert, rendelt ugyan Isten testi betegségünknek orvoslására rendes eszközöket, de a' miképpen azokat Isten teremte, ugyan azoknak Isten ad erőt, a' mint a' kenyérnek is táplálásra való erőt, és mindazok csak akkor használnak, a' mikor Isten erejével nem vérfzi. Idejárul ez is: hogy az Isten el az eszközökkel némelyeknek egészségeknek helyére állításában nem mint szükségből, hanem szabadon jó tetszésből; mert némelyeket csudálatosan meggyógyit, egy illetésével; mint a' belpoklost. Matt. 8. v. 3. Némelyeket egy szavával; mint a' Százados szolgáját. Matt. 8. v. 8. és, 13. Ezt is magának tulajdonítta az Isten. Exod. 15. v. 26. Elipház is, a' job barátja, Istennek tulajdonítta ezt. Job. 5. v. 18.

ELSŐ HASZON, FEDDŐ.

I. Semmiféle tészik hát a' Pápisták az Isten irgalmasságát, kik nem egyedül csak az Isten irgalmasságában, hanem a' Szent-

tek, és máigok érdemében keresik az ő lelki nyavalyáságok a-
lól való felgyógyulásokat.

II. Rutul vérkeznek, kik testekben betegek lévén, az
ördögnek tagjátul, Varáslóktul, Bűjös bájosoiktul, és szem-
fény-vesztőiktul várnak gyógyulást; kik valámi igéknek sugása-
val, oldással, kötéssel, és öntéssel, avagy egyéb féle baboná-
val akarják a' betegeket gyógyítani.

III. Kik Afa Királlyal, mindeneknek elötte, nem az I-
stent, hanem az orvosokat keresik meg. 2.Chron. 16. v. 12.

IV. Kik a' rendes, és nem tilalmas eszközökkel, nem jól,
nem az Isten nevének segítségvel való hívásával, élnek.

MASODIK HASZON, INTŐ.

Mi tehát szerelmefim! egyedül ehhez a' fő Orvos Doctor-
hoz fiessünk, és folyamodgyunk, mind lelki, s' mind testi
betegségünkben, Ezechiással. Esa. 38. v. 1. 2. Ama tizenkét
esztendeig vér folyást szenvedő szegény Afiszonyi állattal.
Luc. 8. v. 43. És Dáviddal; a' fel vötr leczkében. S' még pe-
nig, igaz meg térsziből származott könyörgésünk által,
mint Dávid, még-is ugyan ezen fel vötr leczkében.

Mondhatná: Hát nem kell orvossággal élni embernek
betegségében.

Felelet. Jól lehet nem terem a' kertben halál ellen orvos-
ság, mind azon által, mivel nem tudgyuk az Isten felőlünk
elvégezett tanácsát, s' akarattját, a' minemű eszközöket mu-
tatott az életnek segítségére, és tartására, nem kell meg utál-
ni, hanem azokkal kell élni; mert Esaiás is azt hagyá, hogy
az Ezechiás Király kelevényére egy csomo figét kössenek. Esa.
38. v. 21. Mind azon által, az orvosságokkal elvén, ilyen Re-
gulákat kell meg tartani: 1. Mindeneknek előtte lelkünknek
meggyógyulásáért kell szorgalmazatoskodni. 2. Olly orvos-
ságokkal kell élni, mely az Isten igéjével nem ellenkezik, ha-
nem az Istentől rendeltetett je bérámokból csináltatik. 3. A'
gyógyulásnak okat, s' erejét az orvossághoz nem kell kötni,
hanem Istennek kell tulajdonítani, és az orvosságokkal úgy
kell élni, mint eszközökkel, nem úgy mint a' gyógyulásnak o-
kaival, mert az orvosság csak akkor használhat, mikor Isten
erőt ad a' gyógyításra. Innét már azon orvosság, némelyek-
ben fogatos, némelyekben nem, sőt ártalmas. Ismérjék
hát az

hát az emberek az Istent egyedül való orvosnak lenni. 4. Az mely orvolságot hasznosnak ismerfz lenni, egyéb nyomorulttal is nagy örömeft közőld, mint a' Christus tanit. a' Samaritanus példájában, ki, a' solvajoktól meg vagdaltatott emberen könyörüle, és annak sebeit gyógyitá borral, és olajjal.

A P P L I C A T I O.

Tudta, ez Istenben kegyessen élt, tegnap estve, az Urban, sok kinnyai után, ki-mult Ur-fi, kinek meg hervadtott teste előttünk fekszik, hogy még az Isten fia sem üressék az nagy nyomorúságokéul, és hogy nyavalyájának fő Orvosa csak az Isten; azért vala oly békéséges tűró kinnyaiban, s több üdvességes szavai között, rendes, és nem tilalmas orvossággal élvén, azért fakada ily üdvességes szokra: *Isten gyógyitbas engem meg.* Halálában is ennek ajánlá leiket. Ilyen üdvességes ki mulást engedgyen Isten mindnyájunknak. A M E N.

M A S O D I K P R Æ D I K A T I O.

Mellyet tött azon Istenes élenű, és szelid erkölcsű,
Tekinteretes és Nemzetes UJLAKI FERENCZ
teste felett, TEREMI ISTVAN, Szamos Ujlaki
Prædikátor, 6-dik August. dellyest
2. Orakor.

Textus. 1. Cor. 9. v. 24.

Ugy fustatok, hogy az jutalmat el vehessétek.

A Maz, harmadik égben tanult Apostol, azt mondgya, Heb. 9. v. 27. *El végeztetett dolog, hogy minden ember egybér meg hallyon, az után itélet lézen.* Mely szavaibankettőtör-
gat: 1. Hogy minden embernek meg kel egyszer halni; Közönséges az halál

az halál mindenekkel: mint amaz efzes, és okos Thekoha Városbeli Afzszonyi állat mondgya vala Dávid Királynak. 2 Sam. 14. v. 14. *Uram Király minnyájan meg halunk, olyanok vagyunk mint a' víz, mely a' földre kiöntetik, és fel nem szedethetik, és nincsen Isten-nél ebben személy válogatás.* Ugyan is, bé jüvén ez világra a' bűn, a' bűnért a' halál, minden emberekre el hatott. Rom. 5. v. 12. Fejünkhöz sújtott ama nehéz sententia: *Por vagy, és porrá kel lenned.* Gen. 3. v. 19. Adámtól fogva ez ideig, minden időbeli embereknek sorsok s' állapotok ezt mutatják, hogy minden embernek meg kell a' szomorú halált költeni. Mert soha nem volt oly nagy hatalmas Császári méltóság, Király, Fejedelem, &c. Kinek ezen a' kapun által nem kellett volna menni. Az Enoch, és Illyés felől olvassuk, hogy testtől lelkektől az égben ragadtatának, de az, az ő elragadtatások némi némű képpen halál gyanánt esett nékik. Ugyan sokáig élt Adám, 930. esztendeig. Gen. 5. v. 5. Tovább élt Noé, mert élt, 969. esztendeig. Gen. 9. v. 29. Ennel is tovább élt Mathusalem, mert élt ő 969. esztendeig. Gen. 5. v. 27. de végre ugyan meg holtak, azt írja Moyses felőlők: azon meg jedzett helyekben 2. Hogy az után isület léfzen; Azt akarja mondani: Rendelt Isten egy napot, mellyen igazán meg itili e' földnek kerekességét, a' fersin által, a' kit arra rendelt. Act. 17. v. 31. Vagy a' mint, 2. Cor. 5. v. 10. magyarázza: Minnyájan minékünk meg kell jelennünk a' Christus itilő széké előtt, hogy minden ember elvégye jutalmát annak a' mit a' testben cselekedett ahhoz képest a' mit cselekedett, vagy jót, vagy gonoszt. Jaj az iszonyu, és jaj mely rettenetes nap az, a' hitelessenek részéről! kik nem engednek az igazságnak; Mert meg fizet Isten azoknak, bertelesen busulással, és haraggal. Rom. 2. v. 8. Ellenben, kíváncos és örvendetes nap a' Christus juhái részéről, kik örömmel várják a' Szent Pállal. 2. Tim. 4. v. 8. Mert akkor, azoknak a' kik a' jó cselekedetben való albatossággal, dicsőséget, tisztességet, és halhatatlanságot keresnek, meg fizet örök élettel. Effelé a' cél felé fiet vala Szent Pál. Phil. 3. v. 13. 14. Atyámfiai &c. Azok a' mellyek hátam megett vadnak el felejtvén, azokra pedig igyekeztvén, a' mellyek elől vadnak, a' cél felé futok, az Istennek Christus jesusban valamennyei hivatalának jutalmának el vételére. E' felé a' cél felé igazgat, nogat, és serkenget, Summa szerént, minket is Szent Pál, azon jutalomnak el vételé-jért, és

ért, és elnyeréséért, ez kezünk alatt lévő leczkében.

Része a' leczkének kettő:

Edgyik, az Apostol tanácsa; Ugy *fussátok!*

Másik, a' tanácsnak vége; *Hogy a' jutalmot el vehessétek.*

Az Leczkének megvilágosítására lássunk két kérdéseket:

I. Kérdés. Mit ért itt Szent Pál a' futáson?

Felelet. Nem tulajdonképpen véretek itt a' futásnak nevezeti, valami testi, külső futásért, mint ha nekünk testi lábainkal szüntelen kellene futnunk, mint a' testi pálya futoknak, vagy gyalog postáknak, kik szüntelen futnak, sietvén a' célzettel érni, hogy a' jutalmat el vehessék: hanem, hasonlatosság szerént, érti a' Szent Pál, ama lelki pálya futást, mely áll e' világi hamar el futo életünknek olly jó el rendelésében, mely által élven Istenünknek akarattya szerént, félelemmel és becsülettel munkálkodgyuk a' mi üdvességünket. Phil. 2. v. 12.

Hasonlítatik pedig ez illy rendelése életünknek, futáshoz.

I. A' készségre, vidámságra, és serénységre nézve: Mert, a' mint a' pálya futoknak, vidámoknak, szorgalmatosan igyekezőknek, és serényeknek kell lenniük a' futásban, hogy hamarébb a' célzettel érhesék: így nekünk hiveknek felelte igen vidámoknak és serényeknek kell lennünk a' mi üdvességünknek munkalodásában. Innét vagy on hogy édes Idvezítőnk, az mennyeknek országát a' mezőben elrejtett kincshez hasonlítja; melyet mikor megtalál az ember, minden igyekezettel azon vagy on, hogy azt magájévá tehesse. Matt. 13. v. 44.

II. A' vigyázásra nézve; mert, a' mint a' pálya futoknak felelte igen szemeknek kell lenni, hogy a' futásban lábokat meg ne üssék a' kőben, és ugy alkalmatlanokká ne tegyék magokat a' futásra: így nekünk hiveknek ez életben, az üdvességnek után futván, valoba csak szemeknek kell lennünk, hogy meg ne botollyunk, s' el ne esünk. Innét mondgya Idvezítőnk: *Vigyázzatok, és imádkozzatok, hogy kísértésben ne essétek, mert* *66.* Matt. 26. v. 41. Lásd, 1. Pet. 5. v. 8. 1. Cor. 10. v. 12.

III. Az egyenes futásra nézve: mert, a' mint a' pálya futoknak, egyenes uton kell a' cél felé futni, se jobb kézre, se bal kézre, nem kell kitérni, hogy hamarébb a' célzettel érhesék: így nekünk hiveknek, az Isten parancsolatjának egyenes

gyenes ösvényen kell futnunk, Pál, 143. v. 10. Nem kell arról, se jobb kézre, se bal kézre hajolnunk. Jof. 2. v. 7.

IV. A' jutalomra nézve; a' mellyért futnak a' pálya futók a' cél felé, mellyet el is nyernek, el érven a' cél: így a' híveknek, kik az ő harczokat meg harczolják, futásokat el végeznek, és hieket meg tartják, minden bizonnyal meg adatik, ama drága jutalom, az igazságnak koronája. 2. Tim. 4. v. 7. 8. Apoc. 2. v. 10.

II. Kérdés. Micsoda jutalom az, a' mellyért mondgya az Apostol, hogy, ugy fustunk, hogy el vehessük?

Felelet. Az örök élet az a' jutalom, mellyet Szent Pál; 2. Tim. 4. v. 8. Igazságnak koronájának nevez, és, Phil. 3. v. 14. Istennek a' Christus Iesusban valo mennyei hivatalának jutalmának.

Mondhatnád: Ha az örök élet az a' jutalom, a' mellyért mondgya az Apostol hogy, ugy fustunk, hogy el vehessük; tehát, a' mi érdemünkért adatik az, azért tudni illik, hogy fustunk, fáradsunk? mert minden jutalom érdemért adatik.

Felelet. Semmiképpen ez nem következik: mert az örök élet, mirénk nézve, nem mondanak tulajdonképpen jutalomnak, mint ha a' mi futásunkal, szent életünkkel érdemlenők azt: 1. Mert az örök élet Isten ajándéka. Rom. 6. v. 23. 2. Mert a' mi jó cselekedetünk tartozásból valok. Luc. 17. v. 20. Ha mind azokat meg cselekednétek is (azt mondgya Ildvezítőnk) a' mellyek tinéktek parancsoltattak, azt mondgyátok, hasonlatlan szolgák vagyunk, mert a' mit kellett cselekednünk, azt cselekedtük. 3. Mert Isten munkálodgya mi bennünk, mind hogy akaratunk legyen a' pálya futásra, s' mind hogy kifussuk a' cél. Phil. 2. v. 12. 13. Holott mi magunktól a' jonak még csak meg gondolására is alkalmatlanok vagyunk, ugy mint magunktól. 2. Cor. 3. v. 5. 4. Mert a' mi futásunk, fáradságunk és jó cselekedetünk között, és az örök élet között, semmi egyenlőség nincsen, holott az örök élet minden részeiben tökéletes, mi pedig futván a' cél felé sok dolgokban meg esünk. Jac. 3. v. 2. Innét mondgya Szent Pál, Rom. 8. v. 18. hogy a' mellyeket mostan (e' világi pálya futásban) szenvedünk nem hasonlitanak a' dicsőséghez, mely nekünk meg jelentetik. Lásd. 2. Cor. 4. v. 17:

Hanem, mondathatik tulajdonképpen valo jutalomnak a' Jéhus Christusra nézve, ki az ő halálával, s' elég tetteivel ér-

lével érdemlett nekünk minden jokat, s' az örök életet is. Azért mondgya Idvezítőnk. Joh. 10. v. 18. 28. Az én életemet adom a' juhokért. Es, én örök életet adok nékiek. Mi reánk nézve pedig csak hasonlatosság szerent mondasz jutalomnak az örök életet. Míképpen ama meg fonnyasztó nehéz munkát végben vívő munkásoknak jutalom adatik: így, a' mi terhes pályá furásunk után, az életnek végén nekünk Isten örök életet ígér, mint egy jutalmat adna minékünk. Mongya hát az írás jutalomnak az örök életet, az örök életnek valóságos meg adására nézve, mert a' szent életűeknek, kiknek tartozásképpen semmivel nem ados Isten, az ő ingyen való irgalmaságából, igaz ígéretiszerent, szintén úgy adgya az örök életet, s' oly bizannyal, mint ha ugyan érdemlették volna, és tartoznék velle. Heb. 6. v. 10. Nem hamis az Isten, hogy el felekezze a' ti cselekedetekről, és a' ti faratságos szerelmekről, mellyet mutattatok az ő nevéhez. &c. Lásd. Apoc. 2. v. 10. Hogy pedig erre nézve szoll ugy a' Szent Írás, azért cselekeszi: 1. Hogy a' jofizágos cselekedetekben való magunk gyakorlására annál is inkább fel gerjesztheffen. 2. Hogy minket meg erőssítsen, és hogy az igazaknak az ő munkáit Isten előtt kedvelemek lenni, meg jeleníse. 3. Hogy meg mutassa, hogy az örök élet, nem a' restségeknek, hanem az gyors, és szorgalmatos munkálkodoknak adatik. A' be hozott erősség nem mindenkor igaz még az emberek között is; mert még az emberek is nem mindenkor érdemelt adgyák az jutalmat: hanem annak is a' ki nem érdemléné, jutalom adatik kegyelemből, a' mint Idvezítőnk bizonyítja ama szóló mivelemek példájokból. Matt. 20. v. 8, Annál inkább hát Istentől nem érdemelt adatik a' jutalom, hanem kegyelemből. Rom. 11. v. 30. Ephes. 2. v. 8. 9. Tit. 3. v. 5. Lásd továbbá. Rom. 11. v. 6.

T A N U S Á G .

Minden üdvözülendő, és lelke üdvösségét szerető embernek; úgy kell futni, úgy kell világi életét rendelni, hogy a' mennyei jutalmat, az örök életet el vehesse.

A' kezünk alatt lévő leczkében, ezt tanácsollja Szent Pál, a' míképpen több leveleiben is. Lásd. Heb. 12. v. 1. 2. Col. 3. v. 1. 2. 2. Cor. 5. v. 6. 7. 8. 9. 2. Tim. 2. v. 5. 6.

Miért kell ilyen nagy ferénységgel, és gyorsasággal futni a' juralomért? Okai ezek:

I. Mert az idő, a' mi életünk, mely engedtetett a' futásra, melyben futnunk kell a' cél felé a' juralomért: 1. Felejté igen rövid; Job. 14. v. 1. 2. *Az A'z'szonyi állattul születtetett ember rövid életű.* Ember élete, azt mondgya Jakab Apostol. Jac. 4. v. 14. *olyan mint a' pára,* Sz. Péter, 1. Pet. 1. v. 24. azt mondgya: Minden test olyan mint a' fű, és az embernek dicsősége, mint a' fűnek virága: meg szárad a' fű, és annak virága el hull. 2. Bizontalan; oh ha rövid is, csak tudná már ember meddig tart? de nem tudgya, mikor, mi helyen, és minémű halálnak nemével végeződik ez a' rövid idő? Azért mondgya Salamon. Prov. 27. v. 1. *Ne dicsekedgyel a' holnapi napról, mert nem tudod, mit hoz te veád.* 3. Alhatatlan; olyan mint a' vízi buborék, változásokkal, oh sok változásokkal tellyes; Három szakaszra vagyon az időnek: El múlt, jelen lévő, jövőendő. Az el múlt, és jövőendő idő, nincs a' mi hatalmunkban, hanem csak az egy jelen lévő idő, a' mely-is hamar el mulo, mert csak egy szem pillantás. 4. Nyomorúságokkal tellyes; Job. 14. v. 1. *Az A'z'szonyi állattul születtetett ember rövid életű, és bővölködő háborúságokkal.* Meg költöztet vala Jakab Pátriárcha ennek az időnek tavanyu izit, mint szavaiból meg tesszik. Gen. 47. v. 9. Ki így szoll Pharahonak, Egyptom Királyának, mikor kérdezné, hány esztendő volt? *Az én bujdosásomnak esztendeinek napjai, száz és harmincz esztendők, kevesek, és nyomorúságok voltak.* Azért ilyen rövid, bizontalan, álhatatlan, és nyomorúságokkal tellyesek lévén ez mi pályá futásunknak napjai, árron-is meg kell vennünk az alkalmatóságot. Ephes. 5. v. 16. Kézze, lábbal, rajta kell lenni, sietni kell a' cél felé.

II. Mert felejté igen megszűze vagyon mi tőlünk a' cél, mellyet mi nekünk ki kell futnunk; megszűzőbb, mint nap kelet nap nyugottul, oly megszűze mint az ég a' földtől. Dávid Király, még az ögyengeli Ifjui állapottyában választaték, s' kenetetéek fel a' Királyságra, 1. Sam. 16. v. 13. Mind azon által, sok bujdosási, fáradsági, és szenvedési urán nyéré el az országot, és a' Királyi Koronát. Így mi Hívek, még világ fundamentomának fel vetésének előtte el választatunk. Ephes. 1. v. 4. A' Jéhus Christus által még váltattunk a' kárhozat alól. Rom.

3. v. 24. A' Christusban fogadott fúrágot vettünk. Joh. 1. v. 12. Gal. 4. v. 4-5. A' Menyországnak örökösive löttünk. Rom. 8. v. 16. 17. Mindazáltal, míg e' világon élünk, jövevények fellérek, és bujdosok vagyunk. Pfalm. 39. v. 13. 1. Pet. 2. v. 11. Távol vagyunk Istentől. 2. Cor. 5. v. 6. 7. Azért hát kíváncsoznunk kell, és igyekeznünk az Urhoz menni lakni, míg itt lakunk ez testben, 2. Cor. 5. v. 6. 7. Siernünk kell az Atyai örökségben, ama meg maradando Városban. Heb. 13. v. 14. jakob Pátriárcha sok ideig lakék Mefopothámiában Lábánnál, rajta vala az Isten áldása jakobon; de, mivel igen mostoha szível vala Lábán hozzája, viszsa kíváncsozik, viszta is mégyen Isáákhoz, az ő edes Attyához. Valóban mostoha módon bánik velünk eza' világ, s' hát mi nem kíváncsoznánk, szorgalmason nem igyekeznénk, a' Christusban meg engeszteltetett edes Atyánk országában?

III. Mert feletre igen sok, és hatalmas ellenségünk vadnak, kik előnkben akarnak állani, és meg akarnak kélelni ez pályá futásban; Azért futnunk kell sietséggel, hogy meg ne gátolassunk a' futásban. *Első ellenség*, az ezer mesterseggű, nagy teherő veres Sárkány; kinek olly nagy ereje vagyon, hogy ha Isten ezt lánczon, mint a' dűhös ebet, nem tartaná, és zabolán nem hordozná, semmivé tehetne bennünket. Ez amaz ordító Oroszlán, ki szélllyel jár, keresven kit el nyel. 1. Pet. 5. v. 8. Ez veté kifarkából Adámot és Evát, az mi első szüléinket. Gen. 3. — *Második ellenség*, ez a' tisztátalan világ; Ez, néha oroszlán bőrt, néha roka bőrt hordoz: az az, néha tűzzel, vassal, erővel támad a' hívek ellen; néha alattomban valo csalárd beszéddel, szép színt mutat, edes m z szívalatt, mérget nyújt. A' többi között ez mestersege: mikor a' menyországnak keskeny után futod pályádod, arany hegyeket bocsát elődbe, gazdagsággal, tiszteliséggel ajándékoz, csak hogy megtértoztato akadékot vehessen elődben, hogy keresztyeni életednek futását meg kése delmeztesse. Az Sarkafelyű felől írják, hogy külömben az Szarvast meg nem bírja, le nem verheti, hanem vizes fővényben fertezteti szárnyait, és azzal a' futo vadnak eleit véven, bé veri annak szemét, s' meg vakítja; mely miatt a' magafs kő-szikláról nyak szakad, és így a' madárnak prédája leszen: így cseleklizik

amelyeken Harpya, a' Sátán, e' világ gyönyörűségének szemfény vesztő fővenyével, béven az embereknek szemeket, megvakította őket, hogy ne lássák az idvességnek egyenes útát, hanem a' fok gonofságoknak firtos köszikláján járván, és nyargalván, nyakok szakadgyn, és az ördögnek prédái legyenek. Harmadik ellenség, a' Test, mellyik tett? A' te magad tette. Hatalmas Isten, ha a' magunk testünk is ellenségünk! Bizonyára az, kinek nem tudom az ördög-is, és a' Világ lehet-e nagyobb ártalmunkra? Mert az ördög, és a' Világ mi rajtunk kívül vadnak, de a' test hozzánk ragadott, velünk edgyütt jár, kél, velünk edgyütt eszik és iszik, sőt egy ágyban aluszik. Ollyan ez, mint a' kebelünkben fel nőtt kígyó, kitől mikor nem félnél, akkor csip meg. Azért ilyen kegyetlen ellenségünk lévén, igen kell figyelnünk a' cél felé, hogy meg ne késleltessünk ezektől.

IV. Mert a' miképpen a' testi pályá futoknak fok nezői, és szemlélőivadnak, úgy nekünk keresztyéni életünknek pályá futásában, fok nezőink és szemlélőink vadnak; 1. Maga a' minden tudo Isten szemlél, és néz bennünket. Psalm. 14. v. 2. Psalm. 33. v. 13. 14. 15. Heb. 4. v. 13. 2. Néznek a' Sz. Angyalok; kik táborc járnak környölőitünk. Psalm. 34. v. 8. 3. Az élő emberek is, a' kik között élünk, mi nekünk szemlélőink; kik között világoskodnunk kell, hogy lárván a' mi jó cselekedetünket, dicsőítsék az Isten. Matt. 5. v. 16. Fénlenünk kell mint a' szőlőneknek. Phil. 2. v. 15. És, őket nem kell megbotránkoztatnunk, mert jaj, a' ki által leszén a' botránkoztatás. Matt. 18. v. 6.

E L S Ő H A S Z O N, F E D D Ő.

Meg csallják hársfeletteigen magokat, kik ez hosszabb és távol való célnak ki futására nekik engedtetett rövid, bizonytalan, álhatalan, és nyomoruságokkal tellyes idejeket, haszontalan hijában valóságokban töltik el, nem igyekezvén semmit is a' cél felé a' jutalomnak el-vételére.

Nevezet szerént pedig.

I. Kik az ő Iffjuságokat, életeknek leg sebb és gyönyörűségebb részét, ez világi gyönyörűségekben töltik el, így bolván és kecsgetvén magokat: Eccl. 12. v. 1. Örvendezz Iffju, a' te Iffjuságodban, és vídimitson meg tégedet a' te szíved, a' te Iffjuságodnak idejében, és járja te szívednek

vednekutaiában, és a' te szemeidnek látásában. S'azonban, az czél felé egy szálnira sem fietnek, hanem halogattyák esztendőkről esztendőkre, vénségeknek idejére, holtszu napokat igirvén magoknak. Meg csalljátok magatokat Iffjak: 1. Mert, mi nem minden ember éri el a' jó vénséget, hanem sokan az ő Iffjuságoknak virágzó idejében meghalnak, mint a' szép virág, el hullanak, s' meg hervádnak. 1. Pet. 1. v. 24. Amaz Eutykus Iffju, nem egyenes lábbal kezdte ez czél felé futni, hanem az álomtól elnyomattarték, a' Szent Pál, idvésségre vezérő, prädikatioján, ki az ablakban ülven, az álomnak miatta megántorodék, és a' harmadik rend házból alá esék: s' halva vérek fel. Act. 20. v. 9. Ne dicsekedgyél (hát Iffju,) az holnapi napról, mert nem tudod, mit hoz a' nap te reád, a' mint a' Salamon int. Prov. 27. v. 1. 2. Mert a' vénségnek ideje alkalmatlanabb, s' erőtlenebb a' futásra, és ha Iffjuságodban nem szoktatod magadat a' pályára futásra, a' reftség, tanyaság, és lelkedről való feledékenység, meg gyökerezik benned, majd természetie válik. Jer. 13. v. 23. Azért, emlékezzél meg a' te teremtődől, a' te Iffjuságodnak idejében, miga' veszedelemnek napjai el nem jönnek. Eccl. 12. v. 3. 4.

II. Kik futnak, nem a' mennyei jutalomnak el vételére; hanem tőlök hamar el mulo gazdagságnak, s' nem állandó kincsnek gyűjtésére, melyet a' rosda meg emészthet, és a' lopok ki áshatnak, s' ellophatnak. Matt. 6. v. 19. Illyen vala ama parafsz: Gazdag, kinek lelkére semmi gondgya nem vala, hanem világi javainak szaporításában törekedik vala, minden örömet, és boldogságát abban helyezette vala. De, mit mond néki az Isten? Bolond, meg kívánnýák a' te lelkedet ez éjjel a' melyeket penig kerestél kielésznek? Luc. 12. v. 16. 17. 18. 19. 20. Oh lelketekről gondot nem viselő gazdagok! látjátok mely veszendő, és hamar el mulando gazdagságtok. Mert azt mondgya Urunk, ugyan ott, a' 21-dik versben: Igy ragyon dolgozunk, a' ki magának kincset takar, az Istenben penig nem gazdag.

III. Kik csak a' nagy testi bátorságban élnek, nagy bátran mind két fülökre alufznak, egész életeket a' ferétségnek cselekedetiben, robzodásban, részegségben, ágyas házbán, bujalkodásban, és mértékletlenségben töltik-el, az Apostol parancsolatya ellen, Rom. 13. v. 13. Ezek az Epulovat pokolban emelik

emelik fel a' kinok között jövendőben szemeket. Luc. 16. v. 19. 20. 21. 22. 23.

IV. Kik elkezdik a' czél felé való futást, de végre nem akarják vinni, nem akarnak végig, az az, mind halálig, futni. Ebben botlék meg Salamon Király, ki elsőben jól kezdte futnia a' czél felé, követvén Aszta nyomdokát, de végre bálványozásban ejtő magát. 1. Reg. 11. v. 1. 2. 3. 4. 5. 6. Ezért dorgálta Szent Pál a' Galatabelieket. Gal. 5. v. 7. Szépen futtok vala, kicsoda tartoztatja meg titeket, hogy ne engednétek az igazságnak? *

M A S O D I K H A S Z O N I N T Ó.

Mi tehát Christus szerelmesei, kik jól, boldogul, és az igazaknak halálával akarunk meghalni, jövendőben ama mennyi jutalmat, az örök boldogságot el akarjuk venni, siessünk a' czél felé, harczoljunk meg a' mi nemes harczunkat, hitünk megarrván, fussuk ki a' pályát, vitézkedgyünk, tulajodgyunk, és harczoljunk, a' bűn, ördög, világ, és a' test ellen, hogy méltán mi-is dicsekedhesünk Szent Pállal, ezt mondván: *Ama nemes harczot én meg harczoltam, futásomat el végeztem, a' hitet meg tartottam; Végeztve, elétettem ennékem, az igazságnak Koronája, melyet meg ad ennékem, az Ur amanapon, amaz igaz Bire.* 2. Tim. 4. v. 7. 8.

Mondhatnád: Miképpen kell hát ennékem futnom; hogyazi a' jutalmat el vehessem? Felelet. 1. Tudnod kell az utat, micsoda, és minémű utaz, a' mellyen a' czél felé kell futni? 2. Meg kell tanulnod tisztetted-is, mi legyen a' pályá futásban? Azért, 1. Ha az utat akarod megtanulni, az mely légedet egyenesen az czél felé viszen, az nem egyéb, hanem a' szívnek Istenben való meg nyugovásának, és Isten parancsolatihoz való engedelmségnének utaz, mely egyedül az mi életünknek jó el rendelésének regulája. Eccl. 12. v. 15. Az dolognak summája ez: mindezeket halván, az Istent fellyed, és az ő parancsolatit meg tartsad, mert ez az embernek fő dolga. Lásd. Joh. 6. v. 68. 69. De, meg tudd, hogy Ildvezitőnk monda szerént, igen keskeny, és szoros út az. Matt. 7. v. 13. 14. 1. Mert ezen az uton, sok nyomorúság találja elől az embert. Act. 14. v. 22. Sok nyomorúságok által kell be menni az Isten országában. 2. Tim. 3. v. 12. A' kik szentül akarnak élni az Christus lejusban, há-

borúságot

borúságot szenvednek. Idvezitönk ő maga is ezen az uton járt. 1. Per. 2. v. 21. *A' Christus szenvedett tiszteletet, példát hagyván hogy az önyomdokát követjétek.* 2. Mert sok kísértetek, és próbák érdeklik itt a' hiveket, és minek utánna meg próbáltatnak, el vészik a' jutalmat. Jac. 1. v. 12. *Boldog ember a' ki kísértetet szenved, mert minek utánna meg próbáltatik el vészi az életnek koronáját, melyet ígért az Ur az élet szeretőeknek.* 3. Mert a' Halállal is szemben kellez uton szállani a' hiveknek, és mint valami ajton, ugy kell által mennie az örök életre. Joh. 3. v. 34. *Bizony mondom nektek, a' ki az én bűnéimet bűngatya, és hissen annak, a' ki engemet elbocsátot, örök élete legyen, és karhozatra nem mégyen, hanem általmenn a' halálból az életre.*

II. Ha tisztelet meg akarod tanulni, vegy példát, s' tanuly a' testi pályá futóktul: A' kik, 1. El készítik magokat a' pályá futásra jó idején: Igy el kell magát készíteni a' lelki pályá fusonak is, a' pályá futásra. 2. A' testi pályá futók letétezik az ő ruhájoktól, ha vészik eszekben hogy nehéz; Igy, ha futni akarod a' lelki pályát, tedd le a' bűnnek nehéz ruháját. *Le kell vetkezni amaz élet szeréni való emberit.* Ephes. 4. v. 22. *Le kell vetni minden terhet, és minden környülünk való bűnt, ha a' mi előnkben adatott ezelt ki akarjuk futni.* Heb. 12. v. 1. *Nehéz tereh a' bűn, mint az a' felső Angyalok példája mutatja.* Az ég el nem szenvedheté, mert le hullának, és a' pokolra le szállának. 2. Pet. 2. v. 4. *Choré, Dáthán, és Abirám alatt meg hafad a' föld, nem szenvedhetvén az ő gonoltságokat, és elevenen ök is a' pokolra le szállának.* Num. 16. v. 31. 32. 33. *Illy nagy terhet, melyet sem az ég, sem a' föld el nem szenvedhet, hogy ne verkezne hát le? De, kiváltképpen, oh ember, meg lárd édes Idvezitöd tanácsa szerént: meg oltalmazd magadat, hogy valamikor meg ne nehezgedgyek a' te szíved, tobzodásnak, vészességnek, és világi szorgalmatosságnak miatta.* Luc. 21. v. 34. *Vedd példajul Josephet, ki, hogy inkább a' Potiphár buja Feleségének meg vetett töriből ki szabadulhatna, ruháját ott hagyá, Aszszonya kezében, ki meg ragadta vala, s' maga elfut.* Gen. 39. v. 12. *Igy te, vedd le a' hamisságnak kötötését, hogy ez világnak szemfényvesztő gyönyörűsége lábadrol le ne verjen, törben ne ejtsen.* Vagy, köveid illyéft, ki az égben ragadtatván, el hagyá palástját. 2. Reg. 2. v. 13. *Igy te az ég fele fievén, hadd el a' bűnnek undok palástját: mert nem me-*

gyen b^e abban, valami megferiettetett, vagy a' ki valami utálatosságok cselekszik, &c. Apoc. 21. v. 27. és 22. v. 15. 3. A' testi pálya futók azon igyekeznek, hogy meg előzzenek mindene-
ket; Így te ember, ha látod felebarátodat futni, a' cél felé, igyekezzél azon, hogy a' szent életnek után, el érsz, vagy ugyan meg előzzed, mint a' Mácédonabéliek, kik látván az Corinthusbélieknek buzgó indulattyaikat a' Szentekhez, ők is fel indultanak az alamisna adásra. 2. Cor. 9. v. 1. 2. 4. A' testi pálya futo felelte igen szemes, vigyázo, hogy lábait még ne űsse a' futásban: Így neked is felelte igen szemésnek kell len-
ned, és vigyázonak a' lelki pálya futásban. Matt. 26. v. 41. 1. Pet. 5. v. 8. 5. A' testi pálya futo maga tűrtető, bekével sen-
vedi az alkalmatlanságokat, mellyek rajta esnek a' futásban. 1. Cor. 9. v. 25. Így neked is, mivel a' te lelki pálya futafod-
nak uta igen keskeny, sok nyomorúságok, késértetek, végre halál is talál elől ezen az uton, igen békeletes tűrőnek kell lenned, Idvezítőknék ama szavai szerént: Luc. 21. v. 19. *Béke-
séges türés által kell bírnod a' te lelkedet.* Es az Isten dicsőiségenek reménsége alatt, dicsekedned kell a' háboruságokban, Rom. 5. v. 2. 3. 6. A' külső pálya futásban tufakodók, minden igye-
kezetekkel, nagy szorgalmatossággal, álhatarossan, és mind végig futnak, hogy a' jutalmat el vehessék: Így te is, el kezd-
vén a' lelki pálya futást, hűségesen, mind végig, mind ha-
lálig futs. Apoc. 2. v. 10. *Légy hű mind halálig,* &c. Rom. 8. v. 35. 36. 37. Senki, es semmi téged el ne szakaszson az Chri-
stus szerelméről.

Oh, boldog Lélek már az, ki az ő világi hamar el futo életében, mind ennnyi veszedelmes ellenségei között is, az ő lelki pályáját meg futta, nemes harczát meg harczollya, és hitet megtartya! mert bizonyára ennek mind életében, s' mind halálában, a' Christus nyeresége. Phil. 1. v. 12. Ez illyen, akár éllyen, akár hallyon, az Uré. Rom. 14. v. 8. S' még halála órá-
ján is igazán dicsekedhetik Szent Pállal, ezt mondván: 2. Tim. 4. v. 6. 7. 8. En immár meg áldoztatom, és az én halálomnak ideje közel vagyon. Ama nemes harczot én meg harczoltam, futafomat el végeztem, a' hitet meg tartottam. Végeztet le-
tettetett énnékem az igazságnak koronája, mellyet meg ad én-
nékem az Ur ama napon, amaz igaz biro. Nem csak énné-
kem pe.

kempenig, hanem mindeneknek-is, kik várandgyák az ő dicsőséges eljövetelit. A M E N.

A P P L I C A T I O.

Hogy már beszédemet fordítsam, ez Istenben kegyessen élt, és ez életből igaz hit által ki-múlt Tekinteres és-Nemzetes Böcskai Ujlaki Ferenczre. Nyilván vagy on minnyájunknál, hogy ez, az ő iffjúságának idejében, melyre jutott vala, meg emlékezett az ő teremtetőről, meg az ő lelkeről. Nem verheté le, ez Izemfény-vesztő világ az ő gyönyörűségével, ezt az ő lábairól, hanem egyenelen fiteit, s' futotta' czél felé, a' mennyei jutalomnak el vételére, és bizony sokakat meg halad az lelkipállya futásban: Mert ez, életében, Isten-félő, igaz hitben, vallásban, kegyességben-tündöklő, szomorú és váratlan halálán meg keferedett Szülőihez engedelmes igaz mondo, mindenekhez ember éges, jó erkölcsben, szelidségben egyébek előtt tükör, és példa vala. S' ez életből vala ki költözése is, nagy szép buzgó foházkodások között lőn. Bizonyára hát, ő ama nemes harczot meg-harczolta, futását el végezte, meg menekedett a' sok kinoktól, e' világi sok butól, és nyert örök boldogságot. Ne őtet hát, hanem magunkat figyeljük; Itt hagyott minket a' sok nyomorúságok között, Mi frunk, s' ő vigada' dicsőségben lévő Szentekkel; lártya az Istent színről színre, és őtet dicsóítván magasztalta. Harczoltunk, no mi-is, álhatatosan, hitünket tartjuk meg, pátyánkat fűszük meg, hogy jövendőben, az igazságnak koronáját el vehessük, mellyet a' mi kegyelmes Istenünk engedélyen Szent Fiáért, a' Jesus Christusért. A M E N.

H A R M A D I K P R Æ D I K A T I O.

Mellyes:

Amaz egyenes erkölcsű Ifjunak, a' néhai Tekintetes és Nemzetes Bocskai UJLAKI FERENCZ-nek, meg hervadt teste felett tőlt TEREMI ISTVAN, Szamos Ujlaki Prædikátor, die 9. Aug. az elttnek köporsóban való tetetterésekor.

E L Ő L J A R O B E S Z E D.

Tekintetes, Nemzetes, és Vitézlő Fő Rendei, Nemzetes, szelid erkölcsű, tiszta életű. Aszszonyi állatok! és minnyájan jelen legvő keresztyén Halgarok! ama Királyi bölcs Prædikátor, Salamon, Eccl. 7. v. 2. azt mondgya: Iobb az síralmas házhoz menni, hogy sem az lakadalomnak házához. Mivel hogy minden embernek vége vagyon, és az elő ember meg emlékezik arról. Mely tanításában arra czéloz a' bölcs Prædikátor, hogy a' síralmas háznál az emberek látván a' szomorú példát, kedveseknek s' még leg szerelmesebbeknek is, hideg tetemeket, az ő életeknek álhatatlan lórsárol, állapottyáról, sőt, halandó voltokról meg emlékeznek. Ellenben, a' lakadalmas háznál, a' friss vendégekk-

ségekben, a' bortul, muslikák zengésétől, és nyájas beszélgetésektől, el ragadatik, és meg csálatatik gyakran az embernek elmeje; adván magát testi bátorságra, el felelkezik romlando lórsárol, utolsó végéről, sőt, oly dolgokban kezdi magát az ember foglalni, mely Isten előtt utálatos, magának veszedelmes és kárhozatos. Ezért hár jobb a' siralmas házhoz menni, hogy nem a' lakadalomnak házához. Felette igen jól cselekedtetek hár ti is Christus szerelmes Hívei, hogy e' valóban siralmas Ujlaki Házhoz, az Istenben kegyessen élt, egyenes erkölcsű, Szüléihez engedelmes Ifjúnak, tiszta élettel tündöklő, az Urban pedig boldogul ki mult; Nehai Tekintetes és Nemzetes Boeskaí Ujlaki Ferencz Uramnak meg hidegedett testének, mostani koporfojában való szomorú betegtetetésének, jelen letetekkel való meg ékesítésre, és illendő tisztességének meg adására, ilyen szép felesen, és tekintetelen felgyűltetek. Nagy kegyesség tölletetek! mert itt most a' ti utolsó végeztekről, romlando lórsótokról, és halando állapatorokról meg emlekezhetetek, és a' Nehai Tekintetes Nemzetes Boeskaí Ujlaki Ferencz Uramnak, hideg testének tisztességesen koporfojában való betegvésében, a'ryafui szereteteket, és nagy jó akaratokat, meg mutathattátok. Hogy azért en-

is az én rejtelméről, semmit azokban hátra ne hagyjak, valamellyek tartoznak a' testnek koporsójában való tisztességes befizállítására; és ti is élő hitek ez sírmas háznál, halando állapotokról, s' utolsó végekről nagyobb épülettel gondolkodhatatok; e' végre rövid tanítást akarok tenni, az életnek könyvéből, a' szent írásból. Mely hogy legyen az élő Istennek dicsőségére, minnyájunknak idvelségünkre, és az megketeredett szíveknek hathato vigasztalásokra, jertek meg alázván magunkat a' földnek poráiglan, buzgó szivből származott könyörgésünket, jóillatu áldozatul bocsássuk Istenünk eleiben: Oh minden vigasztalásnak Istene! a' mi lelkünknek edgyetlen egy reménye, &c.

Textus. Psalm. 116. v. 7. 8. 9.

Térj meg én lelkem, a' te nyugodalmodba: mert az Úr jól tölt te veled. Mivel hogy meg szabadítottad az én lelkemet a' haláltól: az én szemeimet a' könyhullástól, és az én lábamat az eséstől. Látok az Úrnak orczájára előtt az élőknek földökben.

A' Természet világánál okoskodo Bölcsék felette igen törték fejek ezen: Ha, az ember halálának előtte leherélt e' világon boldoggá, avagy nem? és hogy ha lehet, tehát, az a' fő boldogság, embernek ez a' fő java, melyben foglalkozás nélkül meg kellene nyugodni, miben álljon? de, soha igazán fel nem találhatták. Voltanak ugyan oly értelmű emberek, kik e' világi dolgoknak áthatatlanságát meg tapasztalván, azt tartották, hogy az ember halálának előtte nem lehet boldoggá; Nemis oka nélkül tartották ezt, mert embernek állapotai sok változásokkal elegyes: de ezek, ennél tovább nem láthattának, a' halálon túl, jövőendőben, mint létszen dolgok, nem

nem tudták. Ellenben, voltanak olyan értelmű emberek, kik azt tartották, hogy az ember halának előtte is boldoggá lehet. Ezek már a' mennyin voltanak, majd annyi külömb külömb fele értelemben voltanak, mert, ezek között némelyek a' fő boldogságot helyeztették a' világi gyönyörűségben, a' vig lakásban; mint az Epicurus dísznai: minémű emberekről láts. Esa. 22. v. 13. kiknek szavok ez: *Együnk és igyunk, mert holnap meg halunk.* Illyen vala Epulo. Luc. 16. v. 19. Ama paraszt Gazdag is Luc. 12. v. 19. De a' bölcs Prædikátor azt mondgya. Eccl. 2. v. 2. hogy a' *viganlaks csak hiábanvalóság.* Nincs hát abban a' fő boldogság. Némelyek ismét a' fő boldogságot a' gazdagságban helyeztették; azt tartották boldognak ez világon, a' kinek sok aranya, és ezüsti vagyon: mert ugyan-is hol es micsoda dolog, mellyet a' sok pénz meg nem hajt, s' meg nem győz? De, bizonyára ez is csak hiábanvalóság, ugy állítja a' bölcs Prædikátor, Salamon. Eccl. 2. v. 9. 10. 11. 12. Sőt, veszendő, és elmulando e' világi gazdagság. Matt. 6. v. 19. No hát, ebben is nincsen a' fő boldogság. Némelyek végezetre, (hogy a' többirel halgassám) azt mondták boldognak, a' kinek mindenben e' világon, jól volna dolga; ugy hogy sem testiében fájdalmat, sem szívében bánatot, bűt, és keserűséget nem látna, sem hírében nevében gyalázatot, sem jószágában kárt, nem szenvedne: De mely távul estenek ezek a' jó boldogságtól, nyilván meg mutáttya. ama Thémán nemzetéből való Elipház Job. 5. v. 17. mikor így szoll: *Imé bezzég boldog ember, a' kit az Isten meg dorgál.* Nem azért, mint ha az nyomorúságokban volna a' fő boldogság, hanem azért hogy Isten, kinek a' fő boldogság vagyon, az ő fanyaru kezei által kezesgeti az ő hiveit, a' fő boldogságnak elvételére. 1. Cor. 11. v. 32. Szent Pál is azt mondgya, Heb. 12. v. 8. A' kiket Isten nem sújtol, és nem dorgál, nem fiak azok, hanem fiatyok. Azt mutatták hát az Isten hvein forgo nyomorúságok, keserves könyhullatások, &c. hogy ez életben nem-is lehetünk úresek a' testi fájdalmoktól, szívhéli bánattal, és keserűségtől, hanem, e' világbol ki költözvén, az Urban meghalván, ugy nyugosunk meg minden fáradtságunktól. Apoc. 14. v. 13. Amamenyei Jerusálemben, leszünk úresek, az ő rökké való nyugodalomban, minden nyomorúságoktól. Apoc.

21. v. 4. Es az Isten el töröl minden könyhullatást az ő szemekről, és a' halál többé nem leszen, sem a' keletűséggel való sírás, sem kiáltás. sem semmi fájdalom nem leszen többé, mert az elsőek el múltanak. Ez mennyei Jerusálembeli örökké való nyugodalomba terengeti lelkét, Szent Dávid Király és Propheta, a' síralomnak völgyéből, ez kezünk alatt levő szent leczkében.

Melynek két részei vadnak :

Az Elsőben; Lelket nogattyá a' Szent Dávid, a' nyugodalomra való meg térésre, az 7-dik versben.

A' Másodikban, Az ő nogatásának okait számlállyá elő. az két versekben.

Az Igéknek, Részenként való magyarázattya így következik:

1. Az első Részt a' mi illeti; így vadnak ott a' Dávid szavai:
Térj meg én lelkem az te nyugodalmodba.

Itt kezdő a' kérdés:

(1) Honnét nogattyá lelkét a' meg térésre? vágy honnét terengeti lelkét a' nyugodalomra?

Felelet. Ha Dávid Királynak külső forrását, s' állapotját nézzük: 1. Némellyeknek úgy tetszik, hogy Dávid kétszerti lelkét, s' nogattyá magát, ama veszedelmes harczrol való haza térésre, a' mikor tudni illik, a' Philisteusoknak az Izraeliták ellen hadok volna, Dávid is szolgálival ki méne a' hadba, ki annyira harczola, hogy elfáradna. Akkor látván ezt a' sisbi Benop, ki az Orjások maradványból való vala, (kinek kopjájának vasa, három száz réz Sikkus nyoma vala, és uj kardos kötést vala fel oldalára) el száná magában, hogy meg ölje a' Dávidot: De, az Abisai, a' Serujának fia, meg segíté a' Királyt, általutá, és meg ölé a' Philistéus. Akkor fogadák a' David szolgálai esküvéssel, ezt mondván: Soha bizony többé mi velünk hadba nem jősz, hogy az Izraelnek szövetségét el ne oldad. 2.Sam. 21. v. 15. 16. 17. Ez harczrol mondgyák, hogy Dávid magát nogattyá a' haza térésre; mivel a' következő Caputban lévő haláado Enekében, ezen szavai vadnak Dávidnak, a' melyek a' mi leczkenkben találtnak. 2. Némellyeknek úgy tetszik, meg szabadítván Isten, Dávid Királyt, minden ellenségeinek kezéből, és a' Saulnak is kezéből, 2.Sam. 22. v. 1. Sok bujdosásból, és számkivetésből nogattyá magát, a' Jerusalembeli Ki-

béli Királyi boldog állapotban való vizsgálata térése; De, a' mine a' betű mutogatná, noha külső sorsáról láttatik itt Dávid Király szollani; mind az által, hieket lelkenek meg téréseiről vagy szorgalmatosabb gondgya, mint maga szava bol majd ki fog teríteni. Térengeti hát lelkét e' siralom völgyéből, e' világ nak szövevényes pusztajáról, a' nyugodalomba, az örök boldogságba; melyre nézve jövevénynek és fellérnek ismeri magát. Plalm. 39. v. 13.

(2) Hová térengeti, és nogattya lelkét?

Felelet. A' nyugodalomba. Micsoda nyugodalomba? Külső tekintettel láttatik Dávid lelkét térengetni a' jerusalembéli Királyi boldog állapotba, és az Isteni szent szolgálatban való forgolodásra, az Isten szent Sátorába, melyben elienségeinek dühűségek miatt meg nem jelenhetett; most már ellenségeitől meg szabadulván, bekelséget hirdet lelkének, s' csendes nyugodalommal biztattya, hogy tudni illik, már jerusálemben, elebbeni boldogságában bé állhat, és Istent szívesen szolgálhattya: De, a' mint fellyeb is mondtam, lelki meg téréseiről szorgalmatosabb gondgya lévén, ama mennyei jerusalembeli örökkévaló nyugodalomba térengeti, és nogattya az ő lelkét. Mert ugyan is, jerusálemben lakraban, minden e' fetteül, siralomtul, és a' haláltul nem volt szabados, hanem, ama mennyei jerusálemben lészünk mind azoktul szabadosok. Apoc. 21. v. 4.

II. Második Részét pedig Léczkénknek a' mi illeti: ott az Dávid. Lelkének a' nyugodalomba való térengetésének okait tette le. Le tette pedig azokat az okokat két képpen: Először, közönségesen; ezekben a' szokban: *Mert joltén az Ur te veled.* Másodszor, nevezet szerint elő számlálván az Istennek jo tereményt; ezekben a' szokban: *Meg szabadítottad az én lelkemet a' haláltul; az én szememet a' könnyhullatástól; és az én labamat az esestől; lárok az Urnak orcája előtt, az élőknek földökben.* Mind ezekben, hogy az Istennek vele közlött, és közlendő jo tereményt inkább le rajszolhatta, kettőre eselekszik:

Először; E' világi életnek gonoszszait számlállya elő, mellyekkel itt a' szegény lélek terhelhetik. Hármán vadnak azok a' világi életnek gonoszszai, a' mellyek terhelik az embereket, úgy említi elő a' Dávid: A' Halál, a' szemnek könnyhullatása, és a' lá-

és a' lábaknak elesése. Ugyan-is lám, 1. A' testi halál köz mindenekkel. Heb. 9. v. 27. A' második halálnak is penig hatalma vagyon mindazokon, kiknek nincsen részük az első fel- támadásban. Apoc. 20. v. 6. 2. A' szemeknek könyhullatási ugyan meg nedvesítik a' hiveknek ágyokat. Psalm. 6. v. 7. melyeket az Ur Isten tömlőjében szokot vakni, és lastromába szokta írni. Psalm. 56. v. 9. 3. A' lábaknak esésétől sem üressék a' hivek; mert el- esik hűszer az igaz is. Prov. 24. v. 16. és ki mondhattya: tisztá az én szívem; tisztá vagyok az én bűnömötől? Prov. 20. v. 9.

Másodszor; Ama mennyei hazának boldogságát forgat-
tya. Azt forgatván penig Dávid, mivel annak izit, és lengé-
jét meg költölte, meg mondgya, miben tett jól az Ur ő véle?
Háromban tudni-illik: 1. Meg szabadítottad (azt mondgya)
az én lelkemet a' haláltól. Igazán is mondgya, mert meg szaba-
dította Isten Dávidot, 1. A' testi haláltól; mind a' mennyiben
az erőszak szerént való haláltól, minden ellenségeinek dühűsége
ellen meg oltalmazta: mind penig a' mennyiben testi ha-
lálát meg szentelte, hogy nem egyéb, hanem által ura lenne
az üdvösségre. Joh. 5. v. 24. 2. Az örökké való haláltól;
Mind kezdetire nézve ezéleiben, meg őrizvén bűneinek terhes
foksága miatt való kétségben eséstől, s' mind penig az örök
kárhozattól. Azert mondgya e' szent lelkében: *íarok az Ur-
nak orcája előtt.* az az. Az ő orcájának dicsőiséges fényessé-
gében. 2. Meg szabadítottad az én szememet a' könyhullatástól.
Ez szavaival Dávid azt akarja mondani, hogy Isten, még élte-
ben ugyan, szokszor az ő siralmát boldog öröme fordította.
Psalm. 30. v. 12. Mindazonáltal, meg mentette őtet vég kép-
pen, az ő keferves könyhullatástól a' halálban, a' mikor lel-
ke az igaz mennyei nyugalomban meg tért. Apoc. 21. v. 4:
3. Ezt is mondgya végre: Meg szabadítottad az én lábaimat az
eséstől. A' tökéletes tellyességre, lábainak tökéletes állhata-
toságára is a' halálban jutott a' Dávid, a' miképpen több hi-
vek is akkor jutnak arra: holott ez életben nincs tökéletesség,
hanem az a' más életre tartatik. Akkor leszünk tökéletes férfiak.
Ephes. 4. v. 13.

Mondhatnád: Dávid még életében írta ezt a' Soltárt, és
az után alkalmas időt is élt; azért miképpen s' hogy hogy bol-
dított ugy arról, a' mi még jövőendő volt, mint a' már régen
meg let-

még letről? Felelet. 1. Szoll így a' Dávid, a' dolognak bizonyos még léteijért, mivel tudta, megcsalhatatlan reménységgel, és bizonyos bizodalommal várta, lelkének az örök nyugalomba való terését, és mind azoktól való tökéletes megszabadulását, mellyekkel a' hivek ez életben terheltetnek. Ez a' reménség, mivel tudta, hogy meg nem csallja, és meg nem szégyeníti, Rom. 5. v. 5. azért dicsekedik az Isten dicsőségének reménsége alatt. Rom. 5. v. 2. Méltán szoll így Dávid, mert ezektől Isten ötet nemiműképpen meg is szabadította még éltében, a' mint fellyebb meg mutogatám rövideden.

TANUSAG.

Valamig e' nyomorúságos életben élünk, lelkünknek az ő örökké való nyugalomáról, és abba való meg téréséről kell tanácskoznunk; sőt arra ugyán kell gondolni a' mi lelkeinket.

A' Szent Dávid, ihon a' mi leczkénkben, mindenek felett erőt tanácskozik, tudni illik, lelkének örökké való nyugalomáról, és abba térengeti lelkét. Christus Urunk is erre int bennünket. Matt. 6. v. 33. Keresésetek először az Istennek országát, és annak igaságát. Szent Pál is azt mondgya. Col. 3 v. 1. 2. 3. *Azoda fel valokat keresésetek, holott a' Christus vagyon az Istennek jobján úrvén. Oda fel valokra visellyetek gondot, és nem a' földiekre; mert meg holtatok; és a' ti életeitek el rejeitett Christus által az Istennél.*

Okai a' Tanuságnak ezek.

I. Mért minekűnk eza' tulzátalan világ, nem örökkös házánk, hanem idegenűnk, és mi e' földön, ez firalomnak völgyében, csak fellérek, jövevények, és bujdosok vagyunk. Eizekben vették ezt a' nagy Szentek, és meg vallották, hogy ők csak jövevények és bujdosok voltak e' világon; Azért jobb házat kerestének, tudni illik, örökké való, ama mennyei várost, melynek mestere, és építője az Isten. Heb. 11. v. 10. 13. és 16. Jákob Pátriarcha Pharaoh előtt az ő életének napjait, bujdosásnak esztendeinek nevezi. Gen. 47. v. 9. Dávid Király, Psalm. 39 v. 13. azt mondgya: *Jövevény vagyok és seller, miképpen minden én Atyám voltanak.* Szent Pál, közönségesen szol, a' azt mondgya: 1 Cor. 5 v. 6. *Mi ez testben jövevények vagyunk.* Lád, 1. Pet. 2. v. 11. Így lévén hát a' dolog, ha szinten sok világi

jakkal bírnánk is e földön, és gyönyörűségben tölthetnők is el világi életünket, még is az örökségbe kell vágyakoznunk, mely készített nekünk meg világ fundamentomának felvétele előtt. Matt. 25. v. 34. Oda felé kell lelkünket terengetnünk. Ugyan is, csak külösképpen is, láttuk, a' sok idegen országok jaro buidoso jövevények, akar hol jártanak, akar mely dícsőséges és pompás városban lakjnak, mindazal tal az ő születéseknek földéről, hazájokról el nem felelkeznek, sőt mind halálig csak haza kíváncznak. Jákob Patriárchá nak elég gé fokafodnak vala barnai, és legyeb világi javai Méopotamiában, mikor laknék Lábánnál, de még is ugyan csak visfza kívánczók, az ő Attya Sátorához, Ilaakhoz, és nem is nyugzik, még kívánsága szerént visfza nem megyen. Gen. 30. 31. 32. dik. Réseiben. Ama Tekozlo fiu is nagy ahitozással vágyakozék édes Attyának házához meg térni, s' haza is méne. Luc. 15. Hát mi lstennek szerelmes hai, és leányi, a' Christusban, nem kívánczónánké, a' mi Szent Atyánk nak országába, mint örökös Fiak? Rom. 8. v. 17. Nem tanácskoz nánké, ez életben buidosván, arról a' nyugodalomról? Sőt inkább, tudván Szent Pállal, hogy nincs itt maradando Váro sünk. Heb. 13. v. 14. Keressük a' jövendőt, ama mehnyci Várost. Heb. 11. v. 10.

II. Meruez a' világ, nem csak idegenünk minékünk, és e földön nem csak buidosok vagyunk, hanem valameddig ez világnak szövevényes pulztajan buidosunk, külömb külömb féle fok és nagy terhekkal terhelgetünk, annyira hogy éldünk, nek a' java is nyomoruság, és faradság. Psalm. 90. v. 10. és Gen. 47. v. 9.

Mondhatnád: Micsoda terhe azok, mellyekkel az hivek meg vadnak terhelgetvén ez életben?

Felelet. Azok az terhek ezek:

I. A' bűnnek terhe; Mind az eredet szerént valo, s' mind a' cselekedet szerént valo bűnöknek terhe. Merinoha a' hivek ezeknek kárhoz azo terhek alól fel szabadultak, Rom. 8. v. 1: De mindazonáltal, benne vagyón a' vellek született természet i veltetéség, a' bűnnek maradványi. Psalm. 51. v. 7. Rom. 7. v. 14. 15, &c. Mellyekből mint meg annyi undok foké lyek, cselekedet szerént valo bűnök fakadnak. Rom. 7. v. 14. Jac. 1,

Jac. 1. v. 15. Ez nehéz terhek alatt nyög vala Dávid. Psalm. 32. v. 3. 4. Ez terhek alatt nyögő hűveket hívja a' Jhesus Christus magához. Matt. 11. v. 28. mikor így szól: jöjjetek én hozzám minnyájan, kik meg fáradtatok, és meg terheltettedek, és én meg nyugodtatítelek.

II. A' Probáknak és kísérteteknek terhe; Azt mondgya Jakab Apostol, hogy különb különb kísértetekben élünk. Jac. 1. v. 2. Ugyan is, 1. Az Isten maga is meg próbálta az hűveket sokszor, ez életben; sőt, menőül nagyobb hűű emberek vadnak, azokat Isten annál nagyobbban és erősebben meg próbálta, mint ama nagy hűű Abrahamot. Gen. 22. és ama bekecséges Iűű Patriarchát, a' Szentjobort. Job. 1. és 2. Mind az által, Isten fenki gonofságokkal nem kísért. Jac. 1. v. 13. Holott bünt uráló és gyűlölö Isten. Psalm. 5. v. 5. 6. Azért is nem kísért valakit, mint ha nem tudna, kibem mivagyon? holott Iűűeknek és véteknek vizsgálója. Jer. 17. v. 10. hanem, hogy gyakorolgya az ő hűveit a' Christusz zászlója alatt, és azoknak hűveket, engedelmeiségeket, alhatatofságokat, és Istenhez való buzgoságokat, mások előtt nyilván valová tegye; Végre, hogy a' kísérteteknek tűze által, a' bűnnel alakját, naponként belőlűnk ki tisztogassa. Ez terhet viselte az Isten népe, mint meg láthatd. Psalm. 66. v. 10. 11. 12. Lásd. 1. Pet. 1. v. 1. 6. 7. 2. Az Isteni kísérteten kívül, az őrdűgi kísértetnek terhe űl is nem űressék az emberek e' világon: mellyel az őrdűg, a' világ, és a' test kísérti, és hűtegeti, a' bűnre, és az Isteniöl való elszakadára az embereket. 1. Pet. 5. v. 8. Gal. 5. v. 17.

III. A' fok meg számkálhatatlan nyomorúságoknak terhe; mellyek minden emberek, minden nepeket, de kiváltképpen minket hűveket ostromlának, és sűrgethet. Ugyan is mindgyart a' testi szűletes által ez fialomnak völgyében jajjal lépűnk, jajjal köszönűnk bé, holott edgyik jaja' másikat ott éri, s' mind ezek között a' Baruchal azt mondhatgyuk: Iűű nekem mostan, mert az Ur edgyik bánatomra, más bánatos adott, el fűradtam az én sobszűködűsomban és nyugodalmat nem találtam. Jer. 45. v. 3. Mert, hogy az Istennek, e' világon virűzűkedű Anya-szentegyházának könyvezű forszától semmit ne szűllyak, ki az ő fel állarásától fogva, e' mai napig, a' fok nyomorúságok-

nak terhe alatt nyögött, és ohajtott. Plalm. 139. v. 1. 2. Hogy el halgassam, a' minden nepeket közönségesen ostromló veszedelmeket, vízfőzta vonásokat, párt utaleket, fegyvert. &c. Oh, mely fokak, melyeket személyünkben szenvedünk! s' leg közelebb, testünkben mennyi fok betegségeknek nevei ostromlanak? melyek oly fokak, hogy minden naponként, hi csak edgyik edgyik ellen könyörgünk is, még is égélz elz-tendeig, annak számát alig végezheznők el; némellyek pedig tekintetre oly szörnyűek, fájdalmokra oly el szenvedhetetlenek, hogy azoknak csak emlékezeti is az embereket el-rententi.

IV. Ez világi gondos munkáknak, fáradságoknak terhe; Siralmas *Sententia* folytatott mindnyajunknak fejéhez az Adam-ban. Gen. 3. v. 19. *A' te orozádnak vetéséjével egyed a' te kenyé-vedet, míg nem földé léfesz.* A' Jakob Pátriarcha páfzro kodas-ban tölté el életének gyönyörűsegelebb részét, a' Labán házá-nál. Nagy szolgálat alatt nyögött Izrael Egyiptomban. Exod. 2. v. — A' fel terdült rúfjakat, a' malomba fogták, és a' gyer-mekek a' rakás fának terhe alatt el estek. Thren. 5. v. 13. Az Babyloniai fogságban.

V. A' Halálnak terhe; A' teremő Istennek ki mondatot, és meg változhatatlan *sententia*jának: *Por vagy, es porra kei lenned.* Gen. 3. v. 19. Közönségesen minden emberek alája vadnak vetetven, mint Szem Pal bizonyíttya. Heb. 9. v. 27. El vé-geztetett dolog, hogy minden ember meghaljon egyízér, és az után légyen az ítélet. Lásd. Plalm. 49. v. 8. 9. 2. Sam. 14. v. 14. 1. Per. 1. v. 24. Jac. 4. v. 14. &c.

III. Oka még is a' tudománynak ez: Mert által köl-tözvén az örökké Valo nyugodalomba, abban rakunk le min-den terhet, és ott menekedünk meg mind azoktól, valamel-lyekkel terhelteztünk e' világi életünkben. Mert azt mondgya a' titkokat láto Szent János. Apoc. 14. v. 13. Hogy ő ilyen szözatot hallott az egéből: *Boldogok léfznek ez után a' halotak, kik az Urban halnak meg.* Ugy vagy on bizonyára, a' lélek mondgya: mert meg nyugosznak minden ő fáradságoktól, és az ő cselekedeteinek jutalma kovess őket. Hasonlo képpen, Apoc. 21. v. 3. 4. Es hallék nagy szözatot menyből, (igy szol Szent János) mely ezt mondgya vala: *Imé az Istennek hajléka az emberekkel vagy on; és ő vellek la-*

vélek lakozik, és ökö népei lesznek, és az Isten ő Istenek, ő vélek lesznek. Es az Isten eltöröl minden könyhullatást az ő szemekről, és a' halál többé nem lesz, sem a' kezeséssel való írás, sem kiáltás, sem semmi fájdalom nem lesz többé, mert az első elmúlik. Sőt, nem csak mind ezektől szabadulunk meg, hanem effeleit oly di-esőtségben örvendünk, hogy soha Moyses és Pzent Pál az ő Prophétái és Apostoli nyelvekkel, annak gyönyörűségét elégképpen elő nem számlálhatnák. 1. Cor. 2. v. 9.

EL SŐ HASZON, F E D D Ő.

Még csalljátok hát magatokat ti világnak fiai, kik soha nem tanácskoztok lelketeknek örökre való nyugodalmáról; és nem hogy nogátnátok lelketeket az örök nyugalomba, de egy erecske is nincsen bennetek, mely valóságos képpen kívánczok a' mennyei hazába; kik azt mondgyátok: Csak mi élhetünk ez világon, akár kié lenne a' mennyország. De, oh, Világ Fiai! vakok vadtok, e világ szem-fényvesztő gyönyörűsége vakított meg benneteket; a' jó szerencsével, és világi gazdagságokkal hirtétek el magatokat. Micsoda minden di-esőségtek? Nabugodonozornak ama sár lábon álló arany, ezüst, rez, vas bálványa, melyben ha egy kő (szerencsétlenség,) megütődzik, egybe romol. Dan. 2. v. 31. 32. &c. Micsoda minden gyönyörűségtek? A' jonás tők szála, melynek mikor inkább örülnétek, az erős Jehova egy férget (nyavalyát) teremt, és azzal minden örömtőlöknek gyűkerétegy szem-pillantás alatt el rágattya. jon. 4. v. 6. 7. Es, végre, mi használ tinétek, ha mindez világot meg nyeritek is, ha a' lelketek el vész? Luc. 9. v. 25. Valóban gyönyörködteit vala magát ama gazdag is világi javaival, ezt mondván lelkének: En lelkem sok esztendőkre el tenjaraid vadnak, nyugodgyal, egyél, ígyál, gyönyörködgyél; de, mit hall Istentől? Bolond, ez ejjel meg kívánniak a' te lelkedet te tölled, a' mellyeket pedig keférttel kié lesznek? Luc. 12. v. 19. 20. Így vagyon dolga annak, a' ki magának kincset rakar, az Istenben pedig nem gazdag.

M A S O D I K H A S Z O N I N T Ő.

I. Intetettünk erre: Tudván, mi Hivek, hogy bujdofok és jövevények vagyunk e földön, és hogy a' mi szegény jövevény lelkeink, ez idegen országnak, a' világnak kültömb kültömb féle gonoszsaival terheltetnek ez életben, holot min-

lot minden földi halál, szemeknek könnyűllatást, és lábaknak elefesi, jönnek és tudniuk reánk: Ellenben, a' mi lelkeinknek igaz hazájában, mind ezektől meg szabadulunk: tehát, a' mi lelkeinknek abba a' nyugalomba, az ő igaz hazájába való meg téréséről tanácskozzunk, abba térengésük a' mi lelkeinket, hogy a' mi lelkeink meg térjenek az Istenhez, a' ki adta volt azt. Eccl. 12. v. 9. A' Bányászok, egynéhány száz ölnire hágnak és szállanak alá a' földnek mélységebe, egy kis darab aranyért vagy ezüstért. A' vitéz ember szemlátomást az halálnak veszedelmébe veti magát a' tisztességért, becsületért és a' jó hírért névért. Az áros ember minden elzárkózásban, egy néhány száz mély (mért) földet eljára' nyereségért. A' szegény gyalog posta mind hegyen, völgyen egyaránt fut, hogy a' czelt elérhesse. A' bujdóso igaz haza fia, valhára későre, haza térnek s' mennek hazájokba. De, vallyon s' kicsoda munkálkodik szintén ennyire az örök életnek meg nyeresében? Itt valoba tanyak, restek, kedveslenek és aluszékonyok az emberek, nincs ahhoz semmi kedvek, hogy az örök boldogságért harezómanak, faradnának, és arra sietnének, sőt némelyek undok és ferrelmes elerekkel, ugyan magok a' mélységes pokolnak tömlőczere kalodázzák szegény lelkeket. Mi ezektől bucsut vévén, hogy az örök boldogságból ki ne maradjon a' mi lelkünk, a' míg időnk vagyon reá, különben tanácsollyunk a' mi lelkeinknek.

Kérdés. Mit kell hát cselekednünk, hogy lelkeinket inkább megváltassuk az ő igaz hazájának az örökké való nyugalomnak keresésére?

Felelet. Azokat az akadályokat, mellyek a' nyomorult embért ez halando életben, meg akadályoztatják, hogy ingyen ne is kívánczozzék az örökké való nyugalomban, keresztyéni és vitézi módon győzzük meg, és háritsuk el Isten segítségéből. Azok az akadályok pedig ezek, és így kell azokat meggyőzni, és el háritani, a' mint következőknek:

Első akadály, az átkozott hitetlenség, az embereknek kicsiny hitűségek, kik a' mit lágnak, csak azt hiszik. Ha az Ur Isten az ő dicsőséges királyi székiből le szállana, magát meg jelenene, a' szent Angyalokat, Pátriarchákat, Prophetákat, Apostolokat, és Mátyromokat menyből alá bocsátana az ő tündök-

üdüdőklő dicsőségekben; és ha minden esztendőben egy néhány ezer embereket fel támasztana, láthatóván a' menyországba vinne, és meg dicsőítene, talám minden ember azt mondaná: No már el hittem, hogy nagyon örök élet. De, mivel Isten azt nem cselekeszi, hanem meg inkább az emberek meg halnak, meg rothadnak, ez okáért kételkedik ez emberek szíve; napról napra nevékedik benne a' sötétség, hogy akar mint kiáltanak a' Christus szolgái, ennek az örökké való nyugalomnak drágálatos voltáról, mindazonáltal csak csufiságnak tartják az emberek, sőt némely agya furt emberek azt kiáltják: Csak a' papok gondolták a' poklot. De, efféle kételkedő, és hijában való gondolatoknak, mellyek az Istennek tiszkeit annak rendifelelt vizsgálják, semmi képpen helyt ne adgyunk; és ha el akarjuk hártani azokat, emlékezzünk meg a' ma keserves és meg szomorodott Mártíráról, ki mikor a' Lázár koporsója mellett volna, és a' maga okoságának tanácsát követné, azt mondaná: *Uramimmáron szagos, mert negyed napja: Christus Urunk azt feleli néki: Nem meg mondámé néked, hogy ha hiszsz meg látod az Istennek dicsőségét.* Joh. 11. v. 39. 40. Így valaki az Isten országában akarja lelkét térengetni, és azt megakarsz nyerni, nem kell maga okoságának tanácsát követni, mert a' szent és szabad akarati Isten, az emberektől törvényéhez nem köteleztetett, és az örökké való bölcsesség nem szűkölködik senki tanácsa nélkül, hanem binni kell elsőben az örök életet, az után következik osztán az *ocularis demonstratio*. Azért mondgya Idvezítőnk. Joh. 20. v. 29. *Boldogok a' kik nem látnak, és hisznek.* Oh mely boldog emberhát az, mind örökké, a' ki a' hitnek amaz ágazattyát: *Hiszem az örök életet:* az ő szíveben erőssen bé kapcsolhattya, és bé pecsételheti! Ne hát, kegyes lélek, tenéked is hinned kell az örök életet elsőben, az után úgy látod meg, a' te meg dicsőített szemeiddel azt az nyugalmat. Innét mondgya az Apostol. 2. Cor. 5. v. 7. *Hit által járunk most, és nem szemmel való látás által.* 1. Cor. 13. v. 12. De amakkor szemtől szembe.

Második akadály, a' teremtettt állatoknak szépsége, és bővséges volta; mert mivel az Isten minékünk e' világon igen szép és gyönyörűséges lako helyet szerzett, e' világnak minden szépeletit, az ő szép ékes teremtettt állatival betöltötte, az

embert minden teremtet állatokon Fejedelemmé. s' Urrá tőrt; ezért az embernek szíve igen gyönyörködik, a' világi Uraságban, örömben, és dicsőségben vigad, és ez sokkal inkább teszik ő néki, mint az örök boldogság. Azért, és örömben maradna mind örökké e' világon, így szólván: Ambár laknék Isten a' mennyországban, csak én lakhatnám e' földön. De mi ez nagy akadálnak meg győzésére, ily orvoságokkal ellyünk: 1. Tekintsük meg a' teremtet Istennek a' natsát; ki nem azért teremtette e' világnak szép és gyönyörűséges theatrumát, s' lako helyét, hogy a' felséges Istennek dicsőségéről; és a' mi mennyei örökké való hazánkról elfelekeznénk, és csak a' teremtet állatokhoz ragzkodnánk; Hanem, *Elsőben*; Hogy a' teremtet állatokból, az Istennek mindenhatóságát, bölcseségét; jóvoltát, és velünk való jelenlétet megismérnők, és felmagasztalnók. Esa. 40. v. 26. Azért mondgya Isten: *Emellyétek fel a' magasságban a' ti szemeiteket, és lássátok kicsoda teremtette azokat. Másodszor*; Hogy e' látható világnak szépségét, meg tekintvén, ama' véghetetlen dicsőségben, melyet szem nem látott, fül nem hallott, és az embernek gondolattyában is nem őrlött. 1. Cor. 2. v. 9. vágyakodnánk, így gondolkodván: Hogy ha a' földön az Istennek minden teremtet ilyen szepek, tehát annál inkább az Istennek dicsőséges országában, mindenek szebbek, és dicsőségesebbek. Hogy a' csillagos égen járo fényes Nap, ilyen tündöklő világos; tehát a' Napnak teremtetje sokkal fényesebb, és dicsőségesebb. Hogy ha e' nyavalyás életben engemet az én Istenem az ő Atyai szerelméből ennyi jókkal meg áldott, tehát ott fenn, az ő örvendetes palotájában mennyivel több jókkal fog meg látogatni. Az uton járo embernek, ambár fő szállási történnyék is, nem marad ott több ideig, hanem csak az mennyire szűksége vagyon; jó reggel felkelvén haza felé fiet: így mi is mint idővévények és felledek, ellyünk az Istennek teremtet állattal, de, a' mi szíveink kívánczozzanak az örökké való nyugodalomba, az mi igaz mennyei hazánkba.

2. Gondoljuk meg, hogy a' teremtet állatok testiek, mi pedig lelkiek vagyunk, és mint mennyei polgárok. Phil. 3. v. 20. Ha lelkiek vagyunk, a' lelkieket forgassuk, a' lelki örömet keressük, arra nogassuk lelkünköt. Ugyan-is, mi közi a' mi

zia' mi lelkünknek a' testiekhez? Miért nem kívánná a' lelkieket? Miért nem keresné a' lelkieket? Miért nem bölcselkednek a' lelkiekben? Edgyik galamb a' másíkhöz tart, így a' mi lelkünknek is az Istenhez, ki lelki állat, kell magát gondolatban tartani. Továbbá, ha mennyei polgárok vagyunk, az mennyieket forgassuk, a' mennyei örömet keressük, a' mennyiekről viseljük gondot, és nem a' földiekről. Col. 3. v. 1. 2. Mikor a' madár igen fenn repül, a' madarász néki nem árt hat: így, mikor a' mi lelkünk a' mennyiekről gondolkodik, az emberi nemzetségnek gyilkosa néki nem árt hat. 3. Gondoljuk meg hogy, noha e' világon lévő Istennek teremtfi valoban szépek, és gyönyörűségesek, de, nem mindenkor lehetnek nekünk segítségkel. Az Arany, Ezűst, Gyémánt és egyéb drága kővek az Istennek szép teremtet állati, az emberek előtt valoban kedvesek; de a' mi eh' gyomrunkat bé nem tölthetik: betegségünket el nem űzhetik, késértetünkben nem vigasztalhatnak, és a' halál szoktul el nem ijed, el nem szabad. Végre vagy ezek hadnak el minket, vagy pedig mi hadgyuk el ezeket. Ezért mondgya Ildvezítőnk, hogy gyűjtsünk magunknak kinszet menyorszámban. Matt. 6. v. 20.

Harmadik akadály, az Isten nemes ajándékainak bősége, és annak felettébb való csudálása; Ugyan-is, némely ember így gondolkodik: En ezes, bölcs, tudos ember vagyok, az Istennek sok ajándékival meg ékesítettem, nagy dolgokról való experientiám vadnak, sok embereknek hasznoson szolgálhatok, nagy emberré löttem, mindenk becsülnek, gyermekeimet nagy méltoságra, tisztetekre vihetem; és most miért kívánkoznám a' más világra? Oh veszedelmes késértet! mely annyira el hiteri ez embert, hogy azt sem tudgya, az égen járé, vagy a' földön? úgy tartya magát, mint valami földi Isten, és egyebet semmit nem gondol, hanem hogy az ő világifénlő dicsősége, és tisztetsege, mind örökké meg marad ő rajta; és azonközben magát csudálván el felelkezik az elő Istenről, maga lelkének üdvességeről, és az örvendetes nyugodalomról. De, ez veszedelmes akadálnak el hártására, 1. Gondoljuk meg a' Szenteknek, Pátriarcháknak, Prophétáknak, és egyéb szent embereknek példajokat, kik az Istennek nagy ajándékival voltak fel ruházttván; Mert azt mondgya Szent

gya Szent Pál. Heb. 11. v. 33. 34. 35. Hínek általa országot meggyőztek, igazságot cselekedtek, az igazságot elvették, országnak székletet bírták. A' hiúknak erejét megoltatták. &c. Az Apostolok is oly privilegiummal voltak meg ajándékozottván, hogy a' Christus hatalma által betegekét gyógyítanak, és halottakat élesztnek vala; mindazonáltal, jobb hazat kívánnak vala, úgy mint mennyeit. Heb. 11. v. 16. Phil. 1. v. 23. 24. Gondoljuk meg az Istennek jeremiásnál való szavát, ki aze mondja: Ne dicsekedgyék a' bölcs az ő bölcseségében, és az erős az ő erősségében, se a' gazdag ne dicsekedgyék az ő gazdagságában, hanem ebben dicsekedgyék, a' ki dicsekedik, hogy ismerjen és tudgyon engemet. Jer. 9. v. 23. 3. Gondoljuk meg, hogy találtak oly emberek kik okosságokért, tudományokért, nagy érejekért, vitézségekért, &c. az emberek előtt nagy becsületben és szeretetben voltak, dicsimennek; de végre nagy gyalázattal vesztettek el; mint Saul, Achitophel, Abimelech a' Gedeon fia, Hámán, &c.

Negyedik akadály, a' mely miatt az emberek nem kívánkoznak az örökkévaló nyugalomban, (hogy minden dologkacéló ne számlállyak.) a' Halálnak iszonyu eszténnes tekinteti, mely az embereknek szemek előtt forog; ha a' felséges Isten, valami aranyas szekeret küldene utánunk a' menyből, és azzal egynéhány Légio Angyalokat láthatóan trombitával és dobokkal, és minket ez firtalomnak vőgyéből, mindenkin, és fájdalom nélkül, rettegés és halál nélkül el vinne, örülnénk annak, örömezt felülnénk, s' mennénk: de, mivel a' mindenható Isten másképpen bánik velünk, úgy tudni illik hogy el jó a' kelerves halál az ő hadi feregével, és minket erőssen meg kénozt, fojtogat, meg öl, koporsóban zár, végre csontaink imitt amott szedegettetnek fel; ettől a' halálnak rettenetes tekintetétől, és a' tostnak romlásától irtozik az ember, s' így gondolkodik: En örömezt el hadnám ez világban, csak meg ne kellene a' koporsóban rohadnom: nem találhatotté Isten más modort, miképpen ki hitte volna az ő hiveit ez világban! Ez veszedelmes kifizetést is, oh ember! meggyőzheted, csak hadgy bekét a' haszontalan gondolatoknak, zabolázd meg testi okoskodásodat: mert az ilyen okoskodás a' Paradicsomnak bünt és halált termő alimája, és semmi képpen ne illeszsed, ha-

fed, hanem mondgyad inkább Dáviddal. Psalm. 119. v. 137. *Igaz az Ur, és igazak az ötlelei. És a' mint meg érdemletünk, úgy lakunkrola.* Luc. 23. v. 41. *Igy vegezze a' Seregeknek Ura.* Heb. 9. v. 37. *Kicsoda térfizetés erő'enne?* Esa. 14. v. 27. *Te ember kicsoda vagy, hogy Isten ellen verlegesz?* Rom. 9. v. 20.

II. Intetvénk arra hogy ne csak nógassuk és téréngessük a' mi lelkünket, az örökké való nyugodalomba, s' ne csak kívánnunk meg halniaz igazaknak halálokkal, Bálassal. Num. 23. v. 10. *hanem ugyan készítsuk islelkünket arra a' nyugodalomra, az örök boldogságnak élvezetere.* A' készület pedig áll. 1. Az igaz idvezülendő hitnek meg szerzésében; mely amaz örök élet készítő Jhesu Christushoz csatoltya a' lelkeket, és a' szívet Istenben úgy meg nyugottya, hogy elhísziazt, hogy a' Christusegyszerítőkéllezes és elégséges áldozattyaért neki minden bizonnyal meg bocsáttya bűneit, és az örök életet meg adgya. Szükséges ez, mert a' mint az Apostol szól, Heb. 11. v. 6. *Hit nélkül lehetetlen hogy valaki Istennek kedves legyen, mert a' ki Istenhez járul, ennek binni kell, hogy legyen Isten, és jutalmat ad azoknak a' kik ötet keresik.* A' Patriarchák is ezen igaz hit által készittek vala magokat az örökké való nyugodalomra, várván, és kívánnván ama mennyei hazát. Heb. 11. v. 9. 10. 16.

II. A' Terényleki vigyázásban; melyre gyakor helyen int bennünk a' Szent Irás. Matt. 24. v. 42. *Vigyázzatok, mert nem tudgyatok, mely órában jö' el az Ur.* Olvadj meg a' mi van, Matt. 26. v. 41. Luc. 21. v. 36. 1. Pet. 5. v. 8. Vigyázatlanok valának amaz ör. bolond Szűzek, jó idejen nem szerzenek olajt lámpásokba, s' ám ki maradának a' Christus völegénynek menyegzőilaka falmából. Matt. 25. v. 3. 4. &c.

III. Az igaz pœnitentia tartásban; és életünknek Isten szerént való rendelésében; Erre int Szent Pál. Heb. 12. v. 14. *Kövessétek a' szent életet, mely nélkül senki az Urat nem láthatja.* Kezeizelő Janos is azt mondgya: *Hi az Istennek követező haragját el akarjuk kerülni, teremtünk pœnitentiához illendő gyümölcsöt.* Matt. 3. v. 7. 8. 9. 10. *Mert (azt is mondgya) valamely fa jo gyümölcsöt nem terem, ki vagatassk, és a' tűzre vetetük.*

IV. Az átharatoságban; Az igaz hitben, és a' meg ísmért igazságban, a' mi életünknek utolsó határáiglan meg kell

maradnunk. Mert azt mondgya Idvezítőnk: Matt. 10. v. 22: *A' ki régiglen meg áll, meg tartatik,* Es a' Szentsz. János által is így szoll: Apoc. 2. v. 10. *Légy bñ mind halálíg, neked adom az életnek koronáját.*

Mind ezeknek utánna, ugy kell a' mi lelkünket ajánlanunk a' lelkék Pásztorának, Christus Urunknak: Szent Dávidnak es Szent Istvannak példájokkal. Psalm. 31. v. 6. Lue. 23. v. 46. Aét. 7. v. 59. A' ki magát illyen képpen készíti arra az örökké való nyugalomra, afféle ember bátor szível mondhattya a' Szent Dáviddal: *Térj meg én lelkem a' te nyugalmodba, mert jól tőlt az Ur teveled.* &c.

A P P L I C A T I O.

Ugyan ezen illetben legyünk, mi Hívek, ez Christusban boldogul ki mult, istenes életű, szelid erkölcsű, meg keferedett szerelmes Szüléihez engedelmes, mindenekhez, még szegény jobbágyihoz, és Szolgaihoz is magát becsülettel alkalmaztató, kevelység nélkül való Ifju felől, Néhai Tekintetes és Nemzetes Bocskai UJLAKI FERENCZ felől; kit az szabados Urasága Jehova, életének leg gyönyörűsegefebb idejében, a' mikor a' fel serdült állapotból, az Ifjuságnak első gráditsára lépett volna, kedves szüléinek holtig való keferésekre, és minden őtet valóban ismérőinek, s' atyafiainak bánattjokra, a' szomorú halál által ki vágata. Ki az ő Ifjúi állapottyához képest eszében vette vala, hogy ez tisztátalan világnéki nem örökös hazája, hanem idegene. Meg esmérte vala e' világnak gonosfszait, nem csak halála előtt, egy hétig, és egy napig való keferes fájdalomi között, hanem a' vágy csak a' firtalmas felső elztendőben, a' mikor, a' vértömjuhozok, meg keferedett édes Aszfzonya Annának szeméi előtt, életétől meg akarák fosztani. Tudta hogy amaz örökké való nyugalomba által költözvén, rak le minden terhet, mellyel terheltetneka' hívek ez életben. Ez okokért, lelkében tanácskozott amaz örökké való nyugalomról: térengette, nogatta, készítette lelkét ama mennyei udvarban, a' Bárány Ur Jesus Christus Királyi széki előtt való udvarlásra: mellyel meg is bizonyíta, csendes és boldog ki mulása előtt, áhi-

tos és buzgó fohászzkodásokkal, s' könyörgeésekkel ajánlván lelkét meg tartó Christusának kezében. Melyre magam vagyok bizonság.

Még keferedett, s' a' keferúséggel ugyan még terheltet Tekintetes, Nemzetes, és Vitézlő Bocskai UJLAKI GYORGY Uram! és, Tekintetes Nemzetes KOMLOSI MARIA Asszonyom! Nyilván vagyok mindezeknél, mint még szomorított Isten, szerelmes edgyetlen egy, egyenes és joerkölcsű Fiatoznak halálában; S' ha én miért keferitnék? Távollégyen. Mert szomorúsághoz több szomorúságot adni kegyetlenségnek tartom. Azon volnék inkább, hogy a' keferúségnek nyiláival ugyan által szegződött bánatos szívemet meg vigasztalhatnám, és a' vigalságnak olajával meg-nyithatnám. E' végre való a' felvett lecke. Vigalságnak olaja ez. Ebreszfizetek fel azért, ha valaha, mostan, az Istennek bennetek lévő ajándékot, a' hitet kívált keppen, mellyel a' próbák, és kísértetek között, Istenetek, a' hitnek tiszta, és ni parancsol. Vegyetek vigasztalást, és a' szomorú halál által szemérek elől ki vágattatott szerelmes edgyetlen egy Fiatoz felől, vigasztaljátok ezzel magatokat, hogy a' ti szerelmeiteknek lelke, e' siralomnak völgyéből az ő nyugalomban tért meg; jól tett, felelte igen jól tette a' jehova ő vele; ki ragadta a' vezedeleméből; meg szabadította őtet, nem csak az testi, hanem a' kétségben ejtő bűnökkel edgyütt, az örök haláltul is; meg szabadította, minden féle kísértetek és nyomorúságok miatt reá szálható könyhullatásoktól; meg szabadította a' különb-külömb fele esetekről, tévelygéstől. Allatta már őtet bátorságos helyre, e' világi jószágoknál jobb, és allandóbb, sőt, örökké meg maradando, örökségben szállította b é, mellyet senki őtől el nem foglalhat, el nem vehet; járassya már őtet az ő dicsőséges országában, az élőknek földében, maga országá előtt, a' mennyei örvendező szent Angyaloknak, és minden meg boldogult lelkeknek kívánatos társaságában, a' vég nélkül való örömben. Teste pedig noha majd a' koporsóban tetetik, és meg rothad, mindazon által, a' jehova meg őriz néki még csontjait is a' földnek porában, és jövődöben ama nagy napon, a' ti testeitekkel edgyütt, a' rothadságtól fel veszi. Meg láttjátok akkor azt, a' kiől most meg vál

meg váltatok, megadgya az Ur ti néktek engedelmes és jóbofogado Fiatokat, kívül edgyütt a' ti Istenetek, amaz örökkévaló nyugalomban vég nélkül dicsőítetek.

De magatok felől-is vigasztaljátok meg magatokat. Noha az Ur, a' keferőségnek teljes pohárát közönte reátok, siralmas italdott néktek nagy mértékkel. Psalm. 80. v. 6. de, nem mind örökké tartya fenn haragját ellenetek: mert egy szempillantásig tart az ő haragja, de örökké való az ő jóakarattya. Psalm. 30. v. 6. Nem cselekszik a' ti bűneitek szerént veletek, csak legyetek buzgok az Istenhez, keressetek szent színt: mért irgalmas az Ur, kefedelmes a' haragra &c. Psal. 103. v. 8. &c. Még ez életben meg mutattya hozzátok jó voltát; ez nagy siralom helyett uj örömmel tölti be szíveiteket, el törli szemeitekről a' könnyhullatást, kivált képpen a' mikor tinektek-is részt ad az örök nyugalomban.

Te pedig Istenelő, tiszta életű Iffju, meg kefereder Szű: léidnek gyönyörűsége, gondgyoknak és busulásoknak enyhítője, udvaroknak, a' cselédgyeknek ékessége! meny béa' te koporsódba, nyugalmas ágyas házadba.

Istennek választott edénye, a' Szent Léleknek láko Temploma, örök életre el pecsételtetett igaz vallásu Iffju! Térj béa' te nyugalmodba. Nyugosson meg az Isten, a' te, és minden híveknek fel támadásoknak napjáig, hogy mi is jövendőben meg halván, és fel támadván veled edgyütt lehessünk a' mennyei örömben, az örökké való dicsőségben, meg unás nélkül dicsőítván az Istent.

A M E N! A M E N!

NEGYEDIK PRÆDIKATIO.

Anygy

AZ EMBERI AKARATNAK ISTEN AKARATTYA ALA VALO HODOLTATASA AZ
KEDVES MAGZATNAK HALALABAN.

az az:

HALOTTI IDVESSEGES PRÆDIKATIO.

Mellyet

AⁿNemes Nemzetes Bocskai UJLAKI GYÖRGY
Uramnak, és kegyes erkölcsű Házas Társának, Nemzetes
KOMLOSI MARIA ASZSZONYnak, az Isten keresztyén re-
formata vallalon levő, mostan igen kezes, Anyaszentegy-
házának kegyes FAUTORnak, kegyes indulitu, nagy re-
ményű, Istenben boldogni, aⁿcsendes halál által elnyugos-
szerelmes edgyetlen egy fiu magzattyoknak, Nehai Nemze-
tes Bocskai UJLAKI FERENCZnek meg hidegedet testének,
aⁿföld gyomrában valo tiszteltéges bé takarításakor TATAI
P. MIHALY, aⁿJesus Christusnak leg kiffőbb Szolgája, s^a
Szathmar Némethi keresztyén ríszta reformata Ecclesiának,
edgyik meztalan lelki Pásztor, 1673. esztendőben,
Mihály havának 17. napján, Szamos-Ujlakon, az Ud-
varháznál, prædikállott.

P R Æ A M B U L U M.

TEkintetes, Nemes, Nemzetes Fő Rendek!
Isten tiúkainak hűséges Sáfári, Tízteletes Fer-
hak! Minden rendből, sⁿnemből allo, Isten sz-
H
lő, ke-

lő, keresztyén, kegyes jelen való Halgatoim! Hol kezdgyem, ez siralmas háznál való tanításo-
mat? Véglekedem. Mert félek azon, hogy va-
lami módon tüzet ne ejtsek a' taploban, és a' meg-
keleredteknek kelerűsegeket nevellyem. Ha pe-
dig semmit nem cselekelek, tiszteemben láttat-
tom hátra állani. Azert mértékletes lélek a' do-
logban, s' közep uton igyekezem járni, s' ottan
csak a' nagy jákob Pátriarchának, szerelmes jose-
phén való kefergésének példáját hozom elő; az
melyben három rendbeli, s' karbéli dolgait ve-
hettyűk eszünkben, mellyeket e' siralmas alkalmat-
osságra alkalmaztathatunk.

Először. A' josephben azokat, mellyek az
jákob Pátriarchának kelerűseget, meg-is inditot-
ták, s' nevelték-is magat a' kefergést; 1. Hogy
joseph, az ő Attya előtt, jákob előtt, felette igen
kedves, s' szerelmes fia volt, mint mely az ő
édes Attyának vőnsegeinek magzattya, s' rajzat-
tya volt. Gen. 37. v. 3. Így, ez kegyes Iffju, nek-
tek keresztyén Szülők, nem mondom hogy vőn-
ségeknek magzattya, s' rajzattya volt legyen;
de utolsó magzatorok volt. 2. Hogy a' joseph
szép ifjú, virágakorbéli, s' éretlen, úgy mint,
17. esztendőskorában itiltetett a' jákobiul, a' fene-
vad által el szaggatottak lenni. Gen. 37. v. 2.
Így, ez

Igy, ez Iffju, csetlen, s' ugy mint 17, elztendős-, s' 10. napi koraban szakasztatott ki az elők közzül, a' keserű halál által. 3. Hogy josph, Istenének, s' nemző edes Attyának, Izeretője, felője volt; mivel a' több Attyafainak vetkeket Attyának be szokta volt mondani. Gen. 37. v. 2. Így, ez is, Istenet, s' Szülőt, igen szerette, s' félte, becsülötte: Mert ő felőle nagy jó bizonságot vőttünk becsületes emberektől, hogy ő, Isten áldott igéjének halgatásában gyönyörködő, a' szent Vácso- rával elő, s' az Isten szolgait szerető, s' becsülendő keresztyén Iffju lőn legyen. 4. Hogy josph, a' jákobról irítetett elszaggatratotnak lenni, a' fene vadul; mivel az ő Attyafai, a' Midiánbeli kal- márokknak őtet el adván az ő tarka ruháját vőttek, és gödölye vérben meg fertőztetvén, ugy vitték jákob eleiben, melyből azt vette, sőt, ugyan el- hitte, hogy a' kegyetlen fene vad szaggatta legyen előtet. Gen. 37. v. 20. 21. &c. Így, a' tisztelemes magzatorokat, a' minden fene állatoknál, tigri- seknel, s' scorpioknál feneb halál szaggatta el, lel- ket testétől el szakasztotta. 5. Hogy jákob sirat- ta, még pedig felette keservesen, s' lokáig siratta kedves josphet. Gen. 37. v. 34. Így, ti is, oh mely reggulta, s' mely igen keservesen sirattyátok, jajgattyátok, e' ti második Izerelmes josphes- teket.

Másodszor. Láthatunk jákobban olyan dolgot, s' példát, mellyet senkinek nem kell követni, s' magának sem kellett volna cselekedni, úgy mint, hogy ő nagy keferűségben nem vőtte be a' vigasztalást. Gen. 37. v. 35. Lehet ti bennetek is ilyen fogvatkozás: de, azt ne követsetek: mert nagy vőtek az, Isten ellen való tufakodás az, mert a' vigasztal minket. 2. Cor. 1. v. 4. A' Jesus Christus drága érdeme ellen vagy az, mert ő, vérevel s' halálával kereste nekünk a' vigasztalást, 2. Thes. 2. v. 16.

Harmadszor. Láthattuk ez Historia körűl, a' mellyek nagy vigasztalására szolgálnak a' jákobnak. Ugy mint, 1. Hogy ha szintén a' Josephet a' fene vad elszaggatta volna is, mindazonáltal, maradtnak neki gyermeki, kik őtet vigasztalták is. Gen. 37. v. 35. Így, nektek is, meg keferedet Szülek, meg a' leány ágon, szép magzatot hagyot a' nagy Isten; kie ő Felsege, Becsületes s' nagy Nemzetű Férfinak is parancsolt, az kitűdes magzatotok helyet tarthattok: Ugyan attul szép unokátokat is adta Isten érnetek, s' látnokok. S' az Ur többekkel is örvendeztethet ezek által. 2. Hogy Joseph nem szaggattatott volt el a' fene vadtul. Gen. 37. v. 27-28. Így, a' kedves második Josephetek, nem fene vad által szaggattatott el,

tot el, s' nem is a' fene vadakhoz halonlo kegyet-
leneknek fegyvere által emélteteret meg, e' mosta-
ni vcrrel buzgo idöben, Nemzetünknek sok he-
lyeken valo fel mészárlási közdött, a' minemüeket
kell kiváltképpen siratni, s' nem azt, a' ki ilyen
idöben szép csendes halál által szolittatik ki e' világ-
bol. jer. 22. v. 10. 3. Hogy Joseph nem holt meg,
hanem csak el adattatott. Gen. 37. 27. 28. Így, e'
kivánatos Iffju, nem holt meg, mert az Isten, nem
a' holtaknak, hanem az élőknék Istene. Matt. 22.
v. 32. Eél lélekben Istennel: el az Isteni nagy ha-
talomra nézve, mely ötet fel támaszthattya, s' bi-
zonnyal fel is támasztra jöv endöben. 4. Hogy
Joseph Ægyptumban fel magasztaltatott, az álmok-
nak meg magyarázása után, s' Király után valo
nagy Urrá tetetteret, s' iffiu Aryává. Gen. 41. v.
40. 43. Így, ez jo emlekezetü Iffju, fel magasz-
taltatott: mert mint hogy jól el Istennek e' föld-
dön, a' Christusnak királyi székiben ültetettet.
Apoc. 3 v. 21. 5. Hogy Josephet, az ő cdes At-
tya, jákob, meg ez életben testi szemeivel meg-
latta: mert a' Canahan földéből, az ehség miatt
Ægyptumba le ment, és az ő Fiátul, Josephből
el tartattatott. Gen. 46. v. 30. Oh, vaj ha én is
azzal biztathatnálak benneteket, oh keserves Szü-
lek, hogy meg ez életben testi szemeitekkel meg-

láthatyátok ez ti szerelmes, s' kedves rajzatorokat, tudom bizonynyal meg vigasztaltatótok! De, e' csak testi vigasztalás volna. En, ennél jobbat, s' nagyobbbat mondok nektek: azt tudni illik, hogy meg jövőendőben, az egben, e' ti szerelmeseket meg láttatok, velle edgyütt léstek, csak hogy az Urat igazán fellyetek, s' tilzra szível áthatóssan szolgáljátok. Ez, jobb, s' nagyobb vigasztalás amannál: mert ha testi szerelmekkel meg láthatnátok is meg őtet ez életben, de ugyan el kellene ő tölle válnatok, s' örökké vele nem élhetnétek; hanem, vagy ti hadnátok el őtet, vagy ő titeket: de az egben örökké, s' elváthatatlanul vele edgyütt léstek. Ezt Dávid nagy vigasztalásnak tartotta, mondván, meg holt fia felől: 2. Sam. 12. v. 23. én megyek ő hozzá. Ezzel azt jelenti, hogy meg ő meg holt fiát meg láttya. Ez vigasztalására volt neki: egyéb aránthatzontalanul hozta volna elő. Ez vigasztalás, ti nektek, meg keledtek, hogy szíveitekben, lelkitekben, mélyen bę férkezhesen; hogy minnyájunknak akaratink, meg a' leg nehezebb dolgokban is, az Isten akartya alá hódoltattassanak; és végzetre, s' közzellyebb, hogy ez szomorú' alkalmatossággal való tanulásunk épületes lehessen, jer imádkozzunk:

O H örökké való halhatatlan Ur, mindenen szabadoson, hatalmason, s' magánossan U-
 ralkodo Jehova! A' ki öröktől fogva voltál, vagy,
 és meg is maradsz minden változás nélkül; a' ki-
 nek efszrendei soha el nem fogynak, napjainak
 számai soha meg nem kevesednek; a' ki meg ö-
 röktől fogva rendeltél egy napot, s' egy Férfiat,
 tudni illik, a' dicsőfféges Ur jesuszt, a' mellyen ez
 által meg ítélsz minden embereket, holakat és
 élőket; és ki akkor meg fizetl mindeneknek az ő
 cselekedetek szerént, a' joknak jóval, az az, di-
 csőfféggel, tisztetléggel, és halhatatlansággal; az
 gonoszoknak pedig gonoszfal, az az, hertelen
 való busulással, és haraggal, tűznek lángjával, és
 örök veszedelemmel, a' te dicsőfféges orczádrul.
 Uram, dicsőffégnék Istene! hogy hogy álljunk
 mi meg azon a' napon, ez rettenetes ítélő szék e-
 lőtt? mert meg Ádamban el vesztettük azt a' szép
 s' tökéletes igazságot, melyre nézve magunkban
 is meg állhattunk volna az előtt. Sőt nem csak el-
 vesztettük azt, hanem, a' helyet meg undokíttat-
 tunk az ördögnek utálatos ábrázattal, a' bűn-
 nel. Oh, s' mennyi szer bősízföntöttük haragra
 az Izraelnek Szentét, a' mi ékretlen, s' selette lok
 cselekedet szerint való utálatosságginkal! Ezt ha-
 ragad-

ragadnok is akkor, nem ragadhattuk el: mert a' Biro, sziveknek, veseknek által lácoja, s' minden tudolsten, lézen. Jelen lesznek, s' tanuk lesznek ellenünk az Isten Szent Angyali is, kiket minékünk szüntelen örvendeztetnünk kell vala jó cselekedetünkkel, de erkölcstelenségünkkel, sokszor meg szomorítottunk az ő köztűlöttünk való vigyázásoknak idején. A' mi lelkünknek vádolója is a' Sárhán bizonságot tészzen ellenünk arról, hogy mi fámtalan izben az ő gonosz akarattyát becélyesítettük. Vallást tésznek ellenünk gonosz társaságunkbéli barátink, a' kikkel edgyütt cselekedtük a' gonoltságokat, kik közzül már sokan a' pokolban kinlodnak. De, a' mi magunk Izája is, s' lelkünk ismereti is kárhoztathat minket bűnösöknek lenni. Oh csak ama kétségben esésnek szavaival ne tenne bizonságot ellenünk! Hegyek szakadgyatok reánk, kősziklák rejtsetek el minket annak szine elől, a' kia' székbén ül, és a' Bárányok haragjától. Hát mit mondgyunk Uram az írtelnek könyveiről, mellyek a' fejér királyi székbén ülő előt ki nyitratnak, hogy mindenek az azokban írott cselekedetek Izerént meg írtessenek? Oh dicsőfféges Ur, ennyi sok tanuk eilen hogyhogy menthetnők hát akkor magunkat? Bizony mind ezekkel meg győzetünk bűnösöknek lenni.

lenni. De, ámbár csak elszaladhatnánk, s' rejtezhetnénk a' mi bűneinkért való halálos sententia, s' annak rajtunk végben menetele előtt. De az sem lehet: mert ezen ítélő Biro mindenható, elle-
ne álhatarlan, s' el kerülhetetlen nagy erejű is lé-
szen. Mellette lesznek az ő sok ezer Angyali is,
hogy az ő parancsolatját tegyék, s' a' mennyek-
től a' gonosz életűeket vizsgálva verjék. Ott lesz
ama nagy Sárkány is az ő sok gonosz Angyalival,
hogy a' kázhozatra sentenciáztattakat, csak hamar
el ragadgyák a' setétségre, a' holot lesznek sívás ri-
vás, és fogaknak csikorgatása. Oh rettenetes nap!
Oh itzonyu számadás! jaj s' hova legyünk ak-
kor mi nyomorult bűnösök! De, vagyon még
reménye szegény bűnös lelkünknek a' felől,
hogy mi, kik igaz hittel az Ur Jeshoz ragasz-
kodtunk, s' bűneinkből igazán meg fordultunk,
abban a' rettenetes ítéletben is meg nem szégyenü-
lünk: mert a' mi jó Istenünknek Atyai igireti az
hozzánk, hogy a' mi álnokságinkról soha többé
meg nem emlékezik, és az ítélő Biro Ur Jeshus, igen
jó akaronk lesznek minékünk, mi testünk, vé-
rünk, atyánkfia, mi kitalyunk, mi megváltunk,
a' ki magát mi grettünk keserves kinokra, gyalá-
zatokra, átokra, s' izórnnyű halálra adta, és a' mi
váltásunknak árát, s' lelkünknek testünknek

I vaksá-

váltságát, a' mi Istenünknek áldot kezében fe tőrt, s' b'g fizerte. El hittük azért azt, hogy minket senki, sem másfiszor, sem abban a' rettenetes ítéletben nem vádolhat: mert Isten maga, a' Jéhus Christusnak drága érdemiért meg igazit. Senki minket soha nem karhoztathat: mert a' Christus mi g'ertünk meg holt, fel is támadott, s' az Istennek jobján legyen esedezik mi g'ertünk. Uram, a' te áldott Szent Lelk eddel erősíts meg minket e' hitben, hogy mind életünkben, s' mind halálunkban Ielkünk e' vigasztalásokkal elhessen. Kéltíts el magad úgy bennünket ezen ítéltre, hogy a' mi szivünknek lámpásában, igaz hitnek, s' kegyeslegnek olaját szerezzvén, mindenkori sérény vígyázással, s' készen várassuk az Ur Jéhuszt az ég. ből a' mi szabadulásunkra, s' üdvöslégünkre. Továbbá, ne is felekezze el, oh mi jó Istenünk! mi rolunk, kik ama három Iffjak modgyára e' rof világnak tüzes kemenczében, a' te haragodnak proba tűzében égünk, ez siralmas Magyar hazában, hogy ez nagy kinban meg ne emészteszünk; hanem ez nagy tűz által emészteszenek s' öldökölteszenek a' mi bűneink, magunk pedig naponként tisztogatassunk a' bűntől, s' frissezzünk az új embernek nevedése által, s' végre midőn az te áldott akaratomnak retszik, engedgy boldog ki menek.

neke-

nekedégt abbul, a' te dicsőítségednek helyre állatásával, s' azoknak, kik sírnak Sionban, állandó meg vigasztalatókkal. Mostan leg közelebb áld meg magosságos Isten, a' mi szent munkáinkat, hogy a' te áldott igédet szentül, magunknak üdvösségesen, s' tenéked dicsőítségesen hirdethessük, s' halgathassuk, úgy hogy a' meg keseredetek-is abbul, lelkeknek vigasztalását vehessék s' szerzhessék, a' te áldott Fiadnak, a' mi Idvezítő édes jesusunknak drága érdemiért, halgass-meg bennünket. Amen!

T E X T U S. Gen. 22. v. 12.

No nyujtsd ki a' te kezedet a' gyermekekre, és meg ne bántsd őtet, mert most ismertem meg hogy féled az Istent, hogy nem kedveztel a' te Fiadnak, a' te edgyetlen edgyednek, en írtam.

Mi lehetten az oka, hogy az igaz ítéletű Isten, a' régi nevezetes, emlekezetes, tekintetes nagy nemzetségeket, gyakorta, vagy tellyességgel mindeneitől el fogyasza, vagy többire fogyatékra, hanyatlásra jutassa. méltó dolog felőle elmélkedni: mivel hogy sok ilyen nemzetségeknek tellyes el fogyását, némellyeknek pedig országunknak keserű kárával fogyrokra való hanyatlását, keservesen szemlélhetjük Nemzetünkben? Erre köszönségesen azt felelhetné valaki, a' mit mond Szent Pál. Rom. 11. v. 33. Oh Istennek bölcseségének, és tudományának mélységes gazdagsága, mely igen meg tudhatatlanok az ő ítéleti! Mindazáltal az Istennek szent könyvében lássuk micsoda kiválóképpen való okait találhatjuk.

1. Első, s' fő oka ennek, a' szent Istennek, a' mint egyébké minden dolgok, úgy az ilyen nagy nemzetségeknek elfogyása

elfogyása felől való változhatatlan decretoma, s' végezté. Ezért nem veszté el Isten Jeroboám idejében az Izrael nemzetséget. 2. Reg. 14. v. 27. a' hol így szól az írás: *Az Isten sem végezte vala azt, hogy az Izraelnek nevét úgy eltörlesse* (tudni illik, még akkor: mert el veszté ostromán őket. 2. Reg. 17. v. 18. 20. tehát akkorra végezte vala annak elvesztését, a' mint eleve szollott vala fölöle, v. 23.) *hogy az ég alatt ne volna.* Ezt nyilván tulajdonította az írás Istennek. Esa. 14. v. 25. 26. 27.

2. Ebben mutatta a' nagy Isten edgyikben, az ő szabados, s' függés nélkül való Uralkodását, hogy a' meddig mely Nemzetséget akar fenn tartani, meg szaporítani, meg cselekeztí; a' melyet el akar fogyasztani, el fogyattya azt. Esa. 14. v. 25. *Meg rontom Assurt.* v. 27. *A' Seregeknek Ura végezte, és kicsodátí szí azt erőtlenné.*

3. Ezzel mutatta, s' bizonyította Isten ez világi dolgoknak változás alá vettetés forokait: melyért senkinek e' világi jokban fő boldogságát nem kell helyheztetni. Eccl. 1. v. 4. Edgyik nemzetséggel mégyen, és a' másik el jó. v. 2. Azért mindenek hejában valóság.

4. Ezzel bünteti Isten a' Nemzetségeknek nagy s' rettenetes Isten-ellen való vétkeket, a' fok fertelmes bujálkodásokat, magának meg utálását, igaz tiszteletinek meg vetését. Jer. 31. v. 28. *Es leszen miképpen szorgalmatos voltam, hogy őket kigyomláljam, és el rontsam, és meg törjem; Vallyon s' miért? Meg vágyon, v. 20. Meddig bujdosol' oh Jzo fogadtalan? A' rettenetes balvány imádásért.* 1. Reg. 14. v. 9. 10. *Idegen Isteneket, s' ömött képeket csináltál magadnak, annak okáért, ki írtom Jeroboámnak házárt.* Így, 1. Reg. 16. v. 12. Végre, a' nyomorultaknak nyomorgatásért, a' szegényeken való kegyetlenkedésért. Olvasunk, Dan. 2. v. 31. 32. a' régi nagy birodalmoknak romlásokrul, a' nagy álló képek példájában, a' pedig nyilván vágyon, hogy a' Babyloniai nagy birodalom akkor csak hamar meg romla, mikor Nabugodonozor az Isten népén kegyetlenkedék. A' Görög birodalom is Nagy Sándorban romla el, a' ki e' világon széltében kegyetlenkedett. Ezek a' birodalmok pedig, igen az uralkodo Nemzetségeknek elfogyásokkal romlottanak meg; Így, 1. Reg. 21. v. 21.

5. Ekképpen vonzza el, a' bőszerű álló nagy Isten, a' támaszó;

támaszokat az Országok, Nemzetiségek, sőt sokszor az Ecclesiák mellett is, (mert a' régi dicsiretes Nemzetiségek azoknak támaszai), hogy így az Országok, s' Nemzetiségek, s' magok is az Ecclesiák a' támaszok után hanyorollyanak, el dűllyenek, vagy a' romlásból fel ne épülhessenek. Jer. 29. v. 6. 7. Ezért itilé meg Isten a' Sido Nemzetiséget amazzal, hogy a' *Babyloniai Király meg öleté Sedechiás Király fiait, s' Iudának minden Nemesseit meg öle.* Sedechiásnak pedig szemeit kitolyatá.

6. Ez itileti által, egy Nemzetiség elfogyásával, Isten mást akar fel venni, vagy fellyeb emelni, hatalmatsá, értékesé tenni, amannak értékenek, gazdagságának, méltóságának, tisztinek erre való ruházásával. Eccl. 2. v. 27. *A' bűnöknek ad Isten foglalatosságot az egyben gyűjtésre, egyben hordásra. hogy adgya annak a' kisonak testzikö előtte.*

7. Ezzel meg retenti Isten az előket, s' bűnökéből Istenhez való meg térésre kényszeríti. 1 Reg. 17. v. 18. Az Sarraptabeli Atizóny, fia hatalán meg reiten, s' bűnéről pánitentiai vallást tészen, mondván: *Istennek embere mit vétettem ellened? e' végre jöttelé én hozzá, hogy eszembe juttassad az én alnokságomat, es az én fiam meg halljon.* Noha azt csuda tételnek okáért is vőtte volt el Isten, hogy Illyés azt fel támasztatá.

8. Ebben néha az Istennek nagy jo akarastyát láthatni, s' valamely Istenfelő személynek kegyeségének meg jutalmazását: mert a' gonosz nemzetiség nem érdemli hogy megtartassék, hanem hogy el fogyatassék. Ha mely jo személy vagyon pedig a' gonosz nemzetiségben a' méltó volna hogy megtartassék; de így a' gonoszoknak veszedelmében részes lenne. Azért ennek is el kell vetetni, s' így az egész nemzetiségnek el fogyatni. 1 Reg. 14. v. 13. Csak ez egyedül, (tudni illik Abia) semestien koporsóban a' Ieroboam magvából: *mivel hogy az Izraelnek Ura Istene ő benne egyedül talált kedves dolgot Ieroboámnak háza népe között.*

9. Az előknek meg probaltatásokért is cselekedszí azt Isten, mint szenvedik az ilyen csapást, híreket, engedelmeségeket, s' békeleséges türelmeket mint mutattyak meg Istenhez. Ezt mutattya a' job gyermekinek halálának vége. Job. 1. v. 12. Ezt az Abrahám példája is, kit Isten abban késérte meg, hogy az ő edgyetlen egy szülőtte felől neki azt parancsolá, hogy

azt meg ölné, kiaz oltárt meg is készíte, a' fát, melynek tűze által meg akar áldozni, az oltárra raká, Fiát meg költözé, a' fegyvert fel is huzá hozzá, hogy azzal fel mészárolná. Ez, az Abrahám Nemzetének nem nagy fogytára való hanyatlása volt-e? De, az Urnak Angyala meg tiltá őtet, mondván: *Ne nyujts ki kezedet a' gyermekekre, és meg ne bántsd őtet, &c.* A' honnet, Summája a' Leczkének ez: Megtilalmaztatik Abrahám, Fiának az Ilaáknak meg ölésétől, az Angyal által, annak okával edgyűtt.

Az Igéknek két Részei vadnak:

1. Vagyon az Abrahámnak, Fia meg ölésétől az Angyal által való meg tilalmaztatása; *Ne nyujts ki a' te kezedet, &c.*

2. Vagyon oka ez Angyal által való tilalomnak; *mert most ismértem meg, hogy féled az Isten, &c.*

Magyarázattya az igéknek így következnek:

I. Az Első Részben ezek a' Czikkelyek vadnak:

1. Kicsoda tiltotta meg? Az Isten.

2. Kiáltal? Az Angyal által. Teremtő, vagy inkább teremtet Angyal volt-e? Hihetőbb hogy teremtető volt, a' frigynek Angyala. Mál. 3. v. 1. Mert az Isten próbálta ezzel, s' ebben Abrahámost. Itt pedig azt mondgya ez az Angyal, hogy ő próbálta, mondván: *Most ismértem.* Abrahám is Istenért, s' az ő méltóságos parancsolatryáért akarja az ő Fiát meg ölni. Ez az Angyal pedig magának tulajdonitgya ezt, mondván: *Nem kedveztel én évettem.*

3. Kit tiltott meg Isten? Abrahámost. Ez, ki lőtt légyen? Lásd meg, Gen. 11. v. 27. és, 12. v. 1. 2.

4. A' tilalom. E' vagyon ez szokban: *Ne nyujts ki.* Ezt mindgyárt maga az Angyal meg magyarázza, mondván: *Meg ne bántsd, tudni illik, meg ne öllyed.*

5. Kitől tiltya meg? Az ő magzattyától, Isáktul.

II. A' Második Részben viszont ilyen Czikkelyek vadnak:

1. Az okot jelentő ige; *Mert, jo oka vagyon a' miért tilalak meg fiadnak meg ölésétől.* Miért nem engedte Isten Abrahámnak, meg ölni az Isákot, hiszem annál inkább meg tesztet volna az ő engedelmeisége az Istenhez? Azért, 1. Mert Isten meg elégedett volt szinén Abrahámnak addig való engedelmeiségevel, és azt éppen meg áldozának tartotta.

Heb. 11.

Heb. 11. v. 17. 2. Mert az Iák igiretnék fia volt, a' kinek életben megmaradása általe' világra szarmazando vala amaz áldott, a' kiből meg áldatnak a' földnek minden nemzetsége. Gen. 12. v. 3. és 22. v. 17. 18. 3. Aztakarta Isten megmutatni, hogy ő az ő tiszteletiben, emberi verben, s' halálban nem gyönyörködnek. Sőt, ezt megakarta ezzel is tiltani. Deut. 32. v. 17. Az emberi vért, és halált Isten az ő tiszteletiben sem úgy nem kedvellette, mint tyufusát, ábrázatját a' Christusnak: mert az ember Istennek képe; sem úgy, mint a' bűnért való elegendős fizetést, és engesztelő áldozatot: mert az ember az Istennek csak képe, s' ábrázatja, még pedig bűnnel meg mocskoltatott képe. A' Christus J. susnak, hogy engesztelő áldozat leherne Istennek, nem csak Isten képének kellett lenni. Az ördögök pogányok által tiszteltet magát, emberi vérről mostan is, de ha Abrahám meg ölte volna Iákot, még többel is tiszteltette volna, s' meg az Isten népe között is meg élt volna az. Eztakarta azért a' bölcs Isten elrávoztatni. 4. Mert a' nagy Isten e' példában, az ő drága Fianak, az Irfelének meg öltetésé, s' egyszer mind fel tamadását akarta le rajzolni, mely nem lehetett volna, ha Iák meg öltetett volna. 5. Mert a' nagy hínek s' engedelmeségnek példáját akarta Isten minden hívőknek eleiben az Abrahamban kitenni; s' ez a' meg öltetés nélkül is meg lehetett: mert elég nagy hit, s' engedelmeséget szemléltetni Abrahamnak ebben, hogy meg ölte volna egy szülőttét, ha az Angyal meg nem tiltotta volna, ha színtén meg nem ölte is azt. Celebrálta is azt az 118. Rom. 4. v. — 6. s' végre, a' kétséges dolgoknak jó vége felől, és az engedelmeségnek szép jutalma felől akart Isten minden hívőket e' példában meg biztatni, melyben jó végét, s' szép jutalmát szemléltetni.

2. Vagyon az ok maga, mellyért az Angyal tiltotta Abrahámet, Fianak meg öltetésétől, ezekben: most ismertem meg hogy fé ed az Istent. Ezekben két magyarázatra való dolgok fordulnak elő: 1. Holott itt az Angyalon Isten eretsék, miképpen mondgya Isten: *most ismertem meg.* Talám valaha nem tud valakit, mellyet experienciából próbál, s' tanul meg? Az Isten semmit nem tanul, mindent tud: mert *szerekeknek vesek-*
nek által

nek általlásója. Psalm. 7. v. 10. Azért, ez: *most ismértem meg*, emberi mód szerént mondatik Istenről, s' ezeket jedzi: 1. *Most próbáltam meg ez parancsolattal.* Így kéri Isten Dávid; *próbált meg*, maga ugyan ott azt mondgya Isten felől, hogy *isméri ötet.* Psalm. 139. v. 23. coll. v. 2. 2. *Most ismértem meg*, az az, te magaddal, s' másokkal *most ismértem meg*, nyilvánvaló ismérétre hoztam; mert sem Abrahám, sem mások az Abrahám engedelmeségét, s' Isteni félelmét, e' próbán kívül, soha nem ismérték volna meg. 2. *Mit télsen itt az Istennek félelme?* Két féle az Isten félelme: Szolgai avagy kérelkedésnek félelme. Gen. 4. v. 14. *Ismét fiui engedelmeségnek avagy becsülletnek félelme.* Psalm. 34. v. 12, 14. Erről itt.

3. *Vagyon ez oknak, s' dicsiretnek tovább való dicsirettel világosítása; hogy nem kedveztel a' te fiadnak, a' te edgyetlen edgyednek en éretem.* Itt megint ez dicsiretek vadnak: 1. *Dicsírtetik az Abrahám cselekedeti; Nem kedveztel, az az.* Meg ölted volna Fiadat, ha meg nem tiltottalak volna, melyet a' te Atyai természeti hajlandóságod, indulatod ellen láttattál cselekedni. Cselekedetedre nézve meg tagadtad Fiadhoz való indulatodat, melyet ha követtel volna az én parancsolatom ellen, engem tagadtál volna meg. Ugyan-is az Atyai indulat azt dicsálta volna, hogy kedvezzen fiának, s' ne ölye meg. Ezt Abrahám nem követte. 2. *Dicsírtetik az Abrahám cselekedeti attul, a' kinek nem kedveztel; 1. Fiadnak, nem Leányodnak, Az emberi erőtlenség sokakban inkább hajt a' Fiakhoz, hogy néma' Leányokhoz.* Abrahám, Fiának nem kedveztel: nem hajtott arra hogy Fiu voltál, csak meg ölte volna Isten parancsolatgyára. Fiadnak nem kedveztel, az kit én ígertem volt a' te magodnak meg szaporodására. Gen. 15. v. 1, 2. 2. *Edgyetlen egy szülöttrednek nem kedveztel, a' ki vénségednek Fia volt, s' kinek többet nem várhatz vala, s' ki minden reménséged vala a' szaporodás felől.* ibid. 3. *Dicsírtetik Abrahám azért, a' miért így nem kedveztel Fiának, ez szohan: én éretem.* Semmi károdal nem gondoltál, az én parancsolatomért, s' méltóságomért nem kedveztel fiadnak. Az ugyan-is az igaz jó, melyet ember nem haszonért, vagy felelomból cselekezik, hanem az Isten parancsolatgyáért. Pl. 17. v. 4.

TEMETESI POMPA:

TANUSÁG.

Akar mely kedves, szerelmes magzattya, még ha edgyetlen edgyét kívánna, és el Isten a' keresztyén embertől, mind az által, annak azt nem csak kérelenségből, kedvetlenségből kell meg szénvedni, hanem ugyan akarattának, tetszésének kell ahoz járulni, s' ugy kell Istenhez való engedelmeséget meg mutatni: Text. Abrahám az ő akarattal az Isten akarattához alkalmaztatta, midőn Isten kedves edgyetlen egy fiát el kíváná tőle, s' tetszett önéki az a' mi Istennek tetszett, mert nem kedvezett az Isáknak.

Oka a' Tanuságnak ez: Mert az egész keresztyéni valóság, s' igaz tudomány azt kívánja a' keresztyén embertől, s' azzal mutathatta, s' mutattya meg edgyel a' keresztyén ember az ő keresztyénségét. Sokra menne az egész keresztyéni tudományt ha elő számlálnám, hanem csak summa szerént fogok a' keresztyéni tudománynak. Ennek Summája a' kis Bibliában, az az, a' keresztyéni vallásnak öt fejeiben bévagon foglaltatván, ugy mint, A' Mi Atyánkban, Hiszek egy Istenben, Tíz parancsolatban, és a' keresztségről, s' Ur Vacsorájáról való Tudományban. Ezek szerént megyek elő a' dologban. De, a' mit itt mondhatnék mind, azt sem hozom elő, mivel az is sokra menne.

I. A' Mi Atyánkban, minden keresztyén imádkozik azon, hogy legyen meg az Istennek akarattya. Matt. 6. v. 10. Sőt, az egész világ, s' abban el terjedett Anyaszentegeyház, s' még menyben az Istennek szent Angyal is, s' a' boldog lelkek is azon könyörögnek. Azért képtelen dolog volna az, ha midőn az nem tetszenék a' mit annyin kérünk, s' a' mellyen, hogy meg legyen, annyin könyörgünk.

II. A' Hiszek egy Istenben, azt hiszed: Hiszek a' mindenhato Istenben.

I. Mikor ezt hiszed, abban azt hiszed, hogy az Isten függés nélkül való, s' szabados Ura a' menynek és földnek, s' mindeneknek: mert nem lehetne mindenhato, ha mindekkel szabadosan nem birna. Ezt hitte job, s' ezért tetszeg neki az, mikor Isten az ő gyermeket el vette. Ezért mondtta: job. 1. v. 21. Az Ur adta, s' az Ur vette el is. Halonlo dologban így szoll Eli is. 1. Sam. 3. v. 18. Ő az Ur, és cselekedegyek egy, a' mint neki tetszik jobnak. Ezt hitte job is, mikor ezt mondta:

K

dotta:

dotta: Job. 9. v. 12. *Ha kezében ragad, kicsoda kényszeríti arra (tudni illik, Istent) hogy visszafogadjon? és kicsoda mondhatta azt neki, mit cselekedjél? Azért, a' kinek nem tetszenék s' nem akarna azta' mit Isten cselekedzik az ő szerelmesének el kívánásában, az, a' nagy Istennek ezt a' szabados, s' függés nélkül való uralkodását tagadná, s' nem hinné: ez pedig igen nagy véték. Eia. 45. v. 9. 10. *Taj annak a' ki az ő teremője ellen sámad! Arany mondgye a' Sár az ő csinálójának: mit csinálsz? Taj annak, a' ki az ő Atyjának azt mondgya: mit nemzész?**

2. A' ki azt hiszi: Hiszek egy Istenben &c. abban azt hiszi hogy az Isten igaz, és senkit hamisan, nem bánt bűn nélkül, a' mint Elipház mondgya. Job. 4. v. 7. *Emlékezzel meg kérelek, kicsoda volt volnaolly, a' ki ártatlan el vesztet volna, és holott törvétlennek el az igazak?* Ugyan is, az igaz Istennek el váhíhatatlan tulajdonsága az igazság, úgy hogy Isten sem volna, ha igaz nem volna. Immár, a' kinek akaratja, az Isten akaratja ellen volna, és a' kinek nem tetszenék az, a' mi Istennek tetszik, az, azzal a' cselekedettel Istent vádolná, nem igazsággal. Ezért, mikor a' Szentek íthetnek is Istentől, szorgalmatosok voltak a' felől, hogy Istennek igazságot tulajdonítsanak, hogy ebben a' vétékben ne essenek. Dan. 9. v. 8. 9. Neh. 9. v. 33.

3. A' ki azt hiszi: Hiszek egy Istenben, &c. azt hiszi, hogy az Isten bölcs, s' mindeneket bölcsen, s' rendesen cselekedzik, a' maga dicsőségére, és az ővéinek idvességére. Prov. 16. v. 4. Róm. 8. v. 28. Immár a' kinek, az Isten cselekedeti nem tetszenének, az, az Isteni bölcseséget megutálván, bölcsébbé tenné magát Istennél; e' világnak igazgatásában akarná magát avatni, s' meg fellyeb valóvá tenni magát Istennél, azt akarván hogy Isten az ő tetszésére, s' akaratjára hajlana, ő az ővét az Isten akaratja alá nem akarván hajlani. E' pedig képtelen s' nagy véték. Eia. 40. v. 13. 14. Kicsoda igazgatta az Urak lelkét, vagy ki adott neki tanácsot, vagy tanította őtet? kitől kérde tanácsot, és ki tanította őtet? kicsoda igazgatta őtet az íületnek utában, hogy őtet tanítaná bölcseségre, és meg mutatná neki, az ő okosságának útát?

III. A' Tíz parancsolatban olyan jószágos erkölcsöket kíván

kiván Isten tőlünk, a' mellyekből azon következik, hogy embernek akarni kell a' mit Isten akar. Ebből-is csak az első parancsolat szerént mutatom meg:

1. Azt kívánja az első parancsolat, hogy az Istent, azért hogy Isten, mindenek felett szeressük. Matt. 22. v. 37. *Szeressed az Istent teljes szívedből &c.* Ugy szeressük az Istent, hogy az ő szeretetéért magunknak, s' minden szerelmefünknek szeretett meg ragadgyuk. Luc. 14. v. 26. *Ha valaki én hozzám jő, és meg nem gyűlöli Atyát, Anyát, feleségét, atyafiat, magzatit, hugát, nényét, sőt a' maga lelkét-is, nem lehet én tanítványom.* Ezt követte Abrahám. in Text. Akarni kell hát a' keresttyén embernek a' mit Isten akar, mert ha nem akarja, s' nem tesz ki neki, azért nem tesz ki, hogy inkább szereti azt, a' mit Isten tőle el kíván, mint az Istent, mely ez parancsolat ellen valonagy véték. Matt. 10. v. 37.

2. Azt kívánja az első parancsolat, hogy az ember Istent, az ő felséges nagy méltóságáért felelte igen féltve s' becsülve. Esa. 6. v. 1. 5. *Látám (ugy mond) az Urat ülni, nagy magos és felemeltetett székekben, &c.* *Iaj nekem el kell vesznem, &c.* mivel hogy a' Királyt, a' Seregeknek Urát láták az én szemeim. Már nem féli, s' nem becsüli az, az Istent, a' ki az ő akarattya, az Isten akarattya alá nem akarja hajtani, s' a' kinek nem tesz ki az, a' mi Istennek tesz ki. Ezzel dorgállyá ugyan-is Elipház jobot az ő bekéselenségében. Job. 4. v. 6. mondván: *Avagy nincsen helyén a' te Isteni félelmed?* Ugy, nem féle. Pharaoh az Istent, mikor az ő akarattya alá nem akará az Istené alá hódoltatni. Exod. 5. v. 2. ezt mondván: *Kicsoda az Ur hogy engedgyék az ő beszédnek?* midőn az ő népet nem akará el ereztetni.

3. Azt kívánja az első parancsolat, hogy az embernek ne lehessen soha olyan keserves állapotja, melyben Isten től jót ne kellene remenleni. Job. 13. v. 15. *Ha meg ölné engemet, az után nem remenlenék semmit ő tőle?* azt mondgya job, az ő siralmas állapotjában, mint ha mondaná: Igen is remenlenék még olyankor is: mert az igaznak még a' halálban-is remensége van. azt mondgya Salamon. Prov. 14. v. 33. *Hajot kell remenleni a' keresttyén embernek ilyenkor-is, tehát az ő akarattya Isten akarattya alá kell hajtani: ha oda nem hajtja, azaz azt mutatja, hogy nincsen Istenben jó remensége, mel-*

lyel Elipház halván a' jobbnak bekételenségét, ugyan seddi-is őtet. Job. 4. v. 6. mondván: Avagy nincsené helyén a' re-reménységed, várádod. Ezzel győzte meg Abrahám is az ő Fia megőléle felől való parancsolatnak nagy késértet. Rom. 4. v. 21.

4. Azt kívánnya az első parancsolat, hogy az ember Istennek, mint teremőjének, meg tarsojának, igazgatójának, meg váltojának, üdvezítőjének, mindenkben engedelmeskedgyék. Deut. 5. v. 29. Tudta ezt Ezechias, azért mondgya: Esa. 39. v. 7. 8. Mikor a' nagy Isten fenyegetné őtet azzal, hogy az ő Fiai Babyloniában vitetnek: *Is az Urnak be-
széde.* Ha azért nem teszik az az embernek az ő szerelmese felől, a' mi az Istennek teszik tehát nem enged Istennek, s' ezzel Istennek magát fellyeb valová akarja tenni, azt akarván, hogy Isten hajollyon az ő engedelmére, mint Jonás. Cap. 4. v. 10.

5. Azt kívánnya az első parancsolat, hogy az ember mindent békevel szenvedgyen, valamit Isten reá bocsát. Rom. 12. v. 12. *A' haboruságban tiúrók legyetek.* Békeiséges tiúró lenki nem lehet, valakinek az Isten tetszése nem tetszik. Jon. 4. v. 9. Jonás a' tőknek el száradását nem szenvedé békevel: mert az Isten dolga néki nem tetszék, azért mondgya: *haragszom érte mind halálig.*

6. Azt kívánnya az első parancsolat, hogy az ember Istenhez mindenkben hálá adó legyen. 1. Theff. 5. v. 17. Így cselekedék Job. Cap. 1. v. 21. *Az Ur adta, ő vőtte el is.* *Adott légyen az Urnak neve.* Igaz szível hálákat nem adhat Istennek, a' kinek nem tetszik az, a' mi Istennek tetszik. Láthat sz errepel-dát. Esa. 33. v. 14. 15. 16. A' hol a' bűnösök az igaz itéletű I-stentől meg rettentek s' nem hogy hálákat adtak volna Isten-nak, de meg el ilzonyodtak Istentől, mondván: Kicsoda ma-radhatna még a' meg emesztő tűzzel? értik az Istent.

IV. A' Keresztiségnak, s' Ur Vacsoráuk Sáeramén-tumi is azt kívánnyak a' kereszttyén embertől: mivel mind a' kereszt, a' Jesus Christus vérének ki omlásáról, s' az ő haláláról emlékeztet meg, hogy mi is azért a' mi Istenünknek hozzánk való nagy jó akarattyáért, az ő minden akarattyának cseleke-désére ajánlyuk magunkat. Ezért mondgya Szent Pal. 1. Cor.

11. v. 26. Valamennyiszer éjenditek ezra' kenyeret &c. az Urnak halálát hirdesétek mind addig, mig eljövend, tudni illik, hálá ado engedelmeséggel. 1. Cor. 6 v. 20.

E L S Ő H A SZ O N, O K T A T A S.

I. Nem képtelen dolog hár az, a' keresztyén ember előtt, hogy az ő szerelmesének halála telték neki, s' akarattya járuljon ahöz: mert Istennek a' romlot természet s' természetbeli okosság ellen is sokszor kell engedelmeskedni. Luc. 14. v. 26. Rom. 8. v. 7. 2. Cor. 10. v. 5. Oltsán, ámbár akar mint ne akarja is az ember szerelmesének halálát magában: de, az Isten munkáját, mellyel elvételik az ő szerelme, akarhattya. Ezt mindazonáltal jozanon kell érteni: nem úgy hogy kívánnya ember, vagy könyörögiön érette, vagy örüllyön annak: Mert ezek bezzeg képtelen dolgok volnának. Hár miben áll az a' tetzés, vagy akarat? 1. Hogy az ő akarattya az Isten akarattya alá hódolassa. Matt. 26 v. 36. Mindazon által nem úgy légyen a' mint én akarom, hanem a' mint te. 2. Hogy ember jóvalya, jóvá hadgya az Isten munkáját. Esa. 39. v. 6. 7. 3. Hogy akarmint fírasa ember szerelmét, abban való nagy kárát forgassa; de az, abban való Isteni munkáellen semmit ne szollyon. Job. 9. v. 12. *Kicsoda mondhattya neki, mi cselekedet?* 4. Hogy csak a' nagy Istenre hadgya a' keserves dolgot, jó végének remensége alatt, s' halálával. Job. 1. v. 21. és, 1. Sam. 3. v. 18.

I-I. Ki mutattya e' tudománya' leg szentebb emberek is fogya kozafokat: mert a' mint hogy egyéb jo cselekedetekre, fél résztént vágyon akarattyaok (Rom 7. v. 15. nem az, mivelvén a' mit akarnak) úgy szerelmeknek el vétetetését is, vagy ugyan nem akarják, nem teszik nekik az, vagy gyengén, s' resz szerént akarják. Csak azt nem akarhattya ember, a' mi bűn, mindent akarhat egyebet. Azonban, ne telték ámbár valakinek az ő szerelmesének halála, mig meg nem leszen, de minek utánna meg leszen, tetzhetik, Job. 1. v. 21.

M A S O D I K H A SZ O N, F E D D E S.

Feddenek e' tudomány által azok, kik az ő szerelmeknek (ugy kell érteni egyéb jokrul is) el vétetetését az Istentől, nem akarják, s' semmi képpen nem teszik nekik.

Olyba tartják mikor Isten el veszi tőlök, mint szintén mikor elientég, pogány támad valakire, és a' veszen el tőle valamit. Mint ha Istennek semmi jussa nem volna ahhoz, a' mit tőlök el veszen, csak ő magoké fajáttok volna. Ilyenek:

1. A' kik az ő szerelmeket pogány módon siratják. 1. Thess. 4. v. 13. *Azokon, a' kik elalussanak, ne bankodgyunk, miképpen egyébek, kiknek remenségek nincsen.*

2. A' kik rettenetes ürhetetlenek, békételenek, ruhájokat, hajokat tépik. Isten ellen, az ő szabados Urasága, méltósága, s' igaz jussa ellen sok boszszus, mocskos, gyalázo, sértő szokat szólnak, az ő szerelmeket siratván, melyek késértési Istennek, s' káromkodások ellene. Exod. 17. v. 7.

3. A' kik azt akarnak, hogy ne ők hajlanának az Isten akarattára, hanem a' nagy Isten az ővékre, s' azt rejljesztene.

4. A' kik. Szerelmek el vétetvén, nem akarnak vizsgálást venni, mint Jákob. Gen. 37. v. 35.

5. A' kik átkozzák magokat szerelmeken siránkozván. Mind ezek az egész keresztyénség ellen vétnek.

H A R M A D I K H A S Z O N I N T E S.

Inti az Istennek lelke e' tudomány által azokat, valakik szerelmektől meg foszlatnak valaha, hogy az ő szerelmeknek (s' egyéb javoknak is) el vétettetése, az Isteni munkára nézve, tetsék nekik, s' az ő akarattokat igyekezzenek a' nagy Isten akarattya alá hódoltatni, a' tudomány okai szerent.

Hogy hogy veheti arra magát ember?

1. Gondollya meg a' példákat, kiknek tetszett az Isten illen munkája. Job. 1. v. 21. *Az Ur adta volt, s' ő vette el, &c.* Lev. 10. v. 5. 6. Aron az ő fiainak, Nádábnak, Abihunak, égi-tűzzel való meg ölettetéseken, nem szággatta meg ruháját, fejét sem kopaszította meg, s' nem-is siránkozott. 1. Sam. 3. v. 18. Eli Pap, Fiainak, Hophninak és Phinéáznak veszedelmeket halván, így szollott: *ő az Ur, cselekedgyék úgy, a' mint neki jonak tetszik.* Esa. 39. v. 6. 7. Ezeckiás-is halván az Ur feynyegető beízedés, hogy az ő fiait Babyloniába fogságra vinnék, azt mondá: *Io az Urnak beízedé.* Ezeknek tetszett a' nagy Isten tetszése. Hát az Abraham példáját el hadgyuke? Kinek a' hitben engedelmeségben fiai vagyunk? Avagy nem akar-e ez az ő szerelmének el vétettetése felől való akarattya az Istennek

Istennek, holot meg akarta ölni egy fiát? Igen is bizony.

2. Az igaz, s' egész keresztyéniséget igyekezzük nem csak szájjal vallani, hanem cselekedettel meg bizonyítani, az okok szerént: mert a' ki nem igyekezi akarni az Isten akaratját, az csak nével s' nem valósággal, vagy cselekedettel keresztyén.

3. E' világi dolgokat ne fontollya ember felettébb szerelmesének el vétetettetikor, s' a' *kinck valamie vagyon, egytársa mint ha nem volna.* 1. Cor. 7. v. 30, 31.

4. Harczolni kell a' keresztyénnek a' testnek gondolati, békételenségi ellen. Gal. 5. v. 16.

5. Szüntelen könyörögni kell, hogy az Isten békeséges türeire bírja a' lelket. Rom. 12. v. 12.

6. Az Istennek drága beszédét szüntelen olvasni: elmében forgatni kell: mert ebben talál a' lelek vigasztalást. Rom. 15. v. 4.

7. Igyekezni kell azon, hogy bévehesse a' lelki vigasztalásokat, s' az örök élet felől valokat. Nagy jutalma vagyon annak, ha az ember enged annak, a' mit Isten kíván. Abrahám engede az ő Fiát el kívánásának, s' jutalmat ada Isten neki: mert Fiataleveníen megadá. Jövege vagyon annak, valakit Isten cselekezik. Job. 13. v. 15. és 1. Cor. 10. v. 14.

8. Istenben bizoni kell, s' ő Felségére kell hadni az olyan állapottyában a' keresztyén embernek minden dologat. Pfalm. 55. v. 23.

A P P L I C A T I O.

Légyen szabad énnekem, keresztyén Halgatoim! ez együgyű tanítáomat, ez siralmas alkalmatosságra alkalmaztam. Nemes, Nemzetes, Szerelmes magzatodnak izomoru halálán meg keseredett édes Anya; Nemes, Nemzetes, Szerelmes magzatodnak gyászos koporfoja felett kesergő édes Anya! Avagy nem szerelmes, fiui nemére nézve edgyetlen egy magzatotokat kívánia el tőletek a' nagy Isten, a' tudomány szerént? Azt bizonyára: mert e' ti második Isákokot felől vala olyan reménségtek, s' gondolatotok, hogy ez lenne az ígíretnek fia (Gen. 15. v. 2,) mint Isák; ki míg nem szülget vala Abrahámnak, azt mondgya vala: Uram mit adnál nekem, holot én magzat nélkül élek? Így ti is azt gondolhattátok míg Isten ez szerelmes mag-

mes magzatotokat nem adta volt: megszűnik e világi jósággal? Márminek utánna Isten adta volt, úgy gondolkodtatok: már e' leszén a' mi örökösünk, kibén nevünk s' emlékezetünk hol-
tunk után is meg maradna. De, jaj különbben lőn a' dolog! Mert a' nagy Isten szemeknek ez kívánságát, szíveteknek ez gyönyörűségét, s' nagy reménségeket el kíváná a' szomorú halál által. De, előttökben adgya a' tudomány, mi légyen tiszteitek, hogy akaratotokat a' nagy Isten akarattya alá hodo-
latsátok; tetsék néktek is a' nagy Istennek e' ti Szerelmesetek felől való tetszése. 1. Gondollyátok meg, hogy a' tellyes ke-
refsztyenség kívánnya azt, a' tudomány okai szerént. 2. Az Istennek meg áldoztátok ötet némi némű képpen; életében; mi-
dön ötet Istenessen neveltétek, tisztelegesen taníttatátok. Isten-is kedvesen vőtte a' ti áldozatorokat. Azért halálában is
áldoztátok meg, az Isten akarattya alá hajtván a' ti akaratoso-
kat. 3. Az Ábrahámnak a' hitben s' engedelmeségben fia-
nak, az az, követőinek kell lennietek. Ő pedig meg áldozta
hitben az ő Fiát, az az, kész volt meg áldozni. Ti benne-
tek is meg kívánnatik tehát az a' kész akarat, e' ti szerelmesetek-
nek halálában. 4. Lám nem cselekedett úgy Isten a' ti Sze-
relmesetekkel, mint az Isákkal, kinek fel mérszároltatását ki-
vánta a' maga Atyától; sem nem égi tűz által emésztette meg,
mint Nádábot és Abihut; sem nem ellenségfegyverével vágat-
ta le, mint az Eli fiait; sem nem ellenség rabságában adta, mint
az Ezechiás fiait. Ezek a' Szent Atyák, e' reitencetiségekben
a' magok akarattját az Isten akarattya alá hodoztatták. Ti ez ti
Szerelmeseteknek csendes halál által Istenről való el kívánásá-
ban, azt nem cselekednéteké? 5. Isten dicsírte Ábrahámot,
hogy félte az Istent; Ti-is dicsíretet vészték Istentől azt csele-
kedvén. 6. Az Istenért nem kedvezett Ábrahám az Isák-
nak; Néktek-is mit nem kellene Istenért cselekednéteké?
7. Az Ábrahám fiának nem kedvezvén, Istennek kedvezett.
Ti is bizonyára tartoztok Istennek kedvezni. 8. A' Jesus
Christus néktek is vigasztalokat érdemlett. 2. Tess. 2. v. 16. A'
Szent Lélek titeket is vigasztal. 2. Cor. 1. v. 4. Ne utasakodgya-
tok tehát a' Jesus Christusnak, és a' Szent Léleknek ebbéli ke-
gyelme ellen, hanem tessék néktek is a' mi Istennek tetszet; ve-
gyétek a' vigasztalásokat: mellyeket hogy a' nagy Isten a' meg
kefеред-

TEMETESI POMPA.

keferedtekben hathatokká tegyen , és hogy minket-is e' mi-
lág szerént el hagyattatott keferves állapotunkban , kegyelme-
sen vigasztallyon , s' abból alkalmas időben az ő szabaditása
által felvégyen, s' minnyájunknaka' mi utolsó oránkban bol-
dog-ki múltát engedgyen , e' végre a' nagy Istent hijjuk
legutókére , mondván : &c. AMEN!

A' Tekintetes és Nemzetes Bocskai UJLAKI
GYÖRGY Uramnak , és kegyes erkölcsű Házas
Társának Nemzetes KOMLOSI MARIA Alz-
szonynak , mint meg szomorodott Szülőknek ,
Nehai szerelmes Fia , ugy mint , Tekintetes és
Nemzetes Bocskai UJLAKI FERENCZ , meg-
hidegedet teste felet valo MAGYAR ORATIO,
mely mondatott Szamos-Ujlakon, az Udvar-
Háznál, DANYADI GYÖRGY
által.

jaj elfordult , s' Buba borult , rossz világ!

jaj hiános , Es nem hasznos , mulatság!

jaj mert Soldod , Minden dolgod , bolondság!

Micsoda ugyan-is T. H. az , a' mely ennek az áthatatlan
életnek háborgo tengerében , mint meg annyi habok-
ban , erős , állandó lábbal , áthatatos tengeri kő szál
modgyára , vagy egy szem pillantásig áthatna? Kicsoda az , a'
ki ama mindeneket ostromlo , s' változás alá hajto Halállal , a'
változásnak kapujában , erős karral , mint Hannibál , bajt vi-
na? Es kicsoda vallyon? oh kicsoda , ki a' gyászos nyomoru-
ságnak jajaitul , és a' jajos gyásznak nyomorúságaitul , soha nem
érdekelte volna? Bizonyára senki nincs. Mert ugyan-is,

három nagy elméjű, Bölcséknek tudománnyal tündöklő Fejedelme, Democritus, e' világi mulatságnak változando voltát, vigasztalás által megmutatni akarván, az ő szerelmes meg holt Házas Társának halálán holtig szomorkodo, Persáknak méltóságos Királyának Dáriusnak azt merre ígérni, hogy az ő szerelmes meg holt Házas Társát fel támasztaná, ha három szomorúságot soha nem látott emberek, ez egész világnak keresgéiben találta néának. Bizonyára bátran merem tehát én is mondani, hogy senki nincsen ki a' gyászos nyomorúságnak jajjaitul üres volna. Sok javait, friss rosátszaggattat legyen bár valaki, ez hitető, s' alkereken forgo, életem, mindazonáltal, ez hátkodásnak szele őtet, ottan ottan ostromollya. Mi lehet e' földi változás alá vetetett dolgok, s' kincsek között drágább kincs, mint midőn valakit az Ur Isten ekes, szerelmes magzatokkal, mint megannyi termékeny olajágakkal meg látogat? Bizonyára semmi nincs, mert innét még amaz minden szomorúságoknak nyílaitul meg sebhett, fájdalmas Atyák nak is, a' minden dolgoknak szülő Anyja a' természet, oly nagy vigasztalásnak élesztő szellőit szokta támasztani, hogy ha annál nagyobb, s' ártalmasabb nyomorúságnak hálójában bérekeltetvén csüggedeznek is, de szerelmes édes magzatoknak reménsége által, abból ki szabadulni látnak. Oh boldog Isten! valyon volt-e, s' lehetett-e nagyobb szomorúság, amaz siralmas esetnél, melyben a' mi első szüléink, az épségnek aranyas palotájából, a' nyomorúságnak és bánatnak, üzenekül való tövisszerű erdejére veretnek? Es, ők mint egy tulajdon kezekkel, nekünk is mint Atyák fioknak torkokat meg mészék? Oh szomorú nap! oh ki mondhatatlan változás! melyben régi fenlő kívánt napunk dél színben elenyészék, vigasztalásunk fájdalommal változék! Nem volt bizonyára soha szomorubb nap, mindazáltal még is, a' mi szegény reménség és felelem között hánykodo Szüléinknek elméje annyára megvigasztaltaték, midőn amaz Aszsfzonyi állatnak magva felől való örövendes jó izenet, az ő fülöket meg illette, hogy minden bánat nélkül lenni többire láttatának; mely ő nagy örömköket, világosan ki fejezé a' magzatnak örülő első Anyánk Eva Aszsfzony, merre midőn szülte volna az ő első szülöttet Chaínt, meg nem ohatá, hogy mind ennyi bánati között is ez szokra

szokra ki ne fokadna: *Nyeritem fiat az Uról.* Lehetévallyon nagyobb fájdalom a' halálnak fájdalmánál? De midőn még is a' jakobnak szerelmes Felesége a' Rachel gyermek születésnek fájdalommal környűl vétetvén a' halállal elfakodnék, ekképpen vigasztalást vőn: *Ne fély, mert mostan is fiad léfzen.* Nagy gyönyörűség bizonyára, Istentől édes magzatokkal még áldatni, de még ez is változó. Micsoda ugyan is T. H. az oka, hogy sok édes Anyáknak siralmas kezek fejekre kolcsolván való jajgatás sok az eget ottan ottan verdefik? Miaz oka hogy sok tisztetes nagy rendeknek tündöklő Uri palotájok, szomorú fennyes gyászszal, ottan ottan bé buritratik? Mi az oka hogy sok nemzetes személyeknek gyenge orcájok, szemekből le görögdő-gelő könyvekkel ásztatratik? Nem egyéb bizonyára gyakorlata, hanem önnön vérekből származott szerelmes magzattyoknak, szemek láttára való ki nyujtoztatása. Példa erre, ez szomorú, sokaknak sziveket még sebhető alkalmatosság, avagy inkább alkalmatlanság. Ugy mint, a' Tekintetes, és Nemzetes Bocskai UJLAKIGYÖRGY Uramnak, és szerelmes Házastársának, Nemzetes KOMLOSI MARIA Asszonyoknak, több szerelmes magzati közzül meg maradt, edgyetlen egy szerelmes Fiának, ugy mint, Néhai Tekintetes és Nemzetes Bocskai UJLAKI FERENCZnek, ez szomorú gyászban való bé buritratása: melynek, szerelmes Szülei, és szivből buzgó Rakonielől való világi kiköltözése, boldog Isten! az ő tellyes örömeiket, ez edgyetlenegyben helyhezterő szüleit, im mennyire meg szomoritá: ugy annyira hogy belső (szívbeli) fájdalmokkal meg nem elégedvén, külső szájbéli jajokra kelleffek ki fokadniok, de még ez is eléggé az ő nagy fájdalmokat, ki nem fejezheti, hanem fekete szurkos gyászszal kellefsek, oh nagy Isten! régi fényes Uri öltözeteket elváltoztatni, és kezek fejekre kolcsolván, sűrű könyvek szemekből ki csordulván, ez szokra láttassanak ki fokadni, a' mellyeket a' bölcs vers iro, az egymásnak halálát szánok felől, ekképpen éneklett: *Idem nos usinam dolor, atq; eadem hora tulisset!* azaz: Oh bár mi szenvedtűk volna a' te fájdalmidat, és a' te haláloednek idején, bár mi-is meg holtunk volna! Melynek szomorú alkalmatosságával, Tekintetes és Nemzetes Fő Rendek; Tisztetes, becsületes személyek; és Te is közönségesen, Tekintetes, de

szomorú Pompa! Engemet egy kevéssé, előtéték ez dolog-
 rul befélgetőt, kész elmével, csendes füllel, meg halgatni i-
 méltoztatottok:

Oh vajha sűrű könyvekkel ásztratoszt szomorú orcsá-
 tokat, Tekintetes és Nemzetes Bocskai Ujlaki Ház, valami-
 nyire vidámíthatnám, a' Görög Bölcséknek vigasztalo, s' elee-
 nek sebessen repülő és kelélyű modgyára való el mulatást meg-
 mutató példával vigasztalhatnának! mert három szál Liliumoes-
 kát, e' mostani tilzta kéz által le szakasztott Liliumhoz hason-
 lo nagy emlékeztető Tekintetes és Nemzetes Bocskai UJLAKI
 FERENCZnek feje feliben kicsiny erővel támaszthatnak.

De oh kinzo, El mulando, Vigaság!

Oh szív gyötrő, s' Elmét vészítő, Hitvánság!

Ki többire csak merő szomorúság.

Mert ha mibe, A' Szerencse Láttatik,

Vagy Magzattal, Vagy mivel hiszlikedik,

Jaj Ur Isten, mely hirtelen változik!

Oh ti meg szomorodott Tekintetes Bocskai Ujlaki Háznak
 gyászos fiai, legyerekek bizsóságim ennékem, mely felette-
 gyakorta, és nagy örömmel, előtte forgott-ennék a' méltó-
 ságos Famiiliának, a' fellyebb el mult, tizen nyolczadik ezer
 hat száz ötven ötödik elztendő, melyben e' méltóságos Ház-
 nak termékeny Anyai méhe, szerelmes édes utolsó raját meg-
 erezté, oh mennyiszor, s' nagy örömmel emlégetted, Szerel-
 mes Anya, édes nyert magzatod felett ama vidám mondat:
Nyeriem fiat az Uról. De, jaj áthatatlanságnak változó áthatat-
 lansága, mely hirtelen vízfőza fordula, mert szerelmes Nem-
 zetednek utolsó, és többire edgyetlen egy raja, derek erejé-
 ben el szla, úgy annyira hogy a' kiről regen nagy örömmel
 azt mondhatod vala: *Incipe parve puer resu cognoscere matrem.* Most
 nagy szived szakadva ezt mondhatod: *Penè simul tecum tua gaudia*
rapti. az az: minden mi örömünk te veled edgyütt el ragad-
 tatott. Oh soha még álomban sem reménlett szomorú nap!
 Vallyon nem te vagyé az a' nap, a' melyről a' bölcs *Vers* iro-
 szomoruan ezt éneklé: *Iam mi peius vivere, et retro sublapsa referri*
omnia ceperunt. az az: Már mindenek alábbalább szálának.
 Oh valyon nem ezé az a' nap, a' melyet meg a' pogányok is
 felette igen nagy zokogással meg siratának, midőn Iffjat te-
 metni

metni akartanak, az ég felé port hirtvén, ezt kiáltották: *Cecidit ante diem!* az az. Meg holt ideje előtt. E' volt az, a' mi Gordianust Africának hatalmas Királysát meg öle, midőn maga nevérol való szerelmes fiát Capellianus ellen való hadban küldené, és meg halna, halván híret szerelmes Fiának, magát rétek házában fel akasztá, ilyen szokkal: Nékem illet volna éle meg halnom. Hát tégedet, oh forgandóságnak szolgája, Halál, elő hozzalaké? Kiezenyomoruságnak berkeiben bujdosó embernek, allok Vadász, halodat meg vered, és őtet csatlárd sípoddal, mind addig hitegeted, míg titkon meg hánt lép veszfzödben, bé nem kevered, és az után neveted! Oh vajha tudnám hogy beszédemmel valami kis vigasztalást támaszt hatnék, a' szomorú haláltul megicsusoltatott, főt meg haloltatott édes Atyákat elő hozhatnék, a' kiket szerelmes magzatyokhoz való nagy szeretet annyira környül vőtt, hogy meghalni is kétszék voltak. Cyaristus egy meg szelidült Szarvasának halálán szomorkodván meg hala. Aeneas Király kedves házának romlását beszélleni akarván, szeméit a' könyhullatástul meg nem tartoztathatá. Hát ti felőletek, oh nagy emlékezetű meg szomorodott Atyák mit mondhatok? holot nem valami hírtvén szarvasotoktul, nem is csak kedves lakó helyetektől választok meg, hanem vérepektől, és testérektől allo, vértől és testől. Ketség nélküla gyötrő szomoruságnak őszve útköző hábjait, mint igaz Atyákban, folyeb folyeb tornyozodni, nem tagadhatom. Mert ugyan is, sok szent Atyák szerelmes magzatyoknak halálán meg szomorodván, önnön magoknak szánt szándékkal szörnyű halált kívántanak. Példa erre az Izraelnek erős Királya a' Dávid; ki midőn amaz Atyának tisztaságát meg fertőztető, és meg öregedett vén jámbor Atyát is halálra kergető, sok fiai között való gonosz fiának Absolonnak, szörnyű halálát meg étené, felelte igen meg szomorodván, meg nem tűrheté, hogy külső panaszra is ekképpen ki ne tokadna: *Oh édes Fiam Absolon, bár én holtam volna meg te helyetted, édes Fiam; szerelmes Fiam.* Boldog lsten! Ha ez szomorú alkalmatosságot, a' meg említett példához hasonlítándóm, sokkal nehezebb példát találalándok! holott nem sok fiai között valamellyiknek, hanem edgyetlen egynek, annak is nem édes Atyának becsület el fogyato, magát halálra üldöző fiának,

hanem szerelmes édes nevelő Szülőcinek hasznát, mint maga é-
letét annyira kereső kedves egy Férfiui magzattyának szomorú
halálát, látta ez Méltóságos Ur.

Oh véletlen, Reméltelen, Nyavalya,

Mely hertelen, Seregünkben, Bé szálla,

Oh szép Népem, Bezzeg igen Ruha!

Mert a' mit nem vártam, Gondolni sem tudtam, Szintén
az esék raitam,

Hogy kedves rajomnak, Egy virág szálamnak, Mostan
halálát lássam;

Ja már hová legyek, Nem tudom mit tegyek? Mert öz-
vegyen maradtam:

Látta ezt a mazerős Férfiu Izrael, ki nagy erejével még
Istenen is diadalmaszkodni láttaték. De oh szeretlen nagy pro-
ba! midőn tizenkét fia-közzül, edgyik szerelmes fiának, jo-
sephnek meg holt híre fülében esék, meg nem ohatá, hogy
szomoruan ez szokra ki ne fokadna: Sirván megyek a' kopor-
sóban az én Fiamért a' Josephért. Hát ti, oh Méltóságos Szü-
Jek! mit mondatok? holot nem tizenkettők közzül edgyet,
hanem edgyetlen egy Férfiui Magzatotokat eresztettétek el. A'
melynek jelen való volta oly kedves s' gyönyörűséges szokott
lenni, hogy midőn a' Macedoniának hatalmas Királya, Phi-
lippus, halálának oráján az országnak nagy rendeitől sirattat-
nék, edgyetlen egy Fiának való örültében, a' halált életnek
mondákképpen: *Nem balok meg, mert az Alexandert, a' kiből él-
lyek, ists' világon hagyom.* Tudta ez a' nagy hírű Edvardus r. Bri-
tánniának hatalmas Királya, ki a' Halállal tusakodván midőn
Cancellariusátul kérdeztetnék, ha nehéz volna-e hogy szép E-
lephánt tetemes palotáitul meg kell válni? mutatván szerelmes
fiaira, eztfelelé: Im hol vadnak az én Elefánt tetemes palotá-
im, a' melyekben én ez után élek.

De oh hamar mulo jofszága világnak!

Ki örülhet ilyen mulando marhának?

Mert mi ma világ ad, holnap véget annak

Láthatjuk; ki hinne hát ez hitvánságnak?

Mert a' kit e' világ meg akar ejteni,

Hizelkedő szárnyán fel szokta ragadni,

Onnét fellyúl nyakkal szokta alá vetni,

Hogy

Hogy így fel ne tudgyon soha többé kelni.

Sok ízben tapasztalták ezt azok, a' kiknek szerelmes magzattyok a' szomorú halál által el ragadtatott, mivel a' kik ez ütközetnek kétséges mezejére vitéznek, oly haboknak örvényiről szoktak fels' alá hanyattatni, melyben leg gyakrabban el szoktak merülni. Micsoda ugyan-is. T. H. az, a' mely sok szép vigasztalos notákat, szomorú hálotti énekekke szókott változtatni? • Micsoda az, a' mely sok gyengén tartott, a' kendőzött, ragyogo orczákat, sűrű vizeknek hullásával szokott epefzrenie? Micsoda az, a' mely sok édes Atyákkal, és édes Anyákkal, kezeket, beszédekkel edgyütt nagy zokogással felemelteti az égre? Nem egyéb bizonyára, hanem az, a' melyet ama bűnnek erős meg büntetője, nagy fenyegetéssel mindenek előtt szokott fenyegetni, úgy mint, szerelmes magzatoknak, idő előtt való siralmas meg halása. Oh kemény fenyegetődzés! mely sok szerelmeseknek, oh boldog Isten! annyira meg sebheti sziveket, hogy midőn Eli, szerelmes két fiának véletlen halálát megértette volna, jaj mely hertelen nyzaka szegvén meghala!

Oh sem Vénnek, sem gyermeknek, nem kedvező rut Halál!

Mert ha kire, történetből, rá talál,

Mindeneket, véletlenül, le kaszál.

Ez az oka hogy a' régi Bölcsék, a' halálnak kegyetlenségét kiakarván fejezni, ötet meztelen, szem, és fül nélkül, egy éles kaszával fel fegyverkezvén szokták le írni. Meztirelennak azért, hogy az emberek ez nyomorúságnak völgyéből meztirelennen ki menni tanulnának; Vakon, szem nélkül azért hogy senkinek nem kedvez; Fül nélkül azért, hogy senki kiáltásnak helyt nem ad, semmi sirásra meg nem indul, és még az édes Atyáknak, és Anyáknak panasza is, mint egy merő köszál meg nemul.

Oh te szépeket rutakkal, gyermekeket Atyákkal, Királyokat koldusokkal, Ekeken szollokat Némákkal, őszve hordó rut Halál! Ki, még szerelmes édes magzatoknak meg hidegedett testeket is önön szerelmes Attyok előtt mutogatod, s' latratod. Micsoda ugyan-is az, a' mely sok keserves Atyáknak siránczó szemekből ki csorgó könnyvekből álló, s' a' szíze égen fel tornyozott fellegeket el hajthana? Hol szü életé?

Szép.

Szépsége? Ekesen szollásé? gyenge kendőzőt örezáknak, és arany koroskákban szedegettetett csüggő hajáknak, és füleken alá függő gyöngyös Nástáknak, vagy ékes, nyakokon, s' derekakon díszesen tündöklő atany lánezoknak tündöklését? Bizonyára semmi nincs. Micsoda ugyan is az élet? Pára, Háborgo tengernek buborekja. Innét vagy on hogy midőn Cloarius Császáraz életnek hamar el-mulo voltán tudakozott volna, két mellette való tanácsos bölcs Philosophusoktul, azt kérdi: miképpen mutatátok meg énnékem ez életnek rövid voltát? Kik közzül az edgyik minden szo, s' beszéd nélkül, magát talpon álván egyszer méltóságos Császára előtt megfordítá; mellyel csak azt akará jelenteni, hogy a' mely hamar ember egyszer megfordulna, szintén oly hamar elfordulando a világi életnek mivolta. A' második pedig magát egy szempillantásig a' méltóságos Császár előtt nézni engedvén, nagy hirtelen mellette való rejték házban, magát annak szeméi elől elviven, elszalada: Oh egy szempillantásig tartó, s' talpon forgo életnek rövid volta! Ki volt vallyon hoszszabb életű az öreg Mathusalemnél? De még is ez hamar forgo áthatatlan világnak kerekiről, egy szempillantásban lefordula. Ki volt ékesb az ékes Adonisnál? De még is nem hogy öt ékes teremete meg mentette volna, de sőt inkább az ékes rosa színű szép termet egyebeknek irigységét reátámasztván, önön f-jére halált-hozá. Micsoda ugyan is a' szép termet? Nyavalya, hamar mulo romlottságnak fulákja. Micsoda? Embernek kezére, és lábaira akadozó kaloda. Innét vagy on hogy midőn némely bölcs az ékeségnek hamar mulo voltát meg akarták mutatni, egy tündöklő tellyes Indiai székű virág által szoktak kiadni: a' mely míg crejében vagy on, mind szépséggel, s' mind jó szaggal, egyéb virágokat fellyül szokott haladni, de ha a' teknős békától csak gyengédeden meg illeterik is, azon helyen megszáradván feketévé változik.

Hát tefelőlled, Tekintetes, s' nagy emlékezetű Ifju, mit mondgyak? Nemde, nem te való é szerelmes Szüleid előtt kedvesb, s' kívánatosb, minden Indiai székű virágoknál? Nemde, nem te való é, zokogo édes Szüleidnek, legnemesebb drága kincsek? Oh Napok! oh idők! oh mindeneket meg emészto esztendő! Oh bezzeg véletlen, és váratlan fejekhez

fejekhez fujrá kedves Szüléidnek , a' mindeneket ronto Halál , a' bölcs Homerusnak amaz mondását : *Optima quæq; rapit mors , pessima quæq; relinquit*. Az az : Minden mi kedves jóságinkat a' Halál el ragadgya , a' kedvetleneket pedig meg hadgya. Vajha annékem , oh Tekintetes Ifju! hamar elfuto életedben való emlékezetes dolgaidra szabad volna le lépnem , elő hoznám ama te édes Atyádnak igaz nyomdokiban , áthatatos lábbal meg marado szándékodat , kik közzül nem utolsó , szerelmes édes Atyádnak , Tekintetes Bocskai Ujlaki György Uramnak , sok tudományok tanulása környül forgolodo Ifjaknak nyújtott hűséges Pátrócíniuma ; Elő hoznám ama te Nehai édes Anyához sok tudos elméket tápláló híres Pataki Oskolához ig ért meg marado patrocíniumodat , melynek magadat kötelezted hogy édes Atyádnak halála után is fenn tartani kész vagy édes Atyádnak isten számára conferált jó akaratját. Ezé , a' te régi tőte fogadásodnak meg fizetése ? Ekképpen tellyesíted bé régi nagy elméjű emlékezetes Ifjaknak felőled való reménségeket ? Oh mindeneket vizsgáló forgató állapot ! Imé a' ki több ideig igéri istenéhez való buzgóságát , elsőben is az ízege meg. Ezé ama te szűz Leányi szelidséggel nyújtott reménség , melyet ama boldog Anyánál való keves ideig tarro lakásoddal , sok száz Ifjak felett nyerél ? Midőn régi szokott szelidségednek paissát elő vivén , nemely ellened szájokat fel táto , dclczeg Ifjaknak szájokat bé dugád , és ez dolgot néző nagy elméjű tudos Ifjaktól , azon helyen , a' dicsiretnek , és nagy emlékezetnek koronájáért ragadád : mellyen való akkori nagy örömdödet , midőn jelen létemben látnám , oh nem hittem , hogy még valaha ily szomorú napot érjek , mellyen meg hidegedett testedhez ez utolsó ajándékomat nyujtám ! Mit mondgyak az ő minden szegényekhez való nagy barátságos nyájjalságáról ? mellyel mindenkben oly nagy reménséget indított vala , hogy ha az akkori Nemes számos Ifjuság elő áthatna , kétség nélkül ezt mondaná : *Hæcne promissa fides est* ? Ezé a' mi te felőled való reménségünk ? El halgatom , ama te sok Ifjak között való fokszori virgonczi bátorságodat , a' mellyel soknáladnál korosabb Ifjakat annyéra fellyül multál , hogy számtalan sokaknak , kicsiny üdődőhöz képest , a' tiszta helyes magad viseléséből , az ő oldalokban őszön lehetnel. Hol vagyon mostan ama te

nagy tisztességes engedelmeséged, a' melyet tisztelendő Tanítoidhoz, kész elmével, még keleti felet is gyakorlottal? Nem szollok, a' te ékes tudományok körül való szorgos-fáradozásidról, mert ne talám csak nagyobb nagyobb fájdalmat nevelnek, de tégedet hiak bizonságul, oh te minden földi dolgoknak szemlélője, égen ründöklő fényes nap, a' kinek láttára nyilván való, és titkos helyeken, ez nagy emlékezetű Iffju, ékes tudományi környúl magát, oh mennyit epesztette! Nem tűrhetem, hogy ki ne fokaszszam, a' te kedves, néhai tőled távol való, Szűleid, es Rakonid felől való szorgos gondaidat, melyeket gyakran füleim hallottára, sohajozva emlegettel. Vajha mostan, édes, Halálnak köteleiről meg kötözöttet nyelvednek szollo kerekkel meg oldoztatnának! Vajha most a' sirgito halálnak horgaitul őszve foglaltatott, s' kapcsoltatott izemeidnek világa meg jőne, nem ketlem hogy ez szokra ki ne fakadna, a' mintakkori szerelmes Szűléhez való, nagy indulattya tapasztaltam: *Nem halok meg, mert édes Szűleimnek elofzolás nem látom!* jaj meg ronto, s' el hanyotló változás! jaj hiában való reménség! Mert mind kedves Szűleidnek, mind édes Nemzedednek, felőled való néhai erős reménségek meg szegék, mivel olyan Iffjutól kellett meg válniok, a' kire mind külső, s' belső Társaság nem kis részből van nézendő.

Hol vagyon mostan, ama te sokszor ki tetőző kegyelséged? a' melyel annyira fel való ékeztve, hogy sokakat e világnak ily el fordult állapotjában, avagy csak kegyes magad viselésével, a' gonoszul el híván, az ilyen számára meg nyernél: ugy annyira hogy a' mit régen némelyek felől énekelte a' bölcs versiro, most felőled is így énekelhetne: *Hunc saltem exerto lumen succurrere seculo Ne prohibete Dii!* Oh te Halálnak irrozato kegyetlen mérge! ki senkinek nem kedvesz, és sem kegyelséggel, sem edgyel, sem mással, nem gondolsz, ugy annyira, hogy te felőled is, oh nagy emlékezetű Iffju! szomoruan azt mondhatom: *Non te tua plurima texit Labentem pietas!* De, bánatomat vigasztalásra fordítván, mindeneket ezzel vigasztalok: *Iam pridem nobis cels te regia summi Invidet, ô Francisce!* Oh meg szomorodott együgyű szegény jobbágyi, mely nagy szomorúságra való materiát hozot ti reátok e' mai nap! Kiváltképpen ha eszetekben jutand, az ő ti hozzátok való engedelmes

delmes maga viselése, a' mellyel mindenirekkel jól tenni, nem meg bántani, igyekezett, a' melyre magatok vadatok bizonságim. Hol vadnak mostan, ama te szomorú utolsó bucsuzó bezedid? a' mellyekkel, mindeneket, kicsinyeket és nagyokat, a' kiknek soha nem ártottál is, sírván meg követelés kikkkel még ama kő szivekben is sírásra való matériát támasztál.

Oh meg szomorodott, Tekintetes Bocskai Ujlaki Ház! mely bőséges sírásra való matériád vagyon tenéked is e' mái napon, holott ha ez nagy emlékeztető előttünk fekvő Istju születésével tenéked nagy örömet hozott: kétség nélkül halálával, oly nagy szomorúságot támasztott, hogy ez szokra méltán kifokadhattsz:

Oh Ujlaki Házban fel nőtt szép Virág szál!

Ki születéssdel nagy örömet hozál:

De mérges Haláltul hogy le kasszáltátál,

Holtig való gyászban bennünket burítál.

Fordítom már végső beszédemet te read, oh meg szomorodott méltóságos boldog Ujlaki Familia; mert bizonyára bátran merlek tégedet boldognak nevezni e' mái napon: mivel azok is a' kik régen a' Persáknak méltóságos Királyjának kedvekben eshettenek boldogoknak mondatiak, de arra más képpen nem juthattak; hanem ha a' méltóságos Királynak eleiben ajándékkal járultának: Oh bizonyára boldogabbaknak mondatiak titeket, holott ti nem a' Persáknak, hanem az Universának dicsőöséges Királyjának, nem első hanem ötödik szerelmes ajándékosokat nyújtátok. Holott hat szép szerelmes magzatosok közül, úgy mint, Tekintetes Ujlaki István, György, Mihály, Ersebet, Eva, és mostan előttünk halván fekvő nagy emlékeztető Ferencz között, őt ékes magzatosokat a' mennyei szolgálatra bémutatattok, és ez világiaknak szolgálatyára, az egy Méltóságos Ujlaki Ersebet Aszfzonynál többet, mely az Nemzeres Cserneki Delfő Istvánnak szerelmes Házas Társa, nem hadratok. Nem méltó azért bizonyára, nem méltó, hogy ez utolsó ajándékosokon meg szomorodván, sírással magatokat farsábtok, főt inkább ez utolsó szoval, velem edgyűt illeszettek:

Még bocsás minékünk kérünk az Istenre,

FERENCZ életünknek szerelmes reménye,

Nyugossa meg Isten testedet a' földbe,

Leleked vigye által Szentek Seregébe.

VEGE.

Tekin-

Tekintetes es Nemzetes UJLAKI GYÖRGY

Uram Fiának, az N.N.N. UJLAKI FERENCZnek

temetése felett, az Udvar-Háznak el-mendott

STROPHAK.

O H irigy Világnak változando Sorsa !
Kiben irigységnek keserű forrása

Foly : ki által vagyon embernek romlása ;
Mert követni szokta ezt Halál pallosa.

Ez irigység pusztit fenyves országokat ;
Es dicsőfleggtől nagy Udvar-Házakat
Meg foszt, es meg pusztit fenyves palotákat,
Es földre le rapod sok hatalmasokat,

Ez által ördög is a' Halált be szinle
Az emberek közzé ; midőn meg irigyle
Ember dicsőflegget, vetekre ingerle
Adámost, s' változo sorral így terhelé.

Ezért forog rajtunk Halálnak pallosa ;
Mely által embernek esik változása,
Attyátul, s' Annyátul való el válása,
Kedves Rakonimtul megszűze távozása.

Ki ember örömet hamar változtattya,
Nyájas beszédeit panaszra fordittya,
Fenyves köntőseit gyászszal be burittya,
Kedves szép notáit sirásra indittya.

Oh, bi-

Oh, bizony indíttya! a' mint ezt szertelen
Keservelen láttuk a Magyar Nemzetben,
Melynek gondolattya embernek szíveben
Kint, fájdalomat szerez, foggattya lelkében.

A' sárgító Halál, mert sebes nyilait,
Hazánk rontására vonta meg idegit,
Minden felől reá hozta ellenségit,
Es fel támadztotta az ő praédálóit.

Egy felől dühös Mars köszörűli kardgyát,
Más felől Alecto borzas kígyós háját,
Nemzetünk köziben hinti nagy haragját,
Kivel ő szíve vesztí Aryafiak háját.

Oh mely keservelen ezt minden nap láttuk
A' mi Nemzetünkben nyilván tapasztalljuk,
Az Aryát Fiára támadni tudhattuk,
A' Fiát Attyára: ezt nem is titkolljuk.

Az Attya Fiának vért ki ontani
Nem szánja, kész menten javát is praédálni:
A' Fiu ellenben kész ezt meg mivelni.
Oh mely rettenetes dolog ezt hallani!

Ez sziv irtoztató rettenetes dolgon,
Kicsoda az, kinek szíve ne lágyullyon?
Es kicsoda kinek könyve ne csordullyon?
Ki az ő szeméből, ez siralmas dolgon?

Mert im nem elégzik palotánk zárjait
A' sárgító Halál fel rontván, Lakosait

Hogy szép Nemzetünknek jeles fő rendeit
El hordta, s' le vágta régi jó virézeit.

De imé mostan-is Nemzetes Ujlaki
Uramnak, & Házát kezdte hervasztani,
Mert edgyik virágját el le szakasztani
Láttátok, s' fekete gyászfal bę vonatni.

Oh ha ez szomorú Udvar-Ház szólhatna,
S' UJLAKI FERENCZnek halálán sirhatna!
Nem hiszem ez szokra hogy ki nem fakadna,
Es, Ura halálán ily módon nem sirna.

Oh keserves Napom! kin Istju Uramtul,
Véletlen fosztatám edgyik gyámolomtul,
Kit reménlek valamagamnak oltamul,
El szalasztám őtet nagy mészsze magamtul.

Azt reménlem vala, hogy & terjeszteng,
Az Ujlaki Házat & szerencséteng,
Nagy lok esztendeig jó hirrel nevelné,
Es minden gonosztul híven védelmezeng.

Mert & néki láttam sok jeles Virtust,
Aranynál, ezüstnél senlőbb szép erkölcsit,
S' Erkölchöz adatott drágább tudományit,
Fel letem & benne reménység nyomdokit.

De ékes Virtula meg nem tartoztatta,
Es jeles erkölce meg nem oltalmazta,
A' sárga Haláltul, ki őt meg ragadta
Es lelkét testétől már el választotta;

Oh tehát Ujlaki paloták sirjatok ,
 A' ti Uratokért könyvet hullasztok ,
 Es ti magatokra szurkos gyász vonnyatok ,
 Mert el le enyészett ma edgyik napotok.

No hát , Fejéteket szomorú bánatra
 Hajtsátok ; Ruhátok fordítsátok gyászra ;
 Vigan enklestek vályon síralomra ,
 S' keservesen folyo zokogo notákra.

Ezekre az szokra ez Udvar fokadna ,
 Ekelsen szollásra hogy ha nyelve volna ,
 Ekképpen tingtek el hiszem orálna ,
 A' mint meg hallátok , nem külömben szolna.

De hogy beszédemet fordítam reatok ,
 Oh keserves Atyák , a' kik siránkoztok ,
 Fiatok halálán erőssen zokogtok ,
 El hiszem hogy nehéz tőle el válástok.

Mert hogy ha el szalaszt ember egy madarkát ,
 Busnl , és grette buval gyórti magát ;
 Hát ki el szalasztja edgyetlen egy Fiát ,
 Vályon s' ohattyag bukrol ő orczáját ?

Ti pediglen mostan el szalasztottátok
 UJLALI FERENCZET , meszsze bocsáttátok ,
 A' ti kedvesteket , kit úgy tartottátok ,
 Hogy még a' szeltől is őt oltalmaztátok.

Ezért én el hiszem az ő el válása ,
 Hogy szomorú nektek ő el bucsuzása ,

Ti szép Fiatoknak meltsze távozása ;

De, ne sirassátok, mert jól esett sorfa.

Nem volt ez ő neki örökös szállása,

Oda kellett menni, hol vagyon ő tárfa ;

A' Christus ő tárfa, s' ott lesz már lakása

A' hol szinről szinre Christusat láthatya.

Es a' koporsóban ha meg indithatná

Az ő folyó nyelvét szépen folytathatná,

Sok jovoltotokat elő számlalhatná,

Es rendre azokat mind meg hálálhatná.

A' jo akaratot kit velle törtetek,

Hogy szép tudományban őt fel neveltetek,

Es minden gonosztul őt meg őriztetek

Ekképpen köszönné el hiszem meg nektek:

Nemzetes UJLAKIGYÓRGY szerelmes Atyám!

Ki mint Lélek testhez úgy voltál én hozzám,

Mert annyi sok jokat mutattál én hozzám,

Hogy vékony erőmmel azt ki nem mondhatnám.

Mert az Isten után te voltál oltalma

Az én életemnek minden bizodalma,

Minden javaimnak hasznos promotora,

Kik annyik voltanak mint csillagnak száma.

De oh mely kevéssé te gyönyörűséged

Lehetek, hogy néked kereshetném kedved,

Es sok jo voltodért szolgálhatnék neked,

Mert az Halál által el vétetém tőled.

En értem való sok fáradságidért
Es én rolam való gondviselekedért,
Nem tudok mit adni ily nagy jó voltodért,
Kivánom Istentől vegy jutalmat ezért.

Valaha vétséggel hogy ha illettelek,
Vagy mint kellett volna úgy nem becsültelek,
Mindenekről tőled bocsánatot kérek.
Immár végső szommal ajánlak Istennek.

Hát micsoda szokkal én edes Anyámra
Fordullyak KOMLOSI MARIA Aszszonyra?
Ki most könyves szemmel az én koporsómra
Borult ez szomorú gyászos kis boltomra.

Mert annyi sok jokat közlöttél én velem;
Miolta te rüled világra születtem:
En szerelmes Anyám, elégseges nyelvem
Nem lehet énnekem, azt hogy ki beszéllyem.

Csecsemő korombul fel neveltél engem,
Sok fáradságokat viseltél mellettem,
Edes álmaidat félben hadtad értem,
En gyermekségemben így neveltél engem.

De oh mely kevéssé te gyönyörűséged
Lehetek, hogy neked kereshetném kedved,
Es sok jó voltodért szolgálhatnék neked,
Mert az Halál által el vitetém tőled.

Es, oh mely kevéssé a' te Udvárosodnak,
Lehetek világa ez Familiának,

Kicsiny ékessége valék asztalodnak ,
Mert engednem kelle a' nagy Ur szavának.

De miért ezeket hogy elő beszéllem ?
Mert csak te fájdalmid ezekkel nevelem ;
Csak utolsó szomat te hozzád emelem ,
En szerelmes Anyám bocsáld meg vérségem.

En bucsuzó szomat már read fordítom ,
Nemzetes DERSÖFI ISTVÁN kedves Sogrom !
Mivel ez világot én mentést el hagyom
Te veled az Isten maradgyon , kívánom.

UJLAKI ERSEBET kedves Néném Asszony!
Teged-is én Hugom MARIA kis Aszlzony!
Immáron el hadlak ez árnyék világon,
Rajtarok az Urnak áldása maradgyon.

Oh kedves Rakonim , valakik hol vadrok ,
Minden ismerőim , kicsinyek , és nagyok ;
Szolgaim , jobbágyim , kik környülem altok ,
Ez utolsó szomra mind meg bocsássatok.

Teged is változó vesztélytől meg tartson
Ujlaki Udvarom ; Isten oltalmazzon ,
Minden áldással teged gazdagítson.
Immár az előknek hadlak e' világon.

Nemes és Nemzetes Vitéz Uri rendek !
Ti is tisztességet kik tenni jöttetek ,
A' nagy Ur Istennek áldását ti néktek
Kívánom ez jogot kivelem töltetek.

Már nincs egyéb hátra csak testem vegyétek,
 Temető helyemre őt fel késerjétek,
 Jó reménység alatt a' földben tegyétek,
 Mert még ezen testben a' Christussal lészek.

THURI SAMUEL által.

6 T 6 D I K

PRÆDIKATIO.

Mellyet

Tőtt az Nehai Tekintetes és Nemzetes Bocskai
 UJLAKI FERENCZ meg hidegedet teste se-
 lett, minek előtte az sírban be tetetnek; az Tem-
 plomban Szamos-Ujlakon, SEPSI KOROTS
 ANDRAS, Szathmári Prædikátor Die 17.
 Septemb.

Textus Dan. 6. v. 22.

Az én Istenem el bocsátta az ő Angyalát, és be zárta az Oroslányoknak
 száját, és nem arhatának énnekem: mert ő előtte igazság találatos
 én bennem, és te előtted is Király semmi gonoszságot nem eselekedtem.

Mikor Dárius Mediának és Persiának dicsőös és Király, egykor egész Országán Száz huzt Fejedelmeket állitana, kiknek a' többi számot adnának, hogy a' Királynak semmi bánása ne lenne. Akkor Daniel, mind a' többiket bővebb lélekkel felgyúl haladván, gondolkodásban ejte a' Királyt, hogy őtet rendelné s' fővé tenné az egész Országban, Dan.
 N 2 könyv.

könyv. 6. részének 3. első verseiben. Mely dolgot mikor az több Fejedelmek észre vőttek volna, sibongván magok között, keresnek alkalmatosságot Danielnek meg törőztetése, ki mivel hogy igaz vala, semmi vétket nem találhattak ő benne v. 4. Tanácskoznak tovább a Fejedelmek: Nem találhatunk ebben semmi okot ez uton, hanem ha az ő Istenének törvénye részéről, így szólnak v. 5. Tetsték végre az Országnak minden Fejedelmének, s' tanácslák a' Királynak, hogy Királyi végezést végezne, s' fogadását erősitene meg ily uton, hogy valaki kérőt kérne valamely Istenről, vagy embertől harmincz napokig; hanem csak az Királytul, vettetné az Oroszlányok vermében, melyet meg is nyérének a' Királytul, meg változtatlan pecsét alatt az 6. 7. 8. 9. versekben. Meg értvén ezt Daniel bé méne házában, és ablakit ki nyitván Jerusálem felé, háromszor napjában térdre esvén könyörög vala, vallást tévén az ő Istené előtt a' tizedik versben. Meg tudgyák a' Fejedelmek, bé mondgyák a' Királynak meg szomorodván a' Király fel tértzi magában, hogy meg szabadítsa, erőt vévén a' Fejedelmek, elő hozatták Danielt s' vetetik az Oroszlányok vermében, erős Királyi pecsét alatt, a' 17. versiga' mint meg vagygon. A' Király vigág és eledel nélkül nyugodni menvén, nem alhatik, nagy sietve mégyen nagy reggel a' veremhez, Danielt szomorúan így kiáltván: Daniel az élő Istennek szolgálja, a' te Istened a' kinek szolgálsz szüntelen, megtarthatotté tégedet az Oroszlányoktól a' mileczkénk előtt való versekben. Akkor felelé Daniel ez ígéket, a' melyekben czéllyá Danielnek az Isten lelke által hogy emlékezetben hadgya mint tatot meg az Oroszlányok vermében. Summa szerént az Istennek tulajdonitja, az Oroszlányok szája bé zároltatását.

Két részei vadnak a' leczkenek.

Az első részében a' Daniel szabadulásának módgya,

A' másodikban okai.

Az első részében ezek vadnak.

1. A' szabadulásnak oka két képpen adatik ki, 1. Természetről. Erős Isten hatalmas a' szabadításra Dan. 3. v. 17.

2. Danielhez való kötelelségéről. *En Istenem*, az az szövetség meg tartó Istenem, mint Dávid is szól. Soli. 63. v. 2.

II. A' cselekedet, el bocsátotta. Ugy mint kinek hatalmas, és

ma, és méltósága vagyon hogy azoknak parancsolván, dolgar tétesse. Solt. 103. v. 20. 21.

III. Annak a' czéllya *Angyalis*. Az Angyalok Isten előtt szolgáló lelkék, kik szolgálatra ki küldetnek azokért a' kik az idvétségnek örökösfi léfznek, Sid. 1. v. 14.

IV. Az Angyal jelen létere való cselekedeti Istennek, és bé zárta &c. Meg lehetett, hogy az Angyalnak jelen létere az Oroszlányok meg rettentek legyen, mint a' Bálam számára. Száml. 22. v. 27. Egyéb utikon is meg lehetett az Isteni erő által. Nem úgy hogy Isten a' természetet, ragadozó voltátul, megfosztotta volna, hanem azoknak kegyetlenségeket megtartoztatva, mint a' tűznek erejét az égő kemenczében, Dan. 3. v. 25. Tulajdonittatik ezen dolog Danielnek, Sidok 11. v. 33. A' mennyiben Daniel ezt nyerte az Uról, hogy ilyen ereje az Urnak ez ő dolgában ki tessek, mint az Illyélnék is az ég bé zárálása jak. 5. v. 17. 18.

V. A' munkának nagy ereje réterik ki az ártalomnak tellyes el hárittatásában, *ne ártathatnának nekem*, annyira hogy, nem hogy őszve rontották, szaggatták volna őtet, de semmi sérelmet ő rajta nem találának v. 23, mint az Iffjakon a' tűznek csak meg változtato erejét is nem ismérhetek. Dan. 3. v. 27.

A' második részében ezek vadnak.

I. Az egyben kötő ige *Mert* Mely nem mindenkor jelent okot mint meg tetízik az 15. Solt. 11. verséből, *Légy kegyelmes az én buncimnek*. Mert sokak, ki mondaná hogy itt a' *mert* a' bűn bocsánatnak érdemlő okát jelencse. Így Dan. 2. v. 45. ezen Chaldeai szonak ki réterése a' mint a' betűben vagyon, megmutattya, hogy ne vétések érdemlő oknak jelentéseért. Nem is lehet itt úgy venni, mivel a' Daniel igafsága azt nem érdemelhette, mint a' következő czikkely meg mutattya.

II. Vagyon itt Danielnek Isten előtt való igafsága a' mellyet ki ádaz Ur lelke 1. *Valóságában*. 2. *Eredetiben*. Az első ről azt mondgya *ő előtte igafság találtaot én bennem*.

Az igafság vagy személyi, vagy ügybeli, személyi igafság volt a' Christusé, ki igaz és Szent egyedül természeti szerént. jelen. 3. v. 3. *amaz Szent igaz*. Senki így igaznak nem mondathatik, hanem a' ki a' Christus igafságában öltözik, Istennek és a' Báránynak zengéje kegyelembéli igaz. jelen. 14. v. 45.

Kiknek *szájokban nem találatott alnokság: Mert Istennek székéi előtt ártatlanok.* Így volt igaz Daniel is a' Christusban, mindazáltal közelebb értenek itt ügybéli igazsága, mely mind valóságos volt, s' mind álhataros. Mert csak Istenhez, s' Szakadatlan volt. Dan. 6. v. 10. Erről szoll David is Solt. 18. v. 25. *Meg fizetett énnekem az Ur az én igazságom szerint.*

A' mi eredetét nézi az igazságnak azt mondgya az írás, *találatott.* Nem úgy mint ha az igazság véle született volna, hanem meg igazult hitnek általa a' Christusban, Rom. 5. v. 1. Mely hitbéli igazság nélkül senki Isten előtt kedves nem lehet. Sid. 11. v. 6, *Es így mivel hogy mind eredeti, s' mind tekinteti, a' Christusban, s' a' Christusert vagyon érdemes okul ki nem térethetik.*

III. Vagyon itt Danielnek a' Király részéről való ártatlansága, *este előtte is Király, vagy te ellened semmi gonofságot (ártalmat) nem cselekedtem,* az az jollehet vádoltattam azzal, hogy Királyi méltóságod ellen cselekedtem, de im az Isten bizonyosságot tőttrolla, csuda cselekedeti által, hogy ebben is a' mi igaz azt cselekedtem, midőn a' Királyét meg adtam, és a' mi Istené azt is ki szolgáltatni igyekeztem. Ugyan is az a' Királyi méltóságnak rendes ki szolgáltatása, ha az Istené illendőven meg adattatik. Matt. 22. v. 21.

T U D O M Á N Y.

Az Ur Isten az ötet alhatarosán szerető Szenteiben, talál királyképpen való kedves és tekintetes igazságot: Mellyert azokat csudálatosképpen, ki szokta szabad tani, emberierő felett való inségekből is.

Mind két ága a' tudománynak meg tetfzik Szent Leczkénkből, talál igazságot Danielben, meg is szabadította az Országlányok kegyetlenségétől. Hogy e' példa ki terjedgyen az Ur kedves Szenteire, lássuk Szent írásbeli fundamentomit. Talál igazságot Szenteiben.

I. Mert ezek Istentől meg igazítottak, Rom. 4. 5. 6. Kit Isten igaznak tulajdonit, cselekedet nélkül. Ugy hogy ne légyen semmi kárhoztatások, kik immár a' Jesus Christusban vadnak. Mert az életnek lelkének törvénye Jesus Christusban meg szabadította őket a' bűnnek, és az halálnak törvényétől. Rom. 8. v. 1. 2.

II. Mert ezek valóságos igazságot szolnak, az Isten lelke

lelke által tanítatván. Efa. 54. v. 13. *Es minden te föld léfznek az Uriotaniinak.* Solt. 15. v. 2. *Igátságot szoll az ő izivében,* és 24. v. 4. *Tiszta szívű és fel nem emelte leikét a' biralkodásra, sem csalárdzaggal meg nem eskült.* Az honnat cirkos Sidoknak, és lelkében környűl-meteltetteknek nevezetnek, kiknek dicsüretet Istentől vagon. Rom. 2. v. 29.

III. Mert ezek immár Christuséi lévén, a' testet megfeszítették az ő indulatival és kívánságával egybe, úgy mint kik lelek szerint élvén, lélek szerént is járnak. Gal. 5. v. 24. 25. félük az Urat és az ő parancsolatiban igen gyönyörködnek. Solt. 112. v. 1. *dolgokat igazán viselik,* annak okáért örök emlékezetben léfznek. Solt. 112. v. 5. 6. *Mint drága; s' Isten előtt kedves gyümölcsöket meg termik s' jó szerencsések léfnek az Ur előtt.* Solt. 1. v. 3.

IV. Mert az Isten képre ujítatnak meg Eph. 4. v. 22. 23. 14. *Fel kell öltöznödök amáz Uj embert,* mely Isten szerint teremtetett az igátságra, és az valóságos szent életre. Ez Uj ember a' Christus, 1. Cor. 15. v. 22. *Ki az Attyának személyének ki metzett bélyege,* Sid. 1. v. 3. *Innét mondanak az Isten természetinek részefinek.* 2. Pet. 1. v. 4. *Mikor azokban a' lelki jokban, mellyek az életre, és az Isteni szolgálatra valók, gazdagokká léfznek annak ismérvi által, ki őket hitta az dicsőségre, és a' józágos cselekedetre.* 2. Pet. 1. v. 3.

Hogy Isten őket meg szabadítja, ilyen okai lehetnek.

I. Mert az Ur igaz és igátságot szeret. Solt. 11. v. 7. *Es az ő szemei az igaz emberi látták,* ugyan ott. *Nem vész el szemét azokrul; hanem fel magasztallja őket.* Job. 36. v. 7. *Rajtok vadmak szemét az Urnak, s' fülei kiáltásokon.* Solt. 34. v. 20.

II. Mert az igazaknak hasznokra terített el valami valóságos Péld. 2. v. 7. *Hogy paffa légyen a' tökéletesen jároknak,* és az igazaknak utait megtartsa *Ki kegyelmében vést az 8dik versben.* Ugyannyira, hogy ugyan örökségeknek mondasék, veszedelmeket szerezhető, akar mely dolognak is ártatlansága, Efa. 54 v. 17. *Semmi szerfszámnak nem léfzen előmenetel, valamely te ellened készítettik; és minden nyelvet valamely te ellened porben támad, karhözafsz:* *Ez az Ur szolgáinak örökségek kének igátságokon tülem vagon, azt mondgya az Ur.*

III. Mert az ő szájának gyümölcséből meg elégedik a' jó Férfit.

Ferfiu. Peld. 12. 13. Kinek gyümölcssei ezek, hogy ki mene kedgyék a' nyomorúságból. Peld. 12. 12. és az ő gyökere meg gyümölcsöznek az 11. versben. Mert ugyanis a' tökéletesség igazsága igazsága az ő urát. Peld. 11. v. 5. és az igazaknak igazságok meg szabadítja őket v. 6. úgy hogy ők ki szabadul-lyanak a' nyomorúságból, az istentelen ő helyettek be esnek abban. Peld. 11. v. 8.

IV. Mert az Isten az ő benne áthatatósan bizo igaz hive-inek szabadításokban dicsőítetik, még az idegenbek között is. Így mikor az ifjak a' kemenczéből ki szabadultak volna, Nabugodonozor meg parancsolja, hogy senki ne szollyon az ellen az Isten ellen, ki az ő benne bizo ifjakat, ily csudálatos képpen meg szabadította. Dan. 3. v. 28. 29. Hasonlatosképpen a' Daniel szabadulása után, erős végezést ada ki Dárius, hogy a' Daniel Istenét fellyék és rettegjék az ő Országának minden birodalmában; mert ő az első Isten, és örökké meg maradando Dan. 6. v. 25. 26. Az Ur Isten pedig az ő dicsőségére vigyaz s' azért nagy kegyelmességet mutat, még mikor a' bűn erős ite-letit kívánja. I. Esa. 48. v. 11. *En magamért, én magamért mive-lem, mert mi módon engedném hogy az én nevem meg fertőztesse.*

E L S Ő H A S Z O N, O K T A T Á S.

Tanítatunk e' Tudományból ilyen dolgokra.

I. Az ember önnön magában méltatlan, hogy az Isten ő rea-tekircsen s' jovaiból reszelebbe. Solt. 144. v. 3. *Uram micsoda az ember, hogy gondot viseljen ő vollla? és az embernek fia hogy gondolkodol ő volla.*

II. Mely jó s' kegyelmes az Isten, hogy nagy dicsőségű léven a' nyomorultakra tekint Solt. 138. v. 6. nagy kincsét cse-rép edénben rejtette el, mint szol szent Pál. 2. Cor. 4. v. 7.

III. Meg becsülhetetlen jó az emberben talált igazság, úgy annyira hogy azt ki mutató s' első élő bölcseségnek kereskedé se méltán tettelek eleiben, a' ki áfot aranyának kereskedésének, és jövedelmének. Peld. 3. 14. mely bölcsesség mint Istennek dra-ga titka az igazakkal vagyon Peld. 3. v. 33, hogy az igazaknak lakó helyekis meg áldások. Peld. 3. 33.

IV. Az Urnak Szentjeiben való igazság, az Ur jó akarat-tyából vagyon, mivel az Ur választotta őket, hogy lennének a' Christusban Szentek, kedvesek fogadott fiak. Eph. 1. v. 3.

V. Az

T E M E T E S I P O M P A.

93

V. A' kik Isten előtt igazaknak találtnak meg maradván szentül az Urul mutatot utáiban, közel járván hozzájuk ístráfolnak környülöttök az Ur Angyali, hogy minden mérges állatokon ártalom nélkül járhasának, Szt. 91. v. 11. 12. 13.

VI. Az embernek ifjúsága, nagy dicsőséges méltósága, nem áll ellene Isten előtt, kedvet találó igaságának, mikor ember jó lelki ísmérettel viseli magát, Istene előtt, Daniel nem volt igen öreg mint meg terfzik Dan. 1. v. 4. nagy méltosagu embervolt Dan. 6. v. 3. 4. még is kedvet talált Isten előtt. Ezent mutattya a' gyermek Abia dolga 1 Reg. 14 v. 13. *Es az egész Izrael firattya őtet és el temeti, mert csak az egyedül temetteték koporsóban az Ieroboám magvából, mivel hogy az Izraelnek Ura Istene ő benne talált kedves dolgot Ieroboámiak háza népe között.*

VII. Vágyon az Istenfelő kerelstyen embernek oly java, mellyel Istennek kedveskedhetik s' az Ur gyönyörűséggel vészti tőle Enek. 5. v. 1. *Bé menvén az én kertemben én bugom, én iegeysem, le szedem az én myrhámat, az én drága süszerszámommal egyben érzem az én lepes mezemet az én mezemmel, ízom az én boromat az én tejemmel.*

VIII. Az jó lelki ísméretből való Szentségnek, s' Istenes hűségnek vágyon tekinteti Isten előtt. Valamiképpen hogy az Isten hamis nem lehet, úgy az övéinek farsaságos becélmekről el nem felelkezik Sid. 6. v. 10. Az Isteni tisztelet mindenre hasznos, melynek ígreti vágyon ez világon, és a' más világon való meg ajándékozásáról 1. Tim. 4. v. 8. Ez uton adatik bőséggel a' mi Urunknak és meg tarso Jesus Christusunknak örök Országában való bé menetel. 2 Pet. 1. v. 11. A' mellyekből meg terfzik végezetre s' világ eleiben terítettik, mely méltán vádoltassunk a' jószágos cselekedeteknek semmi nek alittatásokkal, holot mi az jó és szent cselekedeteket hasznosoknak ismerjük, csak hogy érdemes tekinteteket, egyedül oda vészítük a' honnat származik, mint magános kut főtül, minden tekinteti, s' kedvsége (magában méltatlan) cselekedetünknek, tudni illik az Istennek kegyelmére a' Jesus Christusban. Eph. 2. v. 8. 10. Így vágyon dolgunk az Isteni tiszteletben. Mi az Szenteket becsúllyuk mint életünk tükörít, a' szent cselekedetekben, Sid. 12. v. 1. Mindazáltal az imádat Istennek tulajdonítjuk egyedül, nem akarván meg osz-

1. Igen az Urnak tulajdonát teremtetett állattal. Efa. 42. v. 8. Így
 2. Christust, igaz Istennek és embernek ísmérjük Szentül Rom.
 9. v. 5. Csak hogy a' két természeteknek tulajdonit egyben
 elegyedés nélkül meg különböztetjük. Mondhatná valaki
 ha az cselekedeteknek kedve s' tekinteti vagyon Isten előtt,
 tehát nyilván érdemlő okok. Felelet. Nem következik.
 1. Mert az cselekedeteknek *eredeti, folyása s' végződése*, az Ur
 lelke által vagyon. Phil. 1. v. 6. tekinteti Christos *erdeme s' te-*
kinteti alatt. Jelen. 8. v. 3. 2. Mert e' világi szenvedési em-
 bernek, nem hasonlítandók a' dicsőséghez Rom. 8. v. 18.
 3. Mert az Isten kegyelme által vagyunk mind magunk, s' mind
 cselekedetünk 1. Cor. 15. v. 10. Másodszor ilyen ellenvetés
 lehetne; ha igaság találhatik az emberben: tehát az emberben
 lévő igaság által igazulunk meg. Felelet. Nem következik.
 1. Mert nem arról az igaságról vagyon itt szó, mellyel meg-
 igazul ember; hanem az úgynevezett igaságáról, hogy tudni illik
 igazán cselekedte ezt Daniel, hogy Istennek könyörgött; a'
 tilalomnak idején is meg mutatta egyszer mind hogy az ő szíve
 igaz, és hűséges volt Istenhez, mint Dávid is ezen rendbéli
 igaságról bizonságot tévesz, Solt. 17. v. 2. 3. 2. Nem is
 a' meg igazulásról vagyon itt szó; hanem Istennek bizonyos
 nyomorúságban meg mutatott szabadulásáról. 3. Ellenve-
 tés. Avagy csak az az szabadítást tehát úgy vőtte elő Daniel
 igasága mint érdemlő ok. Felelet. Ez sem következik. Mert
 ez az igasága is Danielnek az Ur kegyelméből volt, mint fel-
 lyebb meg mutattuk, azért az Ur edgyik kegyelmét másakra
 adta. Jan. 1. v. 16. így tetézvén ő Felségének bizonságot tenni,
 az ő szolgájának ártatlanságáról, s' magát akképpen meg di-
 csőíteni a' mintlón. Dan. 6. v. 25. 26. 27.

M A S O D I K H A S Z O N, V I G A S Z T A L A S .

Boldog az a' lélek, a' kiben Istennek tetsző igaság találta-
 tik, mivel emberi kéz által meg orvosolhatatlan, reménség fe-
 let való veszedelméből is az Ur jó akaratja szerént folyo sza-
 badulását várhatja. Jelei ennek az Istennek tetsző igaságnak.
 1. Hogy ha a' Léleknek Istenével békesége vagyon, annyira
 hogy háborúságban is az Isten dicsőségének reménségével
 meg erőssítetvén, bátorsággal mehet Istenhez. Rom. 5. v. 2. 3.
 Es mivel immár Istennek bűn bocsáto, kegyelmét érezvén

meg

meg ujult, azért könyörög Istennek, hogy a nyomorúságok
vizeinek áradási ötet el ne borítsák. Solt. 32. 5. 6. 2. Ha
ki a' jesus Christusnak meg nyeresében, inkább gyönyörködik
s' dicsekedik, hogy nem e' világnak minden javaiban, magáé
ki tágván az igazságból, egész igazságát a' Christusban valya,
hogy talátsák igaznak a' Christusban való hit által. Phil. 3.
v. 8. 9. *Mivel hogy ninesen nekem igazságom, mely az törvényből vol-
na, hanem mely a' Christusban való hit által ragyon, az az Istenből való
igazságom hit által.* III. Ha ki az Istennek előtte igazságban
jár tökéletes szível, azt mivel az mi jó az Ur előtt. Ugy hogy
nyomorúságos inségében is, hitnek általa az Ur eleiben mer-
je támasztani s' terjesztani szívének valóságos igazságát. mint
Ezechiás nyomorult betegségekben. Efa. 38. v. 3. *Kerlek Uram
emlékezzél meg arról, hogy én jártam te előtted igazságban, és tökéletes
szível.* Dávid vízföntag Solt. 43. v. 1. *Itély meg engemet Isten.*
IV. Ha ki nem fél senkinek kárhoztatásátul, meg nyugodván
abban hogy a' Christus ötet meg igazította. Rom. 8. v. 33. *Ki-
csoda a' ki vádolta az Istennek választottat? Az Isten a' ki meg igazít.*
El-is hitre egyszersmind, hogy sem halál, sem élet, sem jelen
valok, sem következők, és semmi teremtettt állat, ötet el
nem szakáshatya az Istennek szerelmétől. Rom. 8. v. 38. 39.
V. Ha ki hitből él, nem flet sem valami magaságra az Istenen
s' igiretin kívül, elméjét nem veti. Hab. 2. v. 3. 4. A' nyo-
morúságban-is nem azokra néz a' mellyek látnak; hanem a'
mellyek nem látnak, mivel azok örökké valok, 2. Cor. 4.
v. 17. 18. Mellyekre nézve a' hit a' hosszú szorongatások
között mutattya ki magát. jelen. 13. v. 10. *Itt teszik meg a' Szen-
teknek hitük és békeséges társaságok.* Innét mondatik Moyses felől
hogy hitnek általa kívánt inkább az Isten népével nyomorgat-
tatni, hogy sem a' bűnnek ideig való hasznával élni. Sid. 11.
v. 25. VI. Ha kiben az Ur kegyelmének, ez gyümölcssei
egyben fűzöttek, hogy a' kit Isten meg igazított, meg-is di-
csőitette, az az a' léleknek gyümölcseivel, mint örök életnek
fengéivel, peccsével meg erőstítette, mint ezt kiadta Sz. Pál.
Rom. 8. v. 30. *A' kiket meg igazított azokat meg-is dicsőítette, vi-
lágoson magyarázza.* Eph. 1. v. 13. 14. Ugyan is a' kinek igaz-
sága a' Christus, Szentsége is annak; Ugy annyira hogy ha-
valaki közre mondgya a' Christushoz s' letetségben jár, hazud-

Gyon az, és igazságot ne cselekedgyék. 1. jan. 1. v. 6. Mely igazsághoz kiváltképpen való jó és szent munkák kötetettek csoportoson, Esa. 33. v. 15. *A' ki igazságban jár igazat szol, a' ki megálllya n' csalárdságban való nyereséget, a' ki kezét meg oltalmazza az ajándék vételétől, a' ki bé dugja az ő fülét, hogy ne halljon kegyetlenséget, és az ő szemét bé fogja hogy ne lásson gonoszt.*

H A R M A D I K H A S Z O N I N T E S.

Intetnek ez tudománybul. 1. A' kik még az igazságot magokban nem ismerik, igyekezzenek ezen bgygy meg szerezék az Ur kegyelme által. *Eszközök.* 1. Meg kell embernek magát ismerni, hogy szegény, nyomorult, mezítelen jelen. 3. v. 17. Nincsen igazsága ő magában. Phil. 3. v. 9. Meg kell ő magát tagadni, a' ki a' Christushoz akar menni Matt. 16. v. 24. Egyéb aránt mikor valaki az ő tulajdon igazságát állítja, az Istennek igazságának magát az alája nem adhattya Rom. 10. v. 3. 2. Az Istennek igiretire kell nézni, a' melyekben az Istennek Christusban való jó akarattya ki tétetett a' mi meg tartásunk felől. Szent János Evgéliumának harmadik részének 17. 18. verfeiben, így szoll Idvezítőnk: *Mert nem azért bocsátá Isten az ő Fiát e' világra hogy kárhozza fűk e' világ ő általa. A' ki hiszem ő benne, el nem kárhozik, a' ki pedig nem hiszem immár el kárhozotta Mert nem hitt az Istennek edgyetlen egy Fiának nevében. Ugyan is a' kik az Istennek beszédét halgatták, és meg artyák azok boldogok. Luk. 10. v. 28. Mert azok nem látnak halált, és kárhozatra nem mennek. Jan. 5. v. 24. Bizony bizony mondom nektek, a' ki az én beszédemet halgattya, és hiszem annak a' ki engemet el bocsátott, örök élete vagyon, és kárhozatra nem megyen, hanem által ment a' halálból az életre.* 3. Hinni kell ennek az Idvezítő Christusnak s' ő benne, kit az Ur Isten meg szentelt s' oly cselekedetekkel meg ékesített, hogy bizonyosan hiheffen ember azoknak, ha szintén a' Christusnak nem akaána is hinni. Jan. 10. v. 37. 38. *Ha az én Atyám cselekedesit nem cselekefsem, ne higgyetek énnekem. Ha pedig azokat cselekefsem, ha nekem nem akartok is hinni, higgyetek a' cselekedeteknek, hogy meg tudjátok és higgyétek, hogy az én Atyám én bennem, és én ő benne.*

Másodszor intetnek azok, kik már magokban az igazságot szemlelik. 1. Minden tellyes erejekkel azon legyenek hogy az ő hiteket ékesítsék meg jó cselekedetekkel, tudomán-

nyal. Szeretettel, hogy meg ne űtközzenek, és az Isten Országában való bemenetelre, bőséges alkalmatosságot nyerjenek. 2. Pet. 1. v. 10. 11. 2. A' jonak és gonosznak megváltására. gyakoroltatott érzékenségeket szerezzenek, hogy ugyan mint egy jó szokásban vegyék a' joban való ferénységet, Sid. 5. v. 13. 14. 3. Az igazságot bé vévén, szeretetben mindencstől fogva nevedegyenek abban a' ki fő tudni ilik az Christusban, a' tagoknak mérték szerent való belső cselekedeteknek ereje által. Eph. 4. v. 15. 16. Miglen jutnak minnyáján az hitnek és az Isten Fiának elméretinek edgyeségére: tellyes férfiakká lévén az meg öröködött Christus állapotjának mértéke szerent. Eph. 4. v. 13. Hogy így a' ki igaz igazittatásék meg ez urán is. jelen, 22. v. 11. Ez uton légyen az igaznak fundamentoma örökké való. Péld. 10. v. 25. Adgya meg az Isten az igaznak valamit kíván. Péld. 10. v. 24. Szabaduljon ki az igaz a' nyomoruságból. Péld. 11. v. 8. Virágozzék az igaz mint a' zöldellő fa v. 28. Légyen az igaznak gyümölcse az életnek fájának gyümölcse v. 30. Amen.

Tekintetes Nemes Nemzetes Uri Férfiak, Uri Aszfzonyok, közöleg a' Christusnak vérével váltot házának hűséges tagjai, kik ez izomoru temetési Pompának elő viteleiben jelen vadatok; Forditom beszédemet ez Nehai Nemes Nemzetes, UJLAKI EERENCZnek Istenes nagy reménségű Ifjúnak földben bé takarításbéli alkalmatosságára, nyomozván őbenne is az Ur szeretetinek gyönyörűséges gyümölcsit, a' Daniel példájával. 1. Az Istennek szövetségés népe között, s' annak is Nemes Királyi Neméből való vala a' Daniel Dan. 1. v. 3. Ez is az Istennek népe között, s' annak is regi tős gyűkeres Neméből való Nemes Ifju vala. 2. Arra választott vala Daniel, hogy tanítatnék a' Chaldaeusok nyelvére, bölcseségre ékesen szollásra, és a' Király előtt való rendes szolgálatra Dan. 1. v. 4. Ez is idejekorán Nemzetes Szülétül úgy kezdett vala neveltetni, hogy mind az Istenes tudományban lelke javára, s' mind a' külfő render néző bölcseségben, lenne alkalmazos a' jó Istennek tisztessége terjelztésére. 3. Az Isten bölcsé tőtte vala Danielt, minden Chaldaebéli Bölcsék felett; mert az tiékos álmot is meg magyarázá Nabugodonozornak. Dan. 2. v. 47. Az Christus felől is igen világossan szolla. Dan. 9. v. 24. 25. Ez is

az Isten lelkétől bölcsé tértetett vala, mert Isteni félelemmel tellyes vala, mely az igaz bölcseségnek kezdeti Peld. 1. v. 7. Szerette s' tisztelte a' Christusban való lelki bölcseséget, mely az ő fejének tellyes kedvelését, és igen szép Koronát adott, mint így írte Isten. Peld. 4. v. 8. 9. 4. Danielre sok Isten néz vala a' Király Udvarában; mivel hogy neki jó szerencsésen lőn dolga Darius Országában, és Persiabeli Cyrusnak Országában Dan. 6. v. 28. Erre is édes Attyának Udvarában többire mindeneknek szemek, Oh mely nagy reménységgel s' szív béli szakálással függésztetett vala! reménlven hogy Nemes egész Udvarának tündöklő szeme, s' tüköre lenne. 5. Daniel az ő Istenéhez hűséges volt Dan. 6. v. 3. 4. elannyira hogy még az Oroslányok vermem szaksztotta meg az ő hűségét Dan. 6. v. 10. Ez is hűséges volt Istenéhez, s' igaz vallásához, nem akarván más Istennek áldozni; s' nevét is ajákira venni, mint szoll Dávid maga felől. Solt. 16. v. 4. Mutogatta szép jeleit, hogy Istene véle lévén a' kesértetekben is, továbbá is lelkének hűségét meg tartotta volna. 6. Danielnek az ő ki szabadulásában is dicsőített az Ur Isten, mert az ő Istenéhez igaz hűségét látván a' Király, s' egyszersmind az Ur Istennek nagy gondgyát s' szabadítását az ő szolgája körül szemlélvén, irat a' Király minden felé: hogy Országának, s' Birodalmának minden rendei félték és rettegjék a' Daniel Istenét Dan. 6. v. 26. Aldott is volt s' léfzen is mindenütt az Danielnek emlékezeti. Dan. 12. v. 13. *Este Daniel meny el a' te határodig, és el nyug szol és állasz a' te állapotodra a' napoknak végén.* Ennek is az ő meg szabadulása dicsőíti az Istent. A' kik az ő beregségében, s' e' mulando életből való ki költözésében elkövetett maga vífelesét említhetik; méltán dicsőíthetik az Istent, ki ily jeles Iffjunak, ez áll orczás világnak, színes gyönyörűségétől, ily könnyű és dicsőreter megvalást engedett. Mond valaki e' világ rézéről. 1. Nem szabadítá meg az ő Istene ez emlékezetes Iffjat a' szomorú halálnak töriből, a' mint im meg teszik. Felelet. Az Ur meg szabadította őtet a' halálból, mert él az Urnak orczája előtt, úgy mint ki még világi életében a' Christusban élt s' a' Christus is ő benne. Jan. 6. v. 56. Mely élet örökké való Jan. 6. v. 54. A' min azért el a' Christusban, meg is holt a' Christusban, s' boldog, mert meg nyugott fáratságuul, s' az ő cse.

ő eselekedetinek jutalma követte őtet, mint szokott lenni dol-
gok az Urban meg holtaknak. Jel. 14. v. 13. 2. Iffju s' meg
éretlen korában lett halála? Felelet. Megérlelte az Ur Isten;
Ugyan is niniesen az Istennek eselédi között ki el nem végezne
életét. Mert az gyermek száz esztendő korában hál meg, a' bűnös pe-
dig ha száz esztendős léfzen is meg alkotatik. Esa. 65. v. 20; 3. Szép
jolzágu ifjú volt. Felelet. Szébbet adott az ő Ura nekie, mi-
vel Urát hűséggel szolgált a' kevésben hű lévén, már sokra bi-
zattatván bé ment Urának örömében. 4. Sokakat el faradott
lelkű szüleiével meg szomorított? Felelet. Örvezdzeri Men-
nyei Anyát s' az Istennek szent Angyalit, kik nem csak meg té-
résén; hanem Menyben bé vitetetésén örülnek, szent Izo-
kafok szerént. Luk. 15. v. 7. 10. Örülniek kell nékiek-is a' so-
morúság között s' Isten tanácsán meg nyugovo lelekkel; kell
Isteneknek ajánlani, ez Istenről vött kincsét, tudván hogy y mi-
kor Istennek kész szível adgyák, magoknak is meg tartásák.
Sid. 11. v. 19. Egy szempillantásig tart az Ur haragja, és örök-
ké való az ő jo akaratja: Estve síralom vagyon és jeggel öröm.
Solt. 30. v. 6. Tinéktek is meg léfzen az öröm, kik közelebb
meg szomorodtatok. Ha mikor az Isten ez szomorúság által
fűletekben sugja, hogy ő hozzá szívesben térjete, ő Felsége-
nek engedelndetek s' tisztelenditek; békéségben végeztetek el
napjaitokat, s' esztendeiteket gyönyörűséges dolgokban,
az Urnak igireti szerént. Job. 36. v. 11. Vigye elő az
Ur, s' végezze el idejében a' jot kegyelmesen lel-
ketekben közönségesen. Amen.

GENEALOGIA.

EZ NEHAI

Tekintetes és Nemzetes Bocskai Ujlaki FERENCZnek utollo, s' vég tiszteffége, a' régi dicsiretes szokás szerént, minek előtte nyugodalmának helyére bé szállana, illik hogy ki szolgáltatásék, testi Genealogiájának elő számlálásával.

Az Tekintetes és Nemzetes Bocskai Ujlaki
Ferencz,

Az Atyái ágrol így vőtt eredetet: Volt meg régen egy Bán Miklos nevű Ember. Ennek Fia volt Keled.

Kelednek voltak négy Fiai: kik felnevedvén, Király szolgálatyára mentenek, és neveztettenek Bocskaiaknak.

Miklos, a' nagyobbik maradott azon nevezetben. Kinek Fiai lévén, nagy Uri rendek, voltak közzülök, Præpostok, mint Bocskai Miklos, ki Egri Præpost volt. Ez Familia deficiált Bocskai Gáspáron. Jóságga maradott az Ujlaki, és Anarcsi Familiára.

Antal, a' második, vitézül viselve magát,
jámbor

jámbor Szolgálatyával nyert magának jofzágot, és azzal edgyütt más nevet, mert Tegzes Antalnak hivattatott. Ennek lako helye volt elsőben Berents. Ez Tegzes Familia deficiált elsőben, mert Tegzes Sándor, ki utolsó volt közzülök, a' Tolvajoktul meg öletett.

Iános, a' harmadik, jámbor Szolgálatyával nyerte volt magának az Anarcsi jofzágot. Maga is az után neveztetett Anarcsi Iánosnak. Ez Anarcsi Familia sok esztendőig virágozván, végre deficiált Anarcsi Iánoson, jofzága maradván az Ujlaki Familiára.

Dienes, a' kisebbik, a' Királyt hűségesen szolgálván, találta magának, egy ujjának, Királya mellett való elszakadásáért, az Ujlaki jofzágot, és ugyan a' Királytul neveztetett Ujlaki Dienesnek. Ez Familiából származtanak nagy megtoságos emberek, Liber Bárok, ugy mint, Ujlaki Miklos, Nador Ispán; Ujlaki Iános, Vaaczi Püspök. El végre, volt ebben a' Familiában egy Iffju Legény.

UJLAKI JANOS nevű, ki csak huszon két esztendőskorában holt meg. Ennek maradt volt egy kis Ujlaki Mihály nevű, neveletlen fia. Ki idővel fel nevékedvén, vót magának feleséget, a' jo emlékezetű Részegi familiából, Részegi Ka-

rát: Ettől volt Ujlaki Mihálynak egy fia, maga nevére, Ujlaki Mihály; Ez fel nevedvén, vőtt Feleséget, Először. A' boldog emlékezetű Kun familiából, Kun Barbárát. Mely Kun Barbárául lőttenek Ujlaki Mihálynak két fiai: ezek tudtillik, Ferencz, és Mihály. Kik között Ujlaki Mihály, a' kisebbik, a' méltóságos Urnak, régi Homonnai Györgynek szolgálatyában, jeszenő alatt veszett a' harczon.

Ujlaki Ferencz, a' nagyobbik, fel nevedvén, dicsiretelen viselte magát, a' nagy emlékezetű méltóságos Báthori Fejedelmet dicsiretelen szolgált. Az után, a' noldog emlékezetű öreg Rakoezi Györgyöt Uraságában, Udvari Kapitányságával szolgált. Feleséget vőtt volt magának, a' jo emlékezetű Brutocsi Horváth familiából, Horváth Annát. Ettől voltak gyermeki, de meg holtanak, hanem maradott volt egy fia, kinek neve volt Ujlaki László. Ez fel nevedvén, vőtte volt Feleségül, a' Nehai Nemzetes Máriási György Leányát, Máriási Sufannát, kivel nyolcz elzindőket élven magtalanul meg holt.

Másodszor. Kun Barbára meghalván, vőtt ismét magának Feleséget a' Vitányi familiából, Vitányi Sophiát. Ettől lőttenek Ujlaki Mihálynak, három fiai: István, Iános, György, és egy Leánya

Leánya, Ersebeth. Ujlaki István, János, és Ersebeth, meg holtanak, hanem Ujlaki György, a' kisebbik maradt egyedül meg, a' meg említett familiából. Kit Isten fel nevelvén, vette magának feleségül, Komlosi Tamás Leányát, Komlosi Máriát, körül lőtte nek hat gyermeki: úgy mint, négy Fiai, s' két Leányi. Három fiai, és egy leánya, apro korokban meg holtanak.

Egy Leánya maradt, Ujlaki Ersebeth, kit Isten fel nevelvén, adta Házas Tarsul, Nemzetes Cserneki Dersöfi Istvánnak, kit Isten meg eddig életben meg tartott.

Egy Fia is, UJLAKI FERENCZET, utollyára adott volt Isten. Kit Isten, tizen hét elztendőskoráig, s' tíz napig, előttök virágoztatván, a' szomorú Halál által, e' világból kiszollita, szertelmes Szülőinek koporlojojáig el nem felejtendő keserűségekre.

Az Anyai ágrolig vőtt eredetét: A' régi Nemzetes Tarpai familiából volt egy Ember. Tarpai Mihály nevű; ki Király előtt való hűséges szolgálatyával találta volt magának a' Komlosi jószágot, nevezve edgyütt. Ennek voltak két fiai: Miklos, és Tamás.

Miklos, a' nagyobbik, az után neveztetett;

Urgon Miklósnak; kinek maradéki fok ágakra terjedtenek.

Thamásnak, a' kisebbiknek, voltanak két fiata: András, és Mihály.

Komlosi Mihálynak, a' kisebbiknek, voltanak fiai, kik ismét fok ágakra terjedtenek.

Komlosi Andrásnak, a' nagyobbiknak, voltanak öt fiai: Első, Komlosi Thamás, ki, a' melleságos Groff Nádasdi Komornikja volt. De megholt, s' magva szakatt.

Második, Komlosi Ferencz; Ennek is magva szakatt.

Harmadik, Komlosi Mihály; Ez is a' melleságos Groff Nádasdi Vdvari Hadnagya volt. Megholt, magva szakatt.

Ötödik, Komlosi György; Ennek voltanak két fiai: Komlosi Farkas; Ez a' Komlosi Farkas volt Nemes Bereg Vármegyei Vice Ispán. Ez, meghalván, a' fiui ágon deficiált.

Komlosi Menyhárt.

Negyedik, Komlosi János; ki fel nevezkedvén, vőtte magának feleséget a' boldog emlékezetű Szürtei familiából, Szürtei Juliánát. Ettől voltanak Komlosi Jánosnak négy fiai: Máthé, János, Albert, és Sebestyén: Ezek fel nevezkedvén, Albert, Munkács Várában fő tiszter viselvén megholt. A' fiui ágon ez is deficiált.

Sebe-

Sebestyén, vőtte magának feleségül, a' régi jo emlekezetű Vitez Nagy Ugrai Sándor Leányát Ugrai Annát (Ugrai Annának pedig édes Anyja, ugy mint az Vgrai Sándor Vram Felesége, Vjhelyi Anna, az Vjhelyi János Vram Leánya.) Vgrai Annátul volt Komlosi Sebestyénnek két fia: Thamás és György. Komlosi Sebestyén, a' Battyához, Komlosi Farkashoz hasonló tisztet viselve, magajavaiért a' Tolvajoktul meg öletett. Két fia felnevekedvén, Komlosi Györgynek, (a' kisebbiknek) voltak sok gyermeki, kik közzül csak egy él, Komlosi Mihály.

Komlosi Thamás, (a' nagyobbik fia Sebestyénnek) vőtte feleségül, Kerepecsi Katát, a' jo emlekezetű, Farnasi Péter unokáját.

Ez a' Farnasi Péter, vőtt volt magának feleséget, a' Zai familiából, a' Néhai Tekintetes Nagyságos Zai Mátvás Leányát, Zai Katát, melytül volt két gyermeke: edgyik Fiu, s' a' másik Leány.

A' fiának neve volt, Farnasi István; Ennek maradéki a' Cassai Gyarmathi János Vram mostoha fiai, a' kik nevezetnek, (az Vgocsában lakó Farnasiaktul való meg különbözteséert) Gut Farnasiaknak, mert ott volna derekas lakó helyek, de most Madán laknak. Ez a' Gut nevű hely pedig vagyon Bereg Vármegyében.

A' Leánynak neve volt Farnasi Frušina. Ezt vőtte volt feleségül Kerepecsi György. Ennek Leánya Kerepecsi Kata; Ennek voltanak három serjei:

Az első, Somogyi Lukács; ettől volt egy fia: Somogyi Gábor: ez valami rossz emberektől, komlóson, meg lövöldöztek ártatlanul, kiért az Anya haláláig keserge.

A' második, Sándor Thamás. Ettől volt egy Leánya, Sándor Erősbeth; ezt vőtte volt feleségül, Kende András. Ennek fiai ezek:

Kende Márton.

Kende János.

Kende Ferencz.

A' harmadik, s' utolsó, Komlói Thamás.

Komlói Thamással is, Kerepecsi Katának, a' fellyebb említett Farnasi Péter unokájának, nem maradt több, hanem csak egyedül, a' mostan kesergő édes Anya, KOMLOSI MARIA,

KOMLOSI MARIAT, Istennek rendelése szerént, a' Tekintetes és Nemzetes Bocskai Ujlaki György elvőven Házas Társul, Isten négy fiakkal, és két leánnyal meg látogatta vala: kiknek negyét meg külded idejében, Isten ez világból ki fzoitotta.

Az ötödiket Vjlaki Ferenczet, edgyetlen edgy
jo er.

TEMETESI POMPA.

107

jo erkölcsű fiokat, szinten leg uirágzobb részé-
ben életének, a szomorú halál által, imé ki ízo-
litotta: Hanem még Isten, ingyen való kegyel-
méből meg hadta szemei előtt edgyetlen egy LE-
ANYOKAT, Tekintetes, és Nemzetes Cser-
neki Dersőfi István Uram Házas Társár, UJLA-
KI ERSEBETHET, ki az ő édes meg keseredet
Annyával, ez jo emlékezetű Nemzetből szár-
mazott, jo erkölcsökben neveltetett, Isten-
ben boldogul ki mult jo hírű edgyetlen
egy önszének meg hidegedett teste
felett kesereg.

HATO.

H A T O D I K P R Æ D I K A T I O.

Mellyet

A' Tekintetes és Nemzetes Bocskai Ujlaki Ferencz meg hidegedett testének tilztesseges el-
takarításakor, 17. Septembris, a' Templomból ki mara-
dott sokaság előtt, tört. M. TEREMI ISTVAN,
Szamos Ujlaki Prædikátor.

P R Æ A M B V L V M.

A' kegyelemfizerént, az örök idveffégre hivata-
los keresztyének! a' meg römlött természet
fizerént pedig halando emberek! kik mostan a' bá-
natnak és Izomoruságnak hajlékátul, ily szepen,
felesen, és nagy seteggel, a' jó reménységű Néhai
Tekintetes és Nemzetes Bocskai Ujlaki Ferencz-
nek meg hidegedett testét, az ő boldog cseinek
nyugovo és aluvo kamarájokhoz &c. melyben
majd a' boldog fel támadálnak reménysége alatt be-
tétettedik; kétfertetek. Tudom hallottátok, mikor
ama meg élemedett Vén jámbor Pátriárcha, a' já-
kob, világi életét le tőtte volna, s' ez világból ki
mult

mult volna. az ő szerelmes Fia, a' Joseph, és ennek Bátyjai, fel készűlnek, hogy edes Attyoknak testamentum tettele szerént, testet fel vevén, Ægyptumból Canahán tartományába vigyék, és abban a' koporlóban, mely vagyon a' Makpélának mezején, az ő eleje közzé, temessék. Gen. 49. v. 29. 30. 31. 32. Mellyet meg értvén az Ægyptumbéliek, a' Pharaoh szolgái, az ő háza népének, és az Ægyptum földének minden Veneijának feletre, sok szekerek, és lovagok, és feletre igen nagy sereg, fel gyűlekeznek, hogy tisztelességet tegyenek a' Jakob Pátriáráának: a' Josephel, és az ő Bátyjaival edgyütt el kísérik a' testet színtén az ő temető helyére Canahan földébe. Gen. 50. v. 7. 8. 9. &c. Ugy látom, Jesus Christus szerelmese, hogy ti is ezen Ægyptumbélieknek jó példájokat követvén, fáradságtokat nem szánjátok, hanem, Vének, Ifjak, Férfiak, és Aszszonyi állatok; &c. szép felesen, és nagy sereggel, messzszűnnen is fel gyűlekeztetek, hogy az Istenben kegyessen élt, a' Christusban boldogulki mult, (nem Vén Pátriáráának, hanem) Ngahai Tekintetes Nemes Nemzetes Böcskai Ujaki Ferenecznek, nagy reménségű Ifjunak, meg hidegedett testének el takarításában tisztelességet tegyettek, és az ő boldog eleinek temető helyére kíséritek.

jétek, s'ennek alkalmatosságával, az Isten igéjéből, idvefféges Prædikációkat halgathatnak. Nagy kegyesség Istentekhez tőletek; és a' szomorú halál által ki vágattatott, Nehai Tekintetes Nemes Nemzetes Boescai Ujlaki Ferenczhez, nagy szeretet, és jó akarat. A' ti fáradságos jó akaratotokért, azt mondom tingtek, a' mit Dávid a' jabs Géládbelieknek: 2. Sam. 2. v. 5. 6. *Aldottak vadok ti az Urtól, kik ezt az irgalmaságot cselekedtetek &c. cselekedgyék az Ur-is ti veletek hasonló irgalmaságot.* Vegzetre, hogy a' bánatnak és siralomnak házául, eddig való jóveteletek haszontalan ne legyen mivel az Ur Temploma, bé nem foghat ennyi sokaságot, és az Istennek sz: tiszteletire rendeltetett mái nap is úgy kívánja, rövid tanításfészek az életnek könyvéből, a' Szent Írásból; mely hogy legyen a' teremő Istennek dicsőiséggere, és a' mi lelkeinknek épületire, alázzuk meg minnen magunkat a' földnek poráiglan, s' könyörögjünk ilyen keppen szolván: Vegheterlen bölcsességű, nagy erejű, nagy hatalmu, mindenekkel szabolon biro jehova. &c. &c.

Textus. Efa. 40. v. 6. 7.

A' szö ezt mondgya vala: Kiáltis. Es mondék: Mit kiáltisak? Minden test olyan mint a' fű, és annak szépsége, mint a' mezsei virág. Meg szárad a' fű, a' virág le esik, mikor az Urnak szele fuvall arra. Bizony olyan a' nép, mint a' fű;

Azokos

AZ okos lélekkel meg ékesített ember, a' miképpen hogy e' földön lakozó minden teremtettt állatok között leg nemesb, a' kinek mindennek kedvéjért teremtettenek, azonképpen az ő testének, s' minden tagjainak, szép és ékes épületivel felül halad minden teremtettt állatokat, annyi-
ra hogy nem ok nélkül mondatik az ember, *Kis Virágnak*: mert valami jó, és méltóságos dolgok egyéb dolgokban széllyel találtnak, azok mindenestül fogván, egyűvé rekesztesnek az emberben. Ennek a' szép teremtettt állatnak, mind lelke-
re, s' mind testére nézendő méltóságát, kicsoda foghatná be elméjében, sokkal inkább, vallyon s' kicsoda beszélhetné ki. Ezeket az Ur Isten, úgy edgyesítte vala az emberben, és egy-
ben úgy kötötte vala, hogy ha a' bűn, az ördög irigysége miatt, az embert meg nem sebhethi vala, el válhatatlanul ed-
gyűtt maradhatnak vala, és egy mástul el nem oldatnak vala. Ennek teremtetése felől, még a' Szent Háromság egy Istenség-
is tanácskozik. Gen. I. v. 26. A' Király Prophéta pedig nagy dicsirerekkel magasztalja az embernek méltóságát. Psál. 8. v. 6. &c. S' azt mondgya: *Noha valamennyire kisebbé terem-
tette az Angyaloknál, mind azon által dicsőiséggel, és tisztességgel meg-
ékesítette, minden keze munkáin Urrá tette, &c.* De, noha ilyen nagy és méltóságos teremtettt állat az ember, mindazáltal, felet-
te igen romlando, és változando az ő sorsa, és hamar el furo az ő élete. Mert noha halhatatlansággal, eredendő szentség-
gel, és minden lelki jokkal fel ékesítettett az ember, és a' pa-
radicsomban, mint egy ékes és ki nyílt Lilium szál el plántálta-
tott vala; de amaz irgy Sáhán, meg irigyelvén az ember bol-
dogságát, ki metszé az ő alnoksága által, a' halhatatlanságnak mezejéről, és ki vetetvé, a' gonossággal meg rakodott világ-
nak, bűnök miatt meg soványodott tövissé pusztájára, holott már az ember, nem csak bővölködő háboruságokkal, hanem felette igen rövid életű. Job. 14. v. 1. 2. Olyan mint az ár-
nyek, hamar elmulo. Psalm. 144. v. 4. Mint a' pára. Jac. 4. v. 14. Sőt minden test olyan mint a' fű, és az ember dicső-
sége mint a' mezei virág, &c. a' mint a' lezskében lévő Isten parancsolatjából lőtt Prophéta tanubizonyág teteléből meg-
teretlik.

Az Igéknek két Részei vadnak,

1. A' tanubizonság felől való parancsolattya Istennek a' Prophétához. v. 6. *A' Izo ezt mondgya vala: Kiáltis. Es mondek: mit kiáltisak?*

2. Az ember életének, sorsának változandóságául, és romlandóságául való bizonság tétele a' Prophetának: *Minden test olyan mint a' fű, &c.*

A' szomorú alkalmatosság úgy kívánván, a' Leczkének első Részét, nem illetem; hanem csak szintén a' másodikról szollok: Es hogy hasznosabb épületefebb légyen tanításom, a' Leczkének Második Részét, kérdések szerént magyarázom, míg a' tudományra mennek.

I. Kérdés: Mit ért itt a' Prophéta a' testen?

Felelet. Nem érti itt a' Prophéta a' testen, az oktalán állatoknak, Vadaknak és madaraknak hufokat, és testeket, mellyel az emberek, vadak, és madarak élnek; hanem ért közönségesen minden embereket, a' mint az Istennek lelke önön maga ezt így magyarázza, ezen szent Leczkében mikor így szol: *Bizony olyan a' nép mint a' fű.* Hasonló szollásnak formája vagyon másutt is az írásban. Gen. 6. v. 12. *Minden test meg fertőzötté vala az ő utát.* az az, minden ember. Lásd Aét. 2. v. 17. Róm. 3. v. 20. Így, értjük már, hogy az ember az a' test, melyről a' Prophéta szoll, még pedig minden ember: mert közönségesen mondgya: *Minden test olyan mint a' fű.*

II. Kérdés: Miért hasonlítottatik az ember fűhöz?

Felelet. 1. Az ő eredetire nézve; A' fű eredetét vésszen a' földből, a' pástiból, mely nagy szépen, gyengén nő ki az ő idejében: Így az ember az ő első eredetire nézve földből való: mert a' mielő Atyánk Adám, a' földből vőn eredeztet. Gen. 2. v. 7. *Formálá pedig az Isten az embert a' földnek porából.* Ezért mondá Isten a' mi első Atyánknak az eset után: Gen. 3. v. 19. *Földelészessz, mert abból vétetél. Por vagy es porrá kell lenned.* Ezt tudván Abrahám, magát pornak és hamunak mondgya; Gen. 18. v. 27.

2. Szerző okára nézve; A' föld, nem ő maga, Isten gondgya vilétele nélkül, teremteté a' fűvet, hanem Isten parancsolattyaiból. Gen. 1. v. 11. Így az embert is nem ő magában producálá a' föld, hanem az Isten formálá a' földből az ő képe-re az Adámot, Adámnak oldala csontyából Evát, ezt mond-

mondván nékiek: Gyümölcsözzetek, sokasodgyatok, és tölcseitek bé a' földet. Gen. I. v. 28.

3. Allapattyára nézve; Ha meg hányod veted, valoba hasonlo az ember a' fűhöz, az ő sorsára és allapattyára nézve, a' mint a' következendőkől ki tesszik: 1. Láttjuk tavaszi időben, a' fűvek minden rendbéliék, holedgyik, hol másik; s' ki elébb, s' ki utolb, a' földből nagy szépen s' gyengén kezdenek csirázni, ki jöni, lassan lassan fellyebb nevedetni, magokat kőlömb kőlömb formában és színben változtatni, gyönyörűséges szagokkal illatozni, és az embereket, edgyik a' másiknál közzülök szépségével, hasznaival, és jo illattyával fellyeb gyönyörködretni; végezeire, virágozni, és jo ízű gyümölcsöt teremteni: Igy az embereket is láttják az Istennek rendeléséből, kit elébb, kit utolb, az ő Annyok méhéből, nagy szépen, es gyengén születetni, lassan lassan fellyeb nevedetni, kőlömb kőlömb féle állapotban, és erkölcsben változni, sok szép jószágos cselekedetekkel, ugy mint, eszszel, elmével, okossággal, bölcseséggel, ferénységgel, engedelmeséggel, kegyességgel, jo igyekezettel, &c. az ő edes Attyok, s' Annyok, és kedves attyafiai előtt, sőt idegenek előtt is illatozni, félni, tündöklenni, és edgyik a' másiknál fellyebb szerettetni, virágozni, és Istennek jo ízű gyümölcsöt teremteni. 2. A' fűveknek nincsen semmi bizonyos megmaradando állapattyok. A' napnak hevességétől bántattatik nappal, éjjel a' holdnak árthatmas hideg nedvessége bántja; a' meleg szelektől, s' a' hideg dér szelektől, ide s' tova hajtogatatik, zápor és jég esőktől, embertől, és mindenféle állatoktól, mind a' földig le tapodtatik, szaggattatik, le vágattatik: Igy az embernek is világon valo életének, semmi bizonyos allando s' megmaradando állapattya, forsa nincsen, mint erről tanubizonyoságot részen, ama világ példájára meg erősítetett győzedelmes Vitéz, job Patriáácha. Job. 14. v. 1. 2. *Az Asz. szonyi állattul született ember rövid életű, és sok nyomorúságokkal borulkedő. Avagy miképpen a' virág mikélt ki nyilatkozik, ki szakasztatik, és el mulik mint az árnyék, és nem allando.* 3. A' fűvek noha néha mind a' földig ugy le tapodtatnak, a' kőlömb kőlömb féle szeleknek, vizeknek, &c. crejektől, hogy senkinek már azok felől semmi remensége nem lehetne; de még is gyakorra oly ked.

oly kedves és gyönyöréges idő éri őket, hogy fejeket ismér fel emelik, meg ujulnak, meg virágoznak, és gyümölcsöt teremnek: Így az emberek-is sok rendbéli nyavalyákból, az Istennek vidámitó, s' minden elalélt sziveket meg gyógyító, kegyelme rajtok fel derűlvén, fejeket szegények fel emelik, meg vigasztaltnak, s' virágoznak az Istennek színe és sekinteti előtt. kegyes és Istenes életet élvén, tellyes élerekben, és így az Istennek, jó izú gyümölcsöt teremnek tehetségek szerént. Ide való az Ezechiás Király példája, Eza. 38. 4. A' fűveknek mind a' felettéb való hévség, s' mind a' felettéb való nedveség, egy aránt ártalmas. A' hévség; mert a' fűvek meg szorulván, nem nevedkedhetnek, s' gyümölcsöt nem teremhetnek. A' nedveség; mert az, ha felettéb való, a' fűveknek magvok vagy gyökerek, meg rothadnak, a' gyümölcsözésre alkalmatlanok. Így az embernek, mind a' nyavalya, és nyomorúság, (mert a' hévségen az értetik) mind a' nedveség, azaz, a' telthi gyönyörűség. ártalmas. 5. Végezetre, hogy a' fűveknek minden állapottyátelő ne számlállyam, el jó az idő, hogy a' fűvek el végtére-is, avagy természet szerént meg agganak, kóroválésznek, avagy a' kaszas őket az ő éles kaszájával, minden válogatás nélkül le kaszályja, s' mint léfzen dolgoz? mindgyárt meg hervad, és így kicsiny idő alatt ugyan meg szárad, és ekképpen a' fűből széná, a' szénából por leszzen, nevét el változtattya, minden elebbi ékelsége, jó illatozása, semmivé leszzen, és a' mely földből vétetett, azon földé leszzen: Illyen az embereknek is az ő utollos állapottyok, sorfok, akar mint, s' akar meddig éllyenek, ugyan nem állhatnak meg, hanem eljövén a' könyörületlen halál az ő éles kaszájával, személy válogatás nélkül, mind felső also renden valokat, véneket, ifjakat, gyermekeket egy aránt le kaszál. Oh mint meg hervadnak mindgyárt? Sőt meg rutulnak akár mely tekintetes személyek-is, minden ő ékelségek, s' jó illatozo gyönyörűségek, dögge, bűdösséggé változik, annyira hogy végre nem embernek, hanem hamunak, pornak mondatik, a' mely földből vétetett, azon földé leszzen.

III. Kérdés. Az embernek szépségét avagy dicsőségét, miért hasonlított a' Propheta mezei virághoz?

Felelet. I. A' gyönyörűségre nevez; Micsoda a' mezei vi-

zei virágnál javalsznak idején szebb, kedvesebb, és gyönyörű-
 segefebb az emberek előtt: kiker az Isten úgy ruházott fel, hogy
 még Salamon is minden ő dicsőségével, sem féltet úgy, mint
 a' mezei virágocskák között edgyik, a' mint Christus Urunk
 szoll. Matc. 6. Ezek gyönyörűségek tekintetre, kedvelek
 illatozáfra, ugyan meg ujíttyák az embernek feje velejét jó il-
 lattyokkal. Ezekből szoktak a' Szűzek kolzoru közni, az Iste-
 nek fejeket ékesíteni, az emberek, kezekben csomóban körvén
 szokták vitélni, lőrházokban, jó illattyokért asztalokon, ab-
 lakokon tartani: Igy, micsoda lehet kedvesebb és gyönyörű-
 segelebb az olyan embernél, a' ki az ő gyermekségében, fel-
 serdült állapotában szép, úgy zöldellik, úgy virágzik és tűn-
 döklik, hogy ő fölötte mindennek oly reménységben vadnak,
 hogy az Isten Anyaszente gyházának igaz tagja, annak első segí-
 tője, gyámolítója, őrizője, az Isten parancsolatjának oltal-
 mazója, közönséges békefének meg maradására igyekező,
 hazája szerető, Istenfélő, Attya Annya s' Nemzetsége becsül-
 lő, jó erkölcsű, és minden jószágos cselekedetekkel virágzo.
 Ez ilyenekben, nem csak az Aryák Anyák, hanem meg az
 idegenek is gyönyörködnek, nem különben, mint a' jó illa-
 tu virágokban, kiválteppen, a' jó reménységnek bétellyefe-
 dését halattyák valamely Iffjában, annyival ki beszélhetetlen
 efféle virág szálakban való öröm, és vigaszt. 2. A' mikép-
 pen a' virág noha gyönyörködte az embereket, de azonban
 fölette igen gyengén kell őtet illetni, mert ha keményen bán-
 nak velle, meg ronszododik, és meg hervad: Igy a' Szüléket
 noha igen gyönyörködte az ő tőlők származott gyermekek:
 de mindazonáltal sok gondal és szorgalmatossággal kell őket;
 mint gyenge edényeket nevelni, hogy valami szerencsetlen-
 ségrajtok ne efsék. 3. A' miképpen a' virág, a' mely, reg-
 gel gyönyörűséges vala, ha le merítetik, csak egy orát is meg
 lankad, estve kelvén pedig, ugyan tellyésséggel el hervad:
 Igy az ember, ha annál szebb is, a' ki ma az ő életének gyö-
 nyörűséges virágjában vágyon, a' beregség által, hertelen meg
 lankad, és életének estvéjére, végére jutván, a' halál által ki-
 vágatnak, és meg hervad, oda minden szépsége. 4. Miheiyt
 a' jó illatu virágok le szakasztanak, és minden ő gyönyörűsé-
 gek, szépségek, jó illattyoka' mikor elváltoznak, az embé-
 rek, ke-

rek, kezekből-is ki verik, házokból is kivettetik: Így az emberek, kedves szép Ifjak, jó reménységű gyengé szép gyermekek, mely órában meghalnak, majd megint utolnak, bűdös dögge változnak, annyira hogy a' kikben az előtt, még az idegenek-is gyönyörködtek, még az édes Atyák és Anyák-is nem szenvedhetik látásokat, hanem koporofoban tételnek, bé szegeztenek, míg el nem temettetnek feire való házban, boltban, külön tételnek; Végre nagy keletűséggel a' földben temettetnek. Minden test olyan hát mint a' fű, és annak szépsége, mint a' mezői virág, &c.

T A N U S Á G.

Felelte igen romlando, változando, és hervtelen elmulo, az Isten képe re teremtetett, akar mely rendben és karban lévő embernek, e' világi életre, s' állapotja.

Az Elías Prophéta az ember életének s' állapotjának romlando és változando, s' hamar el mulo forsát, e' mi leczkénkben, hasonlatosság szerént nyilván tanítja, és állítja, a' mikor az emberi fűhöz, az ember szépségét és dicsőségét virághoz hasonlítja. Hogy az Istennek lelke, az ember életének romlando és változando forsát inkább le írassa, ezért sok külömb külömb fele el mulando dolgokhoz hasonlítja az ember életét. Ugy mint: *Arnyékhoz*, 1. Chron. 89. v. 15. *Pfalm.* 102. v. 12. 144. v. 4. *Job.* 8. v. 9. 14. v. 2. *Fűhöz*, és *Párához*. *Pfalm.* 102. v. 4. *Jac.* 4. v. 14. *Hamarel mulo Szélhez*. *Pfalm.* 78. v. 39. *Job.* 7. v. 7. *Alomhoz*. *Pfalm.* 90. v. 5. *A' Takácsnak gyorsan forgo karikájához*. *Job.* 7. v. 6. *Gyors pálya futóhoz*, könnyen folyó hajóhoz, és lebeffen repülő Sas keletyűhöz. *Job.* 9. v. 25. 26.

Oka a' Tanuságnak ez:

Mert az ember minden ez életbéli állandóságát az első emberben elvesztette; úgy annyira hogy a' ki a' teremőnek kegyelme által halhatatlan vala, az, az ördögnek inselkedése miatt halandóvá lón. a' ki minden fáradság nélkül élhet vala e' földön, a' földnek javaival, az immár fáradsággal és veritekkel élzi kenyerés; a' ki sok ideig bírhatta vala a' földet, és a' halálnak minden fájdalma nélkül, bé mehet vala az Isten országába, az immár csak jövevény, bujdoló mostan, nincsen egy talpaltni maradando helye, e' bűnök alatt nyegő földön, nem hogy állandó

állando háza, és öröksége volna, sőt keferves fájdalmaik, szív-
bágyasztó betegségek; a' végre a' szomorú halál által mehet
az Isten országába. Valóban bé tellyesedett az Isten fenyege-
tő szavainak igazsága, ki ezt mondotta vala Adámnak: Gen. 2.
v. 17. *Valamely napon éjened, a' tiltott fának gyümölcsében halálnak*
halálával balfz meg. Bé tellyesedett bizonyára, mert azt szent
Pál. Heb. 9. v. 27. *Elvégezett dolog az emberek között, hogy egy-*
szér meg halynak. Ec. Szent Dávid is, Psalm. 89. v. 49. azt
mondgya: *Nincsen az élők között a' ki meg nem halna, nincsen ki*
magát meg szabadíthatná a' koporsótól. Azt írja Mojses, hogy Adám
élt 930. esztendőket. Gen. 5. v. 5. Noé élt 950. esztendő-
ket. Gen. 9. v. 29. Mathufalem élt. 969. esztendőket. Gen. 5:
v. 27. de mindeniknek utánnaveti ezt: *Esmeg hala.*

Nézd meg a' régi több szent Atyákat is, kik az Istennek
baráti voltak; gondold a' Prophetákat; kik az Istennek hű-
séges Iro-Deáki voltak; szemléd meg az Apostolokat, és
Evangelistákat, kik a' mi édes Ildvezítőnket nagy hűséggel kö-
vették; Ezek is füvek voltak, meg hervadtanak, meg holt-
tanak, porrá lőtte nek. Kedvezés nélkül hát kit kit el hord
a' kegyetlen halál. Azt írja Mojses, Num. 21. v. 6. *A' inzes*
kigyok, kiket Isten bocsátott vala a' népre, mardosák vala a' népet, an-
nyira hogy sok nép meg halna az Izraelből; de az Isten Barátságának
Mojsesnek kedvezének: a' kegyetlen halál pedig még az Isten
barátinak sem kedvez: mert, meg hala Mojses is a' Moábnak
földén. Deut. 34. v. 5. *A' medvék nem kedvezének az Eli-*
sáust meg csufolo 42. gyermekeknek. 2. Reg. 2. v. 24. De ama
tisztelotes Vén Elisáustnak kedvezének: az irgalmatlan halál nem
kedvez a' tisztelendő Véneknek is: mert meg holt Elisáus is.
2. Reg. 13. v. 20. *A' kegyetlen Oroszlányok, az Assyriai Ki-*
rály, Samaria Városában küldött gyűlevész népében sokakat
meg ölének. 2. Reg. 17. v. 25. De a' Daniel Prophetának a'
Veremben kedvezének, Dan. 6. v. 22. *A' halál kegyetlenebb*
még is, mert a' Prophetának sem kedvez, mert azok is meg-
holtak. Joh. 8. v. 52. *A' Tűz nem kedveze Sodomának.* Gen.
19. v. — az Aron fiainak Nádábnak és Abihunak Lev. 10. v. 2.
de kedveze ama három Iffjaknak, Sidráchnak, Mesáknak, és
Abednegonak, kiknek hajok szálát sem égeté meg, és csak a'
gúznak szaga sem jár által ruhájokat. Dan. 3. v. 27. *Istonyub*

ennél a' halál, mert még a' jora nevededő, s' nagy remenségű ifjaknak, gyermekeknek is nem kedvez. Meg holt vala a' Naimbéli özvegy Afiszonyi állatnak edgyetlen egy ifju Fia. Luc. 7. Nem kedveze a' Saraptabéli özvegy Afiszonyi állat Fiának. 1. Reg. 17. Nem az Sunembeli Fő Afiszonyi Fiának. 2. Reg. 4. v. 20. Ne mennyünk meszsze példakert: Imé, előttünk a' pelda; Nem kedveze hízem az irgalmatlan halál a' jó remenségű, jora nevededő ifjunak, a' Nehai Tekintetes Nemmes Nemzetes Boeskaí Ujlaki Ferencznek, (kinék meg hidegedett testének utolsó tisztességének megadására ide gyűltetek) hanem meg hervasztá, koporsóba zárá, &c. Változando hát és hamar el mulo az ember élete: mert; *minden test olyan mint a' fű, &c. &c.*

E L S Ő H A S Z O N, O K T A T O.

Ha *minden test fű, és annak minden dicsősege Virág*, az az. Ha változando, romlando, és hamar el mulo, akar mely rendben, s' karban lévő embernek élete, &c. tehát, ne csudáld ha némellyeket a' halál szép virágzó idejekben, ifjuságokban elhord; annál inkább váratlan haláloknak okát, ne tulajdoníts a' csillagok járásának, vagy pedig testeknek Complexiojának, hanem az Istennek meg máfolhatatlan sententiájának, és a' halandóságának egyenlő törvényének, melynek alája vetetttenek mind vének, ifjak, és gyermekek.

Mondhatnád: Im látom; mindene' világra születet embernek, által kell mennia' halálnak után, de a' természetnek okosságának közönséges rendi ellen valo dolognak látszik, hogy embernek magzattya hallyon meg Szüléi előtt, holott; a' kik idővel elsőbbek, azok tartoznának, a' természetnek adósságát megadni? Felelet. Mikor illyet hallasz, vagy látsz (mint most is) hogy Isten az édes Asyák és Anyák előtt jora nevededő gyermekeket, a' halál által el vészi, tudd meg, hogy az igaz ítéletű bölcs Isten cselekedt ezt bizonyos és kiváltképpen valo okokra nézve.

I. Az Isten cselekedt ezt önön magáért; *Miért?* Hogy az Isten ebben az ő cselekedetiben, az ő izabados Uraságát meg mutassa, tudni illik, a' miképpen Istentől vagyon az életnek adása, ugy, annak mind meg hosszszabitása, mind rövidítése, s' mind pedig határa Istentől függ, annyira hogy senki életét,

életét, sem előbb, sem hátrább nem teheti, senki, testzése kívúl meg nem hal, hanem ő az, a' ki az embereknek életének napjait, és órátszámláltya; és határozza. Innét mondgya job. Cap. 14. v. 5. *Az embernek napjai rövidek, és az ő holnapinak száma te nállad tudra vagyon, határt vetettél neki, a' melyet által nem hag.* Hasonló képpen Dávid így szoll: Pál. 31. v. 16. *Te kezdedben vadnak az én életemnek napjai.*

II. Cselekeszi ezt Isten a' magzatokra nézve; *Miért?* 1. Hogy e' világnak gonofsága meg ne rutitaná elmejeiket, meg ne csalná lelkeket; Ugyan-is, ez a' világ tellyes botrányozásokkal: mert, a' mint Szent János mondgya, 1. Joh. 2. v. 16. *Valami e' világban vagyon, mind testnek kívánsága, szemeknek bujálkodása, életnek kevélysége.* Es, *az eze/z világ gonoszban helyeztetett.* 1 Joh. 5. v. 19. Mivel pedig az Ifjak, és gyermekek, éretlen elméjűek, tanács nélkül valók. vakmerők, magokra igen gondviféletlenek, semmit a' következő dolgokrol nem gondolkodnak, mihasznos, mi veszedelmes, meg nem gondolyák: ezért e' világi gonofságra hanyor homlok, tartzkodás nélkül mennének, az ördögtől meg csalattnának, és a' tévelygő eretnekektől, hamis tanítóktól el hitetve mennének: Mert, a' mint Szent Pál Apostol szoll. 1. Cor. 15. v. 33. *Aross társaságok; meg vesztegetik a' jó erkölcsöt is.* Hogy azért ez ne történnyék rajtok, hogy e' világnak hizelkedő éneklésivel meg ne csalattraffanak, az Isten őket idejeknek virágjában, e' világnak mostlélik közzül ki vészi, és a' bűnösöktől, a' halál által el választja. 2. Hogy a' következő rettenetes veszedelmeket, ne látnák, hanem annak előtte elragadtatnának Mint, Esa. 57. v. 1. 2. szoll az Urnak lelke: *Az igaz el vész, és nincsen senki ki észében venné: az irgalomság tévő emberek el szedetnek, és senki meg nem gondolya, hogy a' következő veszedelem előtt vértetik el az igaz.* Eljö a' békeség, nyugosznak az ő ágyas házokban, a' ki járánd ő előtte. Szent Dávid is ezt forgattya: Pál. 31. v. 21. *Elrejtéd azokat a' te orszádnak rejtekeiben, mindeneknek kevélysége előtt.* Nem külömben bánik vellek, mint Lotthal, kit Isten ki hozza Sodomából, hogy ne látná annak romlását. Gen. 19. Vagy inkább, mint Josiás Ifju Királlyal, kit nem hagyta fokáig élni, hogy az ő szemei ne látnák azokat a' veszedelmeket, melyeket Isten hozando vala judának lakosira. 2. Reg. 22. v. 20,

III. Cselekefszi Isten a' Szülékre nézve; Miért? Mert a' Szülék gyakran az ő Magzattyoknak sokat tulajdonítanak, feleltéb szeretik, Isteneknél fellyeb becsülik, inkább szeretik, és azokban biznak, tudván azért, és látván, hogy az olyan magzatoknak eleve a' Szüléknek nem idvésséges. Matt. 10 v. 37. azért Isten szemek elől el vészi őket. 2. Az Atyáknak s' Anyáknak Fiokhoz és Leányokhoz való lágyságokért; s' feleltéb való engedelmeslégekért; hogy a' Szülék mind magoknak, s' mind magzattyoknak az ő lágy engedelmeslégekkel vezedelmet ne szerezzenek. Ugyan is sok Szüléknek magzattyok, a' lágy engedelmeslégért, oly erkölcsökben öltöznek, hogy az Atyák s' Anyák gyalázkodnak érettek, és a' magzatok rutul velznek gyakran. Pelda erre Eli Pap, és az ő Fiai Phineás és Hophni, ezeket az ő Attyok az áldozatoknak gonoszul való ki szolgáltatásokért, nem feddé ugy meg, a' mint kell vala, hanem csak lágy és engedelmes beszéddel; mint járanak? ám rutul el vészének a' harczon, még a' frigy ládát is el nyerék a' Philistaeusok; melyet mikor meg hallott volna a' szegény Eli Pap, székből hátra esék, nyaka szakada, s' meghala. 1. Sam. 4. v. — 3. A' Szüléknek ocsmány életékért, paráznaságokért, telhetlenségekért, kegyetlenségekért, és egyéb utálatos vétkekért; Bizonyára sok fő Nemzetsegek, az ő elejeknek nagy vétkek miatt fogynak el. Mert meg látogatty a' Jehova az Atyáknak álnokságokat a' fiukban harmad és negyed iziglen. Exod. 20. v. 5. azokban a' kik gyűlölik őtet. Mivel Dávid Király az ő paráznaságával okot adott a' káromlásra az Urnak el-lenségeinek, azt izené Isten a' Náthán által, hogy az ő Fia, a' ki lőtt a' Bethsabetul minden bizonynyal meg hal. 2. Sam. 12. v. 14.

I. Mondhatnád: Ezech. 18. v. 20. A' mely lélek vétkezik, annak kell meg halni: a' Fiu nem viseli az ő Attyának álnokságát, azt mondgya Isten maga. Tehát a' Szüléknek ocsmány életékért nem vészi el Isten a' magzatokat, &c.

Felelet. Mikor nem viseli a' Fiu az ő Attyának álnokságát, meg mondgya az Isten Ezechiél által. Ezech. 18. v. 14. 15. 16. 17. 18. 19. tudni illik, Ha a' Fiu láttya az ő Attyának minden vétkeit, kiker cselekefszik; láttya és nem cselekefszik a' szerint, hanem itéletet és igazságot cselekefszik, élven él. De vadnak

vadnak oly Fiak, kik az ő Szülejeknek vétkeikül nem távoznak el, mint Acháziás. 1 Reg. 22. v. 52. 53. &c.

II. Mondhatnád még is: Ugy de vadnak oly jó indulatu, és Istenes Fiak, kik hitetlen Attyoknak utokat nem követik, mint az Istenfelő Jofias Király, s' még is hamar meghalnak: azonban még a' csecsemők is, úgy látjuk, meghalnak. Felelet. Nem téveszen Isten semmi boszúságot az olyan Fiakon, kik jó erkölcsűek, és Istenes életűek, ha a' halál által ki ragadgya őket ez életből, ha meg gondoljuk. 1. Azokat a' végeket magokra nézve, mint ragadgya el őket, melyekről hallánk feljebb, melyekre nézve azoknak halálok az Istennek kiválteppen való jó teteménye azokon. Psalm. 116. v. 7. 2. Hogy még a' jó erkölcsű Ifjak is, lőn meg a' csecsemők is nincsenek bűn nélkül: mert minnyájan bűnben fogantunk. Psalm. 51. v. 7. Es, ki mondhattya: *tiszta az én szívem, üres vagyok a' bűntől*. Prov. 20. v. 9. A' bűnnek pedig földgya a' halál. Rom. 6. v. 23. 3. Hogy a' Szüleket meg próbálta, ha szeretik Isten tellyes szivekből, békeséges tűrők szenvedőké, Fioknak halálokra vagyóné hírek, reménysegek, és az Isten akarattján meg nyugosznak. Így próbál meg Isten Abrahámot. Gen. 22. v. 2. Végyed mostan a' tesztadat, ama te edgyetlen edgyedet, a' kit szeretsz, az Isákot, és áldozd meg égő áldozattal. &c.

IV. Cselekedzi az Isten közönségesen másokra nézve; Miért? 1. Hogy ebből meg látsák mindenek, a' bűnnek rettenetes, és iszonyu voltát. E' világ annyéra el merült a' nagy gonofságban, hogy akarmely nagy gonofságot cselekedgyenek is az emberek, még is magok bűnökben gyönyörködnek, dicsekednek, és az Isten kemény ítélésétől nem félnek; holott oly rettenetes a' bűn, a' mint szemünkkel látjuk, hogy a' bűnért a' halál meg fojt minden embereket, még a' csecsemőket is, kik az eredendő bűn és romlottság miá, a' halál alá vadnak vettetvén. 2. Hogy a' procrastinátorok, és poenitentia halogató emberek, az ő elebbeni bűnöknek szokott cselekedetüktől meg szűnnyenek, és az Istenhez térjenek, a' bölcs Salamon tanácsa szerént. Ecclef. 12. v. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 3. Ezekkel, a' gyermekecskéknak és fel serdült ifjaknak hirtelen halállokkal, az örök életnek Fejedelmé, nyilván való bizonyágot

teszen, hogy bizonnal vagyon örök élet. Mert lehetetlen dolog, hogy az Ur Isten, ennyi sok ezer embereket, csak ily rövid időre teremtetett volna; annak okáért bizonnal várjuk az örök életet, holott az élő Isten, az Istenfelő Aryáknak, Anyáknak az ő engedelmes, és szó fogado Fiokat, Leányokat megadgya.

M A S O D I K H A S Z O N, F E D D Ő.

Meg győzi hát e Tudomány lelkek ísméretiben, azokat, 1. A' kik magok dicsekedéséből, avagy világi férges dicsekségnek vadászásáért, még leg nagyobb dolgokat is, Isten segítségével nélkül, akarnak el kezdeni, és véghez vinni, mint a' Babel tornyának építői. Gen. 11. v.— 2. A' kiknek még csak ezekben sem jut sohais, hogy meg is kell halniok, sőt ugyan nem is hiszik el, hogy addig meg hálnának, valameddig nagy kincset, gazdagságot nem gyűjtenek, vagy valami méltóságos állapatra nem mennek. Illyen vala ama paraszt gazdag. Luc. 12. v. 16. 17. 18. &c. Jakab Apostol mind két rendbéliokről emlékezik, az illyenekről. Cap. 4 v. 13. 14. 15. *Nőfia immár kik azt mondgyátok: ma vagy holnap elmegyünk ama városba, és ott esztendeig lakunk, és kalmárkodunk, és nyereségünk lesz. Kik nem tudgyátok mi következik másod napon. Mert micsoda a' ti életeitek? Ollyan mint a' pára, mely egy kevés ideig tszűk, az után semmivé lesz. Holtt azt kellett volna mondanotok, ha az Ur akarándgya, és ha elünk imezt vagy amazt cselekedgyük.* 3. A' kik egy kicsin ideig maga mutogató jó szerencséjekkel el hiszik magokat, és végig meg maradando boldogságot igrnek magoknak. Mint Nabugodonozor. Dan. 4. v. 26. Boldisár Király. Dan. 5. v.— Herodes. Act. 12. v.— Kiknek szomorú példájok viszont azt mutatya, hogy változando, romlando, és hamar el mulo, akar mely karban, és renben lévő embernek az ő világi állapotya. Azért mondgya a' bölcs Salamon. Prov. 27. v. 1. *Ne dicsekedgyél a' holnapi napról, mert nem tudod, mit hoz a' holnapi nap te rsád.*

De, mondhatnád, szivedben magadnak hizelkedő ember: Találtam valamit állandot az én életemnek dicsekségében.

Felelet. 1. Talám a' Vigaságot, nevetést, vig lakást, és világi gyönyörűséget mondanád? Halhatja mit mond Salamon mind ezekről. Eccl. 2. v. 1, 2, 3. &c. *A' vigan vale lakásban, hián*

ban, hiában valóság vagyon, azt mondgya; s' a' nevetés bolondhoz illik. Es, e' világi jokban valo maga gyönyörködteséle embernek, ugy mint, nagy épületekben, kerrekben, halas tokban, szolgákban, szolgálókban, öreg és apro barmokban, aranyban, ezültkben, &c. hijában valóság, és léleknek gyötrelme. 2. A' Gazdagságot gondolodé? Felette igen ragaszkodnak ehhez az emberek, de mennyit bizhassál ehhez is meg tanít jakab Apostol. Cap. 1. v. 10. 11. A' gazdag dicsekedgyék az ő alázatóságában; mert el mulik; mint a' fűnek virága; Mert miképpen mikor a' Nap nagy hevességgel fel támad; meg szárad a' fű, és annak virága el hull, és az ő szép tekintetes ékessége elvész: azonképpen a' gazdag ember is az ő utáiban meg hervad. A' gazdagság nem használ az Isten haragjának napján. Pálma 49. v. 7. 8. 9. &c. Amaz Epulonak mit használ gazdagsága? ha csak egy csep viznek is szérét nem teheré. Luc.

18. 3. A' világi méltóságot, és tiszteliséget véledé? Micso da lehet nagyobb méltóság, a' Királyi Felségnel, Fejedelmi Uraságnál? De ezek is mint a' fű meg száradnak, mintha virág el hullanak, mihelst a' Jehova szele meg fuvallya őket. Pálma 82. v. 7. 4. Talán végre a' bölcseséget alitanád? Jeremiás, Cap. 9. v. 23. ezt mondgya erre: Ne dicsekedgyék a' bölcs az ő bölcseségében, &c. Ama bölcs Király is azt mondgya: Eccl. 2: v. 17. A' miképpen meg hal a' bolond, meg hal a' bölcs is.

IV. Igen meg csallják magokat, s' várkeznak azok is, a' kik az ő életeknek meg jobbitását, napról napra halogatták, sok elzúndókat ígervén ő magoknak mint ha ugyan a' halállal frigyet tőttek volna, maga egy szempillantásban ki mulnak, és a' koporsóban szállanak. Ezek ellen feddőzik Esaiás, cap. 28. v. 14. 15. Hofzszu ideig valo életeknek reménységével magokat biztato, s' hitegető emberek! mit gondoltok? Meg hiánytök: el töröllek a' halállal valo szövességtök, és a' koporsóval valo frigyetek nem marad meg. Esa. 28. v. 18. Nem kedvez a' halál senkinek, mert minden test fű: Nem nézi a' csecsemőket, gyenge idejű gyermekeket, nem a' szép Ifjakat, &c. Mint jára Absolon, ki ékességével másokat meghalada? Am rutul veszt. 2. Sam. 18. Mert romlando, el változando embernek világiélete s' állapattya.

V. Várkeznak hát, kiknek Isten, magzattyokat ha szép virágo idejekben el vészi a' szomorú halál által, felettebb firnak, és

nak, és bánkodnak azoknak halálokon, sőt a' mi nagyobb; az Istennek szemben szöknék, bekételenkednek, ellenezugolodnak, így szólva a' többiközött: Idő nap előtt való halállal halt meg, &c. Senkivel úgy Isten nem bánt, senkit úgy meg nem kelenget. Az illyetennek bizonyára, nem vették magzatyaikat halandóknak lenni, hanem halhatatlannak: Nem tudgyak meg gondolni, hogy minden *test olyan mint a' sű.* az az. Mindenek, Vének, Ifjak, gyermekek, a' halandóságnak egyenlő törvénye alá vadnak vetettetvén.

H A R M A D I K H A S Z O N , I N T Ó .

Ha minden *test olyan mint a' sű.* &c. az az, Az embereknek világi élete s' állapattya romlando és változando, hamar el mullo; tehát e' kevés ideig állando, s' töltünk hértelen el mulo, véletlen el repülő világi életben, keressünk örökre állando, és megmaradando életet. Ez pedig így lehet meg:

I. Alázzuk meg magunkat az Istennek hatalmas keze alatt, tudván hogy ő örökké való, mi pedig ideig valok vagyunk: Így cselekedék ama nagy hitű *Ábrahám* az Istennek való bejelgetésében. Gen. 18. v. 27. *Jákob.* Gen. 32. v. 10. *Dávid.* Psalm. 144. v. 3. 4.

II. E' világot, és e' világiakat utálljuk meg, a' mennyieket szeressük, tanoljuk, és keressük, s' nem a' földieket. Col. 3. v. 1. 2. Gondoljuk meg, hogy el mulik e' világ minden ő dicsőségével edgyűt. 1. Joh. 2. v. 17. Ez senkit meg nem boldogít, el hadgya ember sok fáradságos munkájával, Isten igijének meg verésével, annak meg utálásával kereset gázdagságát, és kié térszen, s' ki költi el jövőendőben, nem tudgya. Luc. 12. v. — Hát mit kapsz ezen? gyűjts inkább kincset mennyben, mely örökké meg marad. Matt. 6. v. 20.

III. Ne halogassuk időről időre, napról napra, még csak egy óráig, sőt csak egy szempillantásig is Istenhez való meg térésünket, életünknek meg jobbítását, hanem minden kéfedelem és halasztás nélkül térjünk meg az Urhoz. Hof. 6. v. 1. Magunkat hozzszu ideiglen való életnek réménségével ne bíztassak, mert nem tudgyuk mit hozzon reánk a' késő estve, mikor nem is gondolnok, akkor ér utola a' Halál. Azért a' míg időnk vagyon reá, míg jelen a' kellemetes idő, az idvélségnek napja. 2. Cor. 6. v. 2. addig munkálodgyuk félelemmel és becsület-

csüllettel idveféségünket. Phil. 2. v. 12. Mert az étfzaka el jő, melyen senki nem munkálodhatik. Joh. 9. v. 4. Kővéfűk Dávid Királyt Pfalm. 119. v. 60.

IV. Legyünk vigyázok, és készek mindenkor, ama bölcs Szűzekkel, a' milámpáfinkal. Matt. 25. v. 5. Mert nem tudgyuk, mikor jő el az Ur, es mikor izolit meg. Matt. 24. v.— azt mondgya Szent Peter, ugy jő el mint a' lopo. 2. Pet. 3. v. 10. Meg ne terhellyük hát sziveinket tobzodással, vagy világi szorgalmatossággal, mert hertelen el jő. Luc. 21. v. 34. Erre nézve mondgya a' bölcs Salamon: Eccl. 9. v. 14. *Ember nem tudgya az ő idejét, a' mint a' balak meg fogattatnak a' gonosz haloban, és mint a' madarak, melyek meg fogattatnak a' törben, azonképen meg fogattatnak az emberek a' gonosznak idején, mikor az környül veszi őket nagy hertelenséggel.* Várjad hát minden orában készen, lelkednek Vő Legényet, ki neked azt mondgya: *Bizony hamar eljövök.* Apoc. 22. v. 20. hogy te-is vigan, és nagy lelki örömmel ezt mondhassad: *Tövel Uram Iesus! Amen.*

A P P L I C A T I O.

Ez Hasonlatosságnak igazságát, valamint mi nekünk itt a' Textusban az Isten Elaiás által kiáltattya, és Szent Péter Apostol-is prädikállya, 1. Pét. 1. v. 24. hogy minden test olyan mint a' fű, &c. a' naponként való experienciák, akképpen erőfítik, főt a' mit a' Tudományban fundamentumul fel tőttünk vala, ihon ez orában, a' Tekintetes és Nemzetes Bocskai UJLAKI FERENCZ az ő példájával bizonyította; ki az ő szerelmes édes Szüléinek, szép Nemzettségének tekintetek előtt, az ő gyönyörűséges ifjúi virágzó életében, minden jó illatu virágoknál, aranynál, főt akarmely drága kőnél szerelmesebb es kíváncsiabb vala, ki fok szép jószágos cselekedetekkel, engedelmeiséggel, szelidséggel, és kegyeliséggel, nem csak édes Attya, s' szerelmes Anyja, és kedves Attya-fiaielőtt, főt még az idegenek előtt is, illatozik, fénlík, és tündöklék vala, ugy annyira, hogy ha az Ur Isten éltette volna, ez világnak Istenelensége elméjét el nem fordította volna, igaz haza fia, az Isten Anyaszentegyházának edgyik osz-

lopa, s' oltalma lőtt volna; Attyának, s' Annyának, s' Artya-
fiainak nem meg szomorítója, mint nemely Fiak, hanem ör-
vendeztetője; a' híres régen fenn álló Bocskai Ujlaki Familiá-
nak ékelsége; s' maga viselésben pedig hozzá hasonloknak
tükör és példa lőtt volna. De, ihon a' jehovának szárazo-
szele őtet meg fuvallotta, meg száradott az ekes fű, el hullott
a' szép virág, ki azt mondhatná nekünk: Ma énnékem, holnap
néktek. Olyan voltam mint tivadtok: Illyenek lesztek mint
én vagyok. Virág voltam, meg hervadtam. Virágok vadtok,
meg hervadtok, Ezen végezem; mert meg hervadtott te-
ste ihon mindgyárt a' boldog fel támadálnak remensege
alatt bé tétetik az ő nyugovo kamarájába: kit az I-
sten nyugosson meg a' jövőndő boldog fel táma-
dáfig. AMEN. Amen.

ORATIO FUNEBRIS.

In Obitum

Generosissimi, Nobilissimi Domini FR AN-
CISCI UJLAKI de Bacska.

Illustrissimi Domini Generosissimi Nobilissimi singulari
veræ Nobilitatis Stemmata Candidati, Heroes optimi! Ad-
modum Reverendi Clarissimi Doctissimi purioris ut & Sani-
oris verbi divini Præcones Zelosissimi! Amplissimi Consulissi-
mi Cives, Mæcenates gratiosissimi! Omnes qui ad spectan-
dam hanc Pompam Funeræam convenistis! Tu denique uni-
versa lugentium Frequentia! Miraremini? Si darem capi-
ti meo aquas, & oculis meis lacrymabundis fontem lacryma-
rum, ut descerem interdiu & noctu æstuentes currentis natu-
ræ vices, sæva undiquaque crudelitate sub celeri tanquam im-
petu irruentes; quid dico currentis naturæ vices? Imò tri-
stem ac lamentabilem væ væ! Utinam præsentis seculi revo-
lutionem, devolutionem, in qua, quanta odiorum incendia?
quantæ hostiles voluntatum confusiones? quantæ horribiles &
barbaricæ Imperiorum, Familiarumque collisiones? quantæ
denique (hujus ce funeræ ætatis) funestæ Ecclesiarum præ-
cioso Jesu Christi sanguine redemptarum perturbationes, imò
dicam sæveræ earum membrorum persecutiones usque ad ne-
cem? Sistite parum. Quot demum ab Oriente, quot ab Oc-
cidente, quot ab Austro, quot ab ipsomet frigidissimo Se-
ptemtrione sorti miserrimæ Gentis Pannonicæ imminent mi-
niantia? Ea, tota miretur Mundi Machina! Innumera pro-
fecto! Itaque mirari desinite, quibus me lædentibus, tanta
animi doloris in me determinata est acerbitas, tanta sævientis
funeræ sortis Gentis Pannonicæ excruciat angustia, ut sanum
sapientissimi Salomonis cogar erumpere elogium; inquam,

inestitia animum prostermit, ossa exsiccat, totum denique hominem corrodit, consumit, quandoquidem tristis & merè intueor FATALES PERIODOS FAMILIARUM GENTIS HUNNIACÆ, ad ultimam funesti periculi gladiis mortis & variarum fluctuantis fortunæ procellarum devenire jacturam. Verum enim vero, posteaquam infaustum, & ineluctabile hoc FATUM appropinquare ceperit, omnia Fortunæ Fausta ceciderunt, ceciderunt, omnino ceciderunt Illustrissimæ, Inclutissimæ quondam Gentis Pannonicæ diversarum Prosapiarum Familiæ, in terra condita Heroica quondam Avorum Pannoniæ monumenta; quæ omnino gravissimè sentimus, & nunquam satis deplorare valebimus. Heu, deplorandas Nationis quondam florentissimæ Familias! quæ olim gloriosæ fulgebant in terris, nunc in cineres & pulveres redactæ cubant in tenebris. Quæ olim amplissimis Terrarum finibus clauderant Avorum monumenta, nunc in angustos & strictissimos deductæ cancellos, penè minimis Terræ spatiis interdum & noctu miserimè premuntur: imò in tristi funestæ cædis & gladiis Cimbæ periculantur. Quarum in enumeratione specifica dies & hora me deficerent. En enim Testem, tristem & lamentabilem, sed nunquam satis lamentabilem currentis seculi experientiam, profecto firmus & vivus est Testis.

Quare, Auditores Inclutissimi! ob vestram paterni favoris gratiam, omnia (quorum amplissimus dicendi campus mihi se non offert) alto involvam silentio. Prætereo Illustrissimas quondam Rakociorum, Bathoriorum, Bethlehenidum, & aliorum Familias: Subticeo Inclutissimas nuper piissimas, erga (olim florentissimas, nunc cheu gemebundas) Jesu Christi Ecclesias, Scholas, Tempa, & aliorum quæque verbi divini oraculorum specimina, liberalissimas Bocskaidæ & Redaiarum Doms Familias, quæ FATALES transgressæ PERIODOS, Illustrē famam duntaxat nobis reliquerunt. Verum est ergo illud hominum sapientissimi Solomonis proverbium: Una inquam generatio transit, succedit altera. Sed quid aliarum præfero Familiarum vestigia? Cur breviter extrema investigo Prosapiarum limina? Præsens intueor exemplum.

Tua enim tua provocat melchrymarum provincia. Illustrissima olim celeberrima Ujlachiana Familia; tuum inquam.

est po...

est postulatam, ut te sub hoc tristi & lamentabili FATALIS Periodi Casu dolenter lugentem madidis spargam oculorum rivulis. Tu petis devorè; Ergo in telosium convertam & propellam tenuissimam, brevissimam ORATIONIS vela. Adeste itaque animis, qui nunc adestis corpore, Tristes quondam Gentis Heroicæ manes! Adeste Christianæ libertatis & veræ Nobilitatis Pannonicæ, defensores integerrimi! Adeste inquam, & me, olim Illustrissimam Ujlachianæ Domus Familiam. Eheu nunc in ultimam & delapsam Fatalis Periodi alterationem, deturbaram. Ut & quondam eximii gloriosique ejusdem Illustrissimæ Familiæ Posterij, Generosissimi Nobilissimi FRANCISCI UJLACHI, jam jam pie expirati Tumulum densis lacrymarum rivulis spargere volentem, conveniente excipite vultu, measquæ lacrymæ vestro temperate paterni favoris affectu.

O Fama semper Inclytissima Domus Ujlachianæ! habes tristissimam dolendi & lugendi materiam, habes profectò habes lugendam, sed nunquam satis lugendam, tuæ ejusdem nominis Familiæ jacturam! quæ dicere volenti quaquaversum prospectanti ORATORI, acerbissima, luctus & doloris argumenta abundantissimè compensat. O quale, quantumque sceleris præsidium amisisti! Quale, quantumque decus Illustrissimæ Familiæ sepelivisti! cujus recordatione profectò stupet animus mœrore ætonius. Dicam tamen, quod in communi omnium fremitu jactatur cum lacrymis sublatus est, sublatus est, Ujlachianæ Virtutis Hæres! Generosus Dominus FRANCISCUS UJLACHI, eximium posterorum exemplar, gloria, Soboles, splendor & amor mortalium, viva GEORGII UJLACHI charissimi Parentis imago, & Avorum gloria. O funestos Illustris Familiæ dolores! O jactura ingentissima! O luctus vix bene inchoatos Parentum plausus irrumpens! O Domus Ujlachiana! apparuistine aliquando tibi tam funestus Infelicitatis Cometa, qui tantopere suo ferali crine tuam orbitatem aspexisset? Anne Pyrois & Æthon velocitate præcipiti Cœlorum Chrystalla percurrentes infeliciorem tibi aliquando fecerunt annum? Tristiores Luna peperitne mensem? Solis aurari capillorum radii magis lugubrem eduxeruntne diem præsentis væ væ lugentis? Anni 1673, die 17. Septembris? minimè puto. Si enim aliquando Crystallinum & purum puræ pietatis speculum David subla-

to Izraeliticæ Gentis Duce Saule, in hæc erupit verba : O montes Gilbohæ, ne ros, ne ve pluvia super vos decidat ! O agri edii ! quia illis fastidio fuit clypeus Saulis per consumptionem ejus qui unctus erat oleo. Flete Filix Izraelis de Saule vestro charissimo, qui vestiebat vos dibapho cum deliciis, qui induebat ornamenta aurea super vestimenta vestra ! Erepto Gen. Nobilissimo Francisco Ujlachi etiam Domus lugentissima Ujlachiana, non dubito, quin in eadem mecum doloris & acerbissimi luctûs argumenta erumperet : Ego, ego sum inquam infortunatus, in medicabilis vulneris, Mons ille Gilbohæ Ujlachiensis ! qui fluidâ lachrymarum oratione funestam quondam Illustrissimæ Ujlachianæ Familiæ Tragediam cogor designare, quia hic fastidio fuit ultimus vitæ clypeus Gen. Francisci Ujlachi. Flete ergo flete inter acerbitatis luctus lugentium parietum palatia Gen. Georgii Ujlachi, Pater longum amantissime, Mater Komlosiana Maria, dilectissima, & Filia tua tui tanti vulneris & mœroris socia ! adjunctâ sibi natâ Generosâ Dersôsiana Maria : Flete inquam flete de Gen. Francisco Ujlachi, qui vos purpureo vestivisset dibapho cum deliciis, & aurea super vestra vestimenta induxisset ornamenta ! Lugete ergo lugete communem vestræ Illustris Familiæ Ujlachianæ calamitatem, qua vestra omnium spes desperatione confusa est : omnium denique vestrum una unius Francisci morte gaudium sublatum. O Francisce, Parentum lugentium charissime, aut nunquam nasci, aut nunquam mori debuisses, minor omnino fuisset tuorum Parentum sæviens funerei doloris acerbitas, si te minus amore amplecti potuissent, quos tu in tui amorem mirâ quadam admiratione declinasti. Sed ut illata mœroris & acerbi doloris causa clarius elucescat, in id intendit in hac lachrymabili luctuosæ caliginis Pompa, ornato lugubri, brevissima lugentis ORATIO, ut quotiescunque olim Illustrissima, nunc eheu, viduata Ujlachiana Familia, Francisci jam jam è vivis sublatis memoriam sibi in animum revocaverit, toties ingenuam omnis Ujlachianæ virtutis imaginem evasisse, excessisse, ne dicam perdidisse inter sævientes animi dolores animadvertat. Funestus enim mœrore & in medicabilis vulneris acerbitate hujus loci apparatus, qui lugendam, quondam Inclytissimæ Ujlachianæ Familiæ jacturam in memoriam hac tristilueis

ſſi lucis uſura vobis Auditores Mœſtiſſimi revocat. Non poteſt exacte hujus dolor & amaror mediocritatis, argumentis deſiniri. Enim verò, ſi dolendi vulneris magnitudo, amiſſi damni valore & precio eſſet metienda, nunquam merito ſufficiētibz lacrymarum rivulis luſtuoſiſſima Ujlachiana Domus deploraret, unicum ſuæ olim florentis vitæ delictum, nimirum Franciſcum Ujlachi, quem amarè, in hoc lugubre ſepulchrum condidit, in quem invida humanarum rerum inſollicitatis Fortuna generoſam ſanguinis nobilitatem derivavit, quam ſibi Franciſcus virtutis nobilitate, & magna magni ſui ingenii excellentia hæreditariam reddidit, ac ſic de die in diem ſecundam eximie ſuæ gloriæ memoriā, immortaliaque ſuorum Avorum inſignium trophea ad extremum honoris limbum explicavit, ipſa natura convenientem Vultui decoris formam indidit. In forma comitatem, in comitate mores, in moribus honores, in honoribus dignitatem efformavit, in verbis mella, in aſpectibus gratias gregeneravit; quare ut omnium ſuorum eloquiorum Epilogus uno nomine concludatur, dicatur, & conſcribatur, ſanè aliis cum jonathane amico Davidis amantiſſimo amabilis, cum joſua pius, cum Davide gratioſus, cum jobo paciſicus, cum Thabita liberalis; cum juſtis juſtus, apud nos verò, ut brevi complectatur, quaſi receptaculo, laudis encomium, meritò pronuntiatur Franciſcus Ujlachi ſemper virtuoſus. O virum merè virtuoſum! Enim verò, ut eloquar, me iudice, quantā innocentiam, quantā denique in omnibus rebus temperantiā, quantā fidem, quanta ſollicitate, quanto ingenio, quantā humanitate, fuit præditus hic Ephebus Parentum ſuorum egregius, chariſſimus, ſi in unius nominis compendium redigantur, proſecto ſine invidia Auditores Inclytiſſimi advertetis Franciſcum Ujlachi, virtuoſum eſſe nuncupandum: Quæ breviter qualia ſint in Franciſco Ujlachi conſideremus. Sed ut ea breviter attingere valeat ornatu breviffima lugentis oratio.

Relinquit relinquit Generoſum Dominum Georgium Ujlachi Franciſci Patrem. Non ovandum, qui uſque ad hunc quoque diem fulgentem ſuorum Avorum memoriā in clariſſima titulorum, ut & virtuoſorum ſacrorum luce fecit perennari, & in ſuum Filium dilectiſſimum Franciſcum derivari. Qui
illuſtre

illustre hoc natalium lumen in suarum laudum partem trans-
lit; & illud suis sudoribus, omnigenæque paterni favoris indu-
striâ, apto velut heroicæ virtutis alimento fideliter nutrit,
fovit. Id vero, quod à natura parentum mihi quadam partici-
patione in filios derivari potest, sic singulari effulgentis benefi-
cio, ut & in Franciscum illud heroicæ virtutis specimen, ani-
mi, morumque integritas integerrimæ transmigravit, quæ in-
nocentiæ imperio, malos, vel potius dicam, depravatos refre-
navit appetitus, composuit fluctuantis animi motus, repressit
illicitos voluntatis curriculos, atque omnem antiquæ concupi-
scentiæ confregit impetum, tantopere quod in hoc horribili
perplexarum insidiarum, publicarumque Gentis Hungari-
calamitarum concursu ferè solus Illustrissimæ Ujlachianæ Fami-
liæ fuit ille paxillus, qui fidei ac constantiæ (ut fertur) claris-
sima dedit specimina. Enim vero effusâ virrute Francisci, mi-
rabimur tantum excellere cæteris coætaneis, qui in sua vita,
ira suis suorumque gestibus & actionibus modestiæ frena addi-
dit, ut non modo manu, sed ne vestigio quidem cuique paca-
to minimorum (vere fertur) nocuisse dicatur.

Agendum itaque Auditores Inclutissimi, cæteris in rebus
omnibus suis, quali fuit temperantiâ præditus, perbrevisiter con-
sideremus. Non enim illum avaritia, sordida pestis animarum,
à beneficentia ad suorum honorum denegationem revocavit;
non libido ad mundi & corporis sui voluptatem; non amoni-
tas, aliarumque deliciarum ornamenta, ad delectationem, quo
cæteri coætanei tollenda esse arbitrati fuissent: ea sibi Franci-
scus ne visenda quidem existimavit. Tali enim temperantia e-
rat præditus, ut servire potius, quam imperare aliis maluisset,
ad quem tam faciles aditus & liberæ subditorum quærimoniæ de
aliorum injuriis esse dicuntur, ut qui plurimis coætaneis digni-
tate, honore & more excelluisset, virtutis facilitate par infimis
esse visus est. O magnam viri virtuosi temperantiam humilita-
te conjunctam! quo virtutis præcio facile omnium ille amores
nundnatus est, facile omnium admirationes provocavit! jam
verò quantum consilio, quantum denique studio vivus polleat
valeat, cognovisti, eum omnino cognovisti.

Onuper Illustrissimi, Florentissimi Collegii Reformati
S. Patrichiensis sacra studentium Corona! vidisti enim eum Syn-
taxeos

laxēos jam jam Poēteos institutis merè initiatum, ambrosia
 quadam delectatione Elementorum, vel dicam, honestissimorū
 studiorum Classibus liberè sese inferentem, suaque studia,
 mirā quadam ingenii solertiā & diligentia tractantem, ubi tantā
 humanitate & pietate fuit candidatus, ut difficile dictu sit. Nun-
 quam enim auspicabatur studiorum pensa, quin præluderet hu-
 manitate & pietate, parum enim se profecturum arbitratus, ni-
 si puro puræ pietatis & humanitatis auxilio duceretur ad sanio-
 rem liberalium artium cognitionem, suosque (svavissima arden-
 tium precum ambrosia interpolabat labores, quibus amovit
 omnes omnis vanitatis tricas, quæ assiduis discipulorum labori-
 bus solent se se insinuare. Non transibat homines cujuscunque
 ordinis & dignitatis, quod non æquè pilei elevatione ac sub-
 missa sui corporis declinatione reverentiam & honorem cuique
 exhibuisset. O Virum verè virtuosum, Dominum Franciscum
 Ujlachi! Testis es, testis es Illustris Reformati Collegii S. Pa-
 tachiensis, amplissima, nobilissima studia tractantium Corona:
 Testis es doctissima studiosorum caterva, quæ vidisti eum in
 vestris quondam studentium consortiis prima honoris & digni-
 tatis subsellia virantem, quorum suffragia illius nobilitatis di-
 gnitatem meri o concernebant, & plebeis admixtum adole-
 scentibus sese modeste annumerari, comitante nobilitatis hu-
 militate, non denegavit. Qui se quanto minoris æstimatum
 ostendisset, eo majoris ab omnibus æstimabatur. O, sed con-
 tra, vim duræ mortis! quid tua profuit humanitas? quid pie-
 tas? quid temperantia? quid consilia, & studia? quid denique
 candida moris, amoris, (ut potius dicam) omnigenæ virtutis
 specimina? Nihil profuere profecto. O amarā duræ mortis
 memoriā! crudelissimā mortalium metamorphosin! Pro-
 seissus es Franciscæ velati flos aratro; sublatu es, vā vā abse-
 te tua alma Mater, quæ cælum lugentibus dolorum quærelis
 implendo, in hæc merito posset erumpere verba, cum amara
 Marah: ne vocate me Nahomin, vocate me potius Marā,
 eo quod amaritudine affecit me manus jehovæ omnipotentis:
 Plena domo mea abieram Maria, sed eheu vacua redieram ama-
 ra Maria vel Marah. Cur enim vocaretis me Nahomin, cum
 jehova testificatus sit contra me, & omnipotens malis affecerit
 me, arrepto Filio dilectissimo Francisco Ujlachi, Vocate me,

vocate Maritam amaram, quia maxima est amaritudo mea: O vos
 immites dolorum phalanges, & indomatos animi dolores!
 quam amarè pectus meum pugnatis, vereor omnino ne etiam
 expugnetis. O floris instar cito evanescentia humanæ prospe-
 ritatis gaudia! Ô vitrea, in hoc elabescens voluptatis suburba-
 no humani generis vita! Tantæne animis cœlestibus iræ, ut
 tantæ sinceræ virtutis adolescentes diu in Terris vivis inter esse
 non patiantur! Adeone volubilis Fatalis Periodi Cursus? ut
 ijs brevissimam in solo habitandi moram concedat? Qui tot, &
 tantæ heroicæ virtutis specimina ostentant. O fallax herba ve-
 neni! Unde tam lethalis ades mortalibus? quæ tam egregiam
 summæ polichritudinis imaginem tantâ labe defœdat? Ubi sunt
 plurimi hominum virtuosorum, quos jam toxico mortifero suf-
 focasti? Ubi purum puræ pietatis speculum David? Ubi Gen-
 tis Izraeliticæ, & omnium Sapientissimus Salomon? Ubi ille
 invictissimus invictissimæ patientiæ & sanctæ pietatis Hercules
 Job Patriarcha? Ubi alij sancti Patriarchæ? Ubi sancta Aposto-
 lorum Corona? Amara morte prostrati cubant sub crudeli Fa-
 torum umbra. Sed cur foris hæc peregrina orationis vela Au-
 ditores Inclyrissimi, cui domi non desunt plurima Hunnorum
 exempla? Ubi Avorum nostrorum chara juvenus? quos simu-
 erunt Vandali, formidarunt Turcæ, & omnes eorum Hostes,
 non minus ad auditum nomen, quam ad conspectum eorum
 vultum treoidarunt. Non enim excito hic ex majorum nostro-
 rum antiquitate invictissimum Terrorem & Horrorem totius
 mundi, primum Hunnorem Regem Achilam, qui suum nomen
 perennaturis nobilitavit victoriis. Taceo quam plurimos Fran-
 cisco Ujlachi coætaneos virtuosæ virtutis veluti flores, quos Ô
 fallax herba mortifera veneni, Pallida Mors, tu solo æquasti:
 Tu vivis in Terra diu lætos inter esse negasti. Tu etiam Fran-
 cisci Ujlachi Parentum lugentium dilectissimi tenerum morta-
 litatis corpus substravisti; arctissimam humanæ naturæ unio-
 nem violasti, tandemquæ crudeliter turbasti, traxisti. Ideo e-
 nim, ut cuicunque parti incumberet, mille morborum dolori-
 bus inuiteretur. Unde, non dubito, si ipsi vitæ & mortis o-
 pportio oblata fuisset, quin in hæc erupisset verba: Eligerem mo-
 ri, malo enim mortalitatis pensa lubens immortalitatem redime-
 re, quam diu in Terris Populo morbidus inter esse.

Franci-

Francisce, quo te tua Spes fidissima invitat. Ibis ad Angelica
 celestium genitorum castra, ut tuam vitæ immarcescibilem re-
 cipias Coronam. Ergo suam Jesu Christi sanguine prætioso pu-
 rificatam animam, carnis vinculis, jam Franciscus exuturus,
 filiali reverentia suæ puerilis ætatis delicta, coram Patre hono-
 rando Generoso Domino Georgio Ujlachi, licet absente alma
 matre, & luce magis dilecta Sorore, Conjugè Generosi Domi-
 ni Stephani Dersöfi, non sine lacrymis deprecatus, nevorum-
 que suorum & aliquando debilis suæ observantiæ obedientiæ ve-
 niam, ab omnibus suis benevolis, & charissimis sodalibus ex-
 postulavit, manum ignoscendi & valedicendi, præsentibus eti-
 am servis fideliter porrexit, ultimumquè vale omnibus devotè
 & zelosè dixit, claudens lumina, ex umbra vitæ, per mortem,
 velut per amplissimam Salvatorum januam, in verissimam &
 beatissimam æternitatis vitam transit, ut inter tot pias & san-
 ctas animas, inter tot Angelos, Archangelos, Patriarchas, Pro-
 phetas, Apostolos, Martyres, incredibili cum gaudio, admi-
 rabili cum lætitia, in æternum lætetur, & Deum creatorem,
 Jesum Christum salvatorem, sanctissimè perpetuò colet. Qua-
 re commutemus byssum Epicedio, Auditores Inclutissimi, Am-
 plissimi; & qui in profundo lacrymarum Pelagò jactamur, pe-
 riclitamur, jam ultimum suæ vitæ portum tenentem Genero-
 sum Dominum FRANCISCUM UJLACHI, prosequamur
 hac Coronide:

jam Francisce tuo Ujlachi requiesce sepulchro,
 Nam veteres cineres, rursus adibis, humis,
 Miles eras Mundo, jam pro te militet æther,
 Post hæc sub Jesu nomine victor eris.

Publicè declamavit

IOHANNES BARSI.

HALOTTI VERSEK

Melleyek,

Az Istenes indulatu, s' nagy reménységű Ifjunak,
 UJLAKI FERENCZnek el temetendő meg-
 hidegedett tetemei felett mondatnak el a' Tem-
 plomban.

O H család Világnak bizontalansága,
 Pompás javainak álhatatlansága,
 Kincses Tárházaknak porrá változása,
 Csak egy czérna szálon mindenek állása!

Szép zugo patakok mely hirtelen folynak,
 Csergedező forrás vizei el mulnak,
 Így friss reménységek földi Uraságnak,
 Egy szem pillantásban semmire változnak.

Mint a' melegségtől meg hervador rosák,
 Vagy kedves illatu meg fonnyatt violák,
 Virágokban őket midőn le szakaszryák,
 Gyenge szépségektől azontul meg foszryák.

Így szintén világban kedves örömöktől
 Mindenek meg válnak ékes természetűl,
 Dícsőfleg igirő család reménységtől
 Biborral felcsinált Királyi székektől.

Inkább

Inkább hidgy fel indult Tenger habzáinak ,
Meg dúhút Tigrisek mérges fogainak ,
Kietlen erdőkön fel nőt Párduczoknak ,
Mint ez csalárd Világ fajtalanságának ,

Mert kiknek mit igir azokat meg csallya ,
Vas békokban zárván tömlőczében rartya ,
Őket a' menéstől gyakran meg gátollya .
Es kívánt utokra ingyen sem bocsáttya .

A' kiknek pediglen szépségét mutattya ,
Jaj! azokat sikos jégre fel állattya ,
Mint szép lilíomot ottan le szakaszttya ,
A' haláltorkokon kasszáját meg ránttya .

De a' bölcs Istennél így van el végezve ,
Hogy minden utolsó végére sietne ,
Mivel van egy ország az Urtól rendelve ,
Hová minden szentek vitének örömré ,

Le írja Szent János lelki látásában ,
Ki el ragadtatott Isten országában ,
Mikoron bujdosnák Pathmos harárában ,
Angyalok fel vitték dicsőült hajlékban .

Hogy egy Városlátót menynék országában ,
Melyhez hasonlatost gyönyörű voltában
Nem hallott semmi rend világon jártában ,
Meg sem gondolhatott nagy okolságában .

Mely drága kővekből frissen építettett ,
Ragyogo kő fallal környül vettettetett ,

Tizenkét kapuja aranyból készített

A' Báránynak székí közepin helyhetett.

Ennek szép uczáin, a' drága Gyémántok

Kedvesen villognak ründöklő Smaragdok,

Minden felől égnek a' fényes Saphirok

Csillag modra fénlő ékes Hyácinthok !

Ez a' minden joknak bőséges tengere,

Meg beszélhetetlen vigasság szépsége,

Ez a' véghetetlen örömnék mélysége,

Melyben foglaltatik életünknek vege.

Szomorú Halgatok ! hogy ne késséllyelek,

Vagy külső példákrol sokat ne beszéllyek,

Im siralmas példa fekszik előttetek,

A' kinek halálán meg keseredtetek.

Jajos és keserves ennek el válása,

Ez edgyetlen edgynék szomorú halála,

Kedves szép Ifjúnak sirban bék szállála,

El badgyatt szivetek mely mostan fonnyasztja!

Ezért előttetek Tekintetes, Népek !

Mulandóságáról világi életnek,

S' Tetető voltárol minden dicsőffégnek,

Kérlek halljátok meg miglen beszélgetek.

Mi lehet ez kínos siralom vőlgységben,

Bu, s' bánattal tellyes halál tömlőczében,

Szebb dolog, mint a' kit Királyi felségben

Az Ur fel magasztal, pompás dicsőffégben ?

Mi le-

Mi lehet Istennek leg nagyobb jó volta,
 Az emberi nemhez szebb irgalmassága,
 Mint hogy őtet áldott képre formálta,
 S' Szent dicsiretire Nevének alkotta?

A' gyönyörűséggel csillagzo hajlékban
 Csergő patakokkal friss Paradicsomban
 Ebbe helyezettte halhatatlanságban,
 Az ártatlanságnak tiszta ruhájában.

Isten Szent törvényt szemlélni bocsátta,
 Annyira hogy végig tisztán akarattyá
 Ha meg álhat vala: Kincseknek Tárháza
 S' Uri birodalom nála maradt volna.

Oh gyászszal bé borult napoknak orája,
 Meg sirathatatlan esetünknek kinnya,
 Oh arany időknek hamar el folyása,
 Melyben el enyészék életünk csillaga.

El esék fejünknek dicső Koronája,
 Dilzes Uraságunk változat rabságra,
 El ejtett Nagyságunk kínos szolgálatra,
 Mi ártatlanságunk álnok gonofságra.

Meg becsülhetetlen szentségünk el fogya,
 Isten törvényétől szívünk el fajula,
 A' gonosz Sathánnak tanácsára hajla,
 Mellyert fenn a' halál, bűncinknek soldgya.

Oh, immár nyomorult életünk napjai!
 Honnét következnek romlott változások,

Minden

Minden méltoságnak csak füstben menési ;
Mint Sas kecselyüknek kődben repülési.

Mi haszna hát kérlek , sok időt kívánni ?
Nincsen semmi haszna nagyra vágyakozni ;
Mit sietsz vitézül bajnokoddal vinni ?
Nem látz , mindeneket tőled csak el mulni ?

jaj ! miként építész roppant városokat ,
Kerített Várakat , Nagy Udvarházakat ,
Ingyen sem tekintvén rosz állapotodra ,
Mert halál ezennel meg metlzi torkodra.

Hol vagyon Trojának Királyi Városa ?
Hol van Babylonnak aranyas kő fala ?
Hol Jerusálemnek gyönyörű Temploma ?
Vagy Alexándernek gyöngyel rakott Vára ?

Mint vizi buborék , ezek el mulának ,
Mint mezei virág csak el hervadának ,
Mint kéményből jött füst szellyel oszlatának ,
Mert nincsen állandó marhája vilagnak.

Oh szegény , mit kívánsz hosszú éltendőket ?
Egy órában ki mulsz , s' el hadsz mindeneket ,
Mit hányod fegyvered , s' derék Nemzetidet ?
A' halál egy pontban el rántja ezeket.

Tündöklelsz erővel ? A' magas hegyeket
Nézzed , szemeiddel , s' az erős kőveket ,
Es a' meg senyvedett tölgy fa törődöket ,
Csak kevés záporral szellyel szelgedteket.

Vilgáld erőflegget a' márvány köveknek ,
 Mellyek nagy erőssen , s' szépen őszve nőnek ,
 Erős pőrőlyökkel hijában veretnek ,
 De kevés eczettől izre törettetnek.

Tekints meg Gyémántnak csuda természetet
 El csudálod annak ő nagy keménységét ,
 Nem ronthadd el vassal annak erőflegget ,
 De kosnak verivel ronthatod izenként.

Mi lehet már nagyobb erős Elephántnál
 Melynek ha előtte egy egeret látnál ,
 Kinek szaga miatt meg halni találnál
 Erős Elephántot , akkor így szollanál:

Nincsen ez világon semmi-is állandó ,
 Fának leveléhez minden test hasonló ,
 Alhatatlan világ szelétől el őzlo ,
 Ha ma zöldül , holnap igen hamar hullo.

Mit dicsekedel hát , hatalmas erőddel ,
 Es régi fűst fogta nemes leveleddel ?
 Hires és Nemzetes fő Nemzetiségeddel ,
 Mit , fényes biborral , és drága ezüsttel ?

Mire kevélykedel nagy gazdagságodban ?
 Ráro szárnyon járo délczeg paripákban ,
 Szarvas modra ugro könnyű agarakban ,
 Sebesen repülő vadászó Solymokban ?

Ki dob , s' hegedű szo , hangos musikákban ,
 Arannyal ékesült erős sisakokban ,

Villogo fegyverben , s' hadi szerzámokban ;
 Bizol , jobbagyokban , és szép kastélyokban ,
 Gondold meg a' bárszony-mely szép színt mű-
 taffon ,

De ismét csak hamar rutul meg rothadgyon ;
 Becsület , s' szép termet , egy aránt ne állyon
 Semmi ez életben , békével maradgyon.

Hol ANTIOCHUSNAK fel lobbant haragja ?
 Hol a' SENACHERIB kegyetlen táborá ?
 Hol vagyon vér szopo RAPSACHENAK szája ?
 Vagy amaz káromló SEMEINEK átka ?

Hol vagy , oh , JONATHAS Sidok ékesége !
 Hol erős JOABNAK hadi erőssége ?
 Hol a' Vitéz ABNER Táboroknak fénye ?
 Meg esalta Világnak álnok fényessége.

Hol van győzhetetlen DAVIDNAK jobb karja
 Ellenség vörivel meg festet zászlója ?
 Hol van SALAMONNAK tudos okossága ?
 XERXES végzetetlen nagy hatalma sága ?

Mint vízi buborék ezek elmúlnak ,
 Mint mezei virág csak elhervadának ,
 Mint kőmennyből jött füst széllyel oszlatának ,
 Mert nincsen állandó marhája világnak.

Azel folyt időket hogy ha meg szemléllyük ;
 Hazánk pusztaságát ha ugyan meg nézzük ,
 Meg gyászolhatatlan nagy romlását erttyük ,

Szép je-

Szép jeles példák bol hogy ha meg tekintyűk.

Hol vadnak Koronát , ő magok kardgyával

Kereső Vitézek , erős táborokkal?

Hol van Mátyás Király Uri pálczájával ?

Hol Báthori Gábor hallatlan karjával ?

Ezeknek halálát szomoruan halljuk ,

Nagy vitézségeket hogy ha meg gondoljuk ;

Nemzetünk Nagygyai elfogytak jól láttuk ,

Szép Hazánk olzlopiki multak , úgy tudjuk.

De hogy ki ne lépjen régi nagy dolgokra ,

Ujlaki Nemzetnek hol egy Nemes ága?

Ez Familiának hol fényes Csillaga?

Szép UJLAKI FERENCZ , imé fekszik halva.

Oh várga halálnak szörnyű dühössége !

Oh halál nyilának rettenetes merge !

Kit meg nem győz senki okos bölcsessége ,

Sem kincse , jószága , sem nemes levele.

Oh mennyi Uraknak szívet szomorítod !

Márvány kő Várakat erőssen meg vivod ,

Bárfony ruhájokat gyászszal bę kormozod ,

Fényes biborokat korommal bę vonod.

Nem kedvez Atyáknak sem édes Anyáknak ,

Sem az Uraságra menendő Fiaknak ,

Sem az öregeknek , sem piros orcáknak ;

Sem a' szép termetű erős Ifjacskáknak.

Erről lehet nekünk nagy siralmas példa ;

Im ez kormos szennyel be vont boltcskába,
El zárt szép Ifjunak jeles állapotja,
Kinek meg hidegült teste koporsóba.

Kinek, ha vilámló szeme fel ébrülne,
Halál birtokából hogy ha fel kelhetne,
Koporsóján csüggő Attyával beszélne,
S' Annyát meg tekintve fohadna ezekre:

Pergő kerekére ez álnok világnak
En is állattam volt: Tündéres javának,
Fordulván szerencse, a' mérges halálnak.
Rabja lők hirtelen irigy gyilkosomnak.

Kecsegetett engem színes hazugsággal,
Miként a' madarat edelgerő sippal,
Hogy törbe kerítsen csalárd hálójával,
Olalkodot miként vadász ő nyilával.

Az Ujlaki Nemnek egy szép ága voltam,
Atyámnak házában, mint Nap, úgy tartattam,
Urak szemek előtt tiszteletben voltam,
Mig mérges pusztáján e' világnak jártam.

Nemes Nemzetemnek gyönyörű szépsége,
Gyöngyngl és aranynál drágább ékecsége,
Nagy busulásnak meg engelztelője,
Voltam Udvaromnak kedves tisztelege.

Nemesflek Serege gyakran ezt mondotta:
Ha arany életnek virágára jutna,
Ez lenne hazánknak izíves ör-álloja,

Edes Nemzetünknek hatalmas oszlopja.

De, oh nagy változás ez bajos életben,
Midőn Szülőimnek kellemes kertekben
Volnák virág színnel szelíd ékecskében,
Halál jobb kezével le merzte hertelen.

Oh szomorú napnak siralmas folyása,
Kivánságoknak szörnyű változása,
Rám talált halálnak megdőlt kaszája,
S' Eletem el merzű, neki lők praedája.

Vér szopo foga közt immár tartattatom,
Csínclét, s' békájával szörnyen szorittatom,
Honnet, el mentemet továbbnem vehatom,
Mert ez-is sok idő, míg im ezt mondhatom.

Számos esztendőig ez a' Familia,
Terjedgyen és nőjjön, mint Cedrusnak fája,
Ragyogjon dél színben örömdíók napja,
Szomoruság köde ezt ne komorítsa.

Végű búcsuzálom Nemzetes Szülőim,
Immár meg hallatok kedves nevelőim,
Mindenben engem hűséges Dajkáim,
Rokonim, Szolgaim, és minden jobbagyim.

Már többet veletek imé nem szólhatok,
Mert irigy halálnak tömlőczében vagyok,
Holot én egyebet semmit nem sohajtok,
Csak hogy szülőimtől már szor nem halhatok.

Ezen meg indulván belföldreizeiben.

155 T E M E T E S I P O M P A.
Nemes Ujlaki György szive meg lebhedvén,
Atyai szerelme benne gerjedezvén,
Fia szavaira, így szol keseregven:

Fiam, édes Fiam! Szerelmes rajzatom,
Ekes Liliumnál kedvesb virág szálom,
Minden javaimnál leg drágább jószágom,
Két szememnek fénye szerelmes magzatom.

Hogy hagyád szívemet szomorú bánatra,
Siralmas halálot mely igen fonnyasztja,
El bádgyat elmém ketervén rongállya,
Mert jó erkölcsidnek sok volt az ő száma.

Immár szárnyam alolt regged ki bocsátlak,
A' nagy Ur Istennek kezében ajánlak;
Szent jobbal békével szenvedem az Urnak
Nehéz sulyosságát látogatásinak.

Sziveben kesergő kedves szülő Anyja,
Sűrű jajgatások terhének miatta,
Szive buszlakodván midőn nem szólhatna,
Végre zokogással ezekre fakada:

Hol vagy, oh, de hol vagy minden gazdagfágom!
Engaddi szülőjén nevelt vigasságom?
Libánus tetején költött szép galambom,
Jerico mezején termett rósa szálom!

El fogya gtemnek minden reménysege,
El mult Nemzetemnek ékes dicsősége,
De ez a' nagy Urnak sujtolo vészseje,

Öve a' dicsőffé, áldott & szent Neve!

Igy színtén Nemzetes Nagy Derlőfi István,
Ki mult Sogorának halálát siratván,
Sirván két kezeit fejére kapcsolván,
Szívét fel emeli, ilyen módon szólván:

En kedves Sogorom, UJLAKI FERENCzem!
Kiben helyheztetett minden én örömem,
Ime csak hiedet hagyád én előttem,
Mely nagy siralomra indíttya én szívem.

Igy Nemes UJLAKI ERSEBETH is ötsöt,
jajgatván sirattya & kedves Szerelmét,
Hogy már nem láthattya nagy gyönyörűségét,
Gondos sirásával epefzti elméjét.

Végezetre az ő szerelmes szép HUGA,
Derlőfi Istvánnak Leánya, MARIA
& is a' szomorú Selyére borula,

S' Szemei könnyvezvén, ilyen módon szolla:

Kedves Bátyám Uram! Immár megkövetlek,
Minden vétségimről, hogy meg bocsás kérlek,
Veled egyetemben a' Christusnál leszek,
Es nagy vigasságban örökké örvendek.

Nines már egyeb hátra, Valamint láttjátok,
Hanem vég oráján kik most jelen vadatok,
Az ő meg hidegült teremtet fogjátok,
S' Homályos gyomrában földnek takarjátok.

SAMUEL TONSORIS által.